

1. Rehberlik hizmetlerinde yol gösterme değil, yollar gösterme yani bireye seçenekler sunma söz konusudur. Bireyin bu seçenekler karşısında bağımsız tercih yapması sağlanmalı, onun adına seçim yapılmamalıdır. Rehberlik iç disiplin sahibi, kendini tanıyan, kendi kararlarını verebilen bireyler yetiştirmeyi amaç edinir. Rehberlik hizmetleri profesyonellik gerektirir ve her bireye bu yardım sunulamaz, yardım almak için motivasyonu güçlü, gönüllü bireylere ihtiyaç duyulur.

Cevap: E

2. Rehberliğin birincil amacı bireyin kendini tanımasıdır. Bireyin kendini tanımasının asıl gerekçesi ise kendi potansiyelini fark edip kendine uygun doğru seçimler yaparak çevreye uyum sağlaması ve sonunda mutlu olabilmesidir. Çiğdem'in hangi eğitsel kol faaliyetinin kendine uygun olduğunu bulabilmesi için ilgi ve yeteneklerini keşfetmesi bireyin kendini tanıma amacı ile ilgilidir.

Cevap: C

3. Rehberliğin temel ilkelerinden olan kişilerin varlığına saygı ve ön yargılardan uzak bir şekilde kişiyi kabul etme durumunu, yargılama içeren ve öğrenciyi direkt olarak saygısızlıkla tenkit eden ifadede göremiyoruz.

CEVAP: B

4. Rehberlik hizmeti temelinde bireyin her türlü özelliğine saygı duymayı ve onun gönüllü olmadığı bir davranışta bulunmamayı gerekli kılar. Dolayısıyla öğretmenin öğrenciden habersiz bir şekilde diğer öğrencilerle bu bilgiyi paylaşması ve onları bu konuda uyarması rehberliğin özerklik ve gizlilik ilkelerine aykırı düşmektedir.

CEVAP: E

5. Her ne kadar rehberlikte gizlilik esas olsa bile ortada insan onuruna aykırı bir durum olması durumunda okul yönetiminin desteği ile birlikte ilgili emniyet ya da aile ve sosyal bakanlık birimine başvuruda bulunulması esastır. Eğer ailenin sosyo-psikolojik durumu bu duruma uygunsa onlarla paylaşılır. Aksi durumda öğrencinin güvenliği de hesaplanmalıdır.

CEVAP: C

6. Rehberlik hizmetinde özerklik ilkesi bireyin kendi kendine yeterli olması esasına dayanmaktadır. Bu sebeple öğrencinin problemi kendi başına çözemeyeceğine ilişkin ifadeler özerklik ilkesine ters düşmektedir.

CEVAP: A

7. Rehberliğin birinci amacı, bireyin kendisini tanımasıdır. Kendini tanıma; bireyin güçlü ve zayıf yönlerinin, potansiyelinin, duygu ve düşüncelerinin farkında olması, davranışlarının nedenlerini anlayabilmesi, içgörü kazanmasıdır.

CEVAP: A

8. İnsancıl yaklaşıma göre, her öğrenci insan oluşu nedeniyle değerlidir, bireye verilen bu değer temel nedeni onun ortaya koyduğu davranışlar değil bizzat bireyin kendisidir. Bu yüzden bireye koşulsuz kabul, empati ve saygı ilkeleri ile yaklaşılmalıdır. Koşulsuz kabul, empati ve saygı bireyin potansiyelinin ve olanaklarının farkına varmasına ve sağlıklı kararlar alıp, uygun seçimler yapmasına katkı sağlar. "Kavgadan kurtulmak için onun sözlerini yerine getirmelisin." ifadesi, empatinin olmadığı ve koşulsuz kabule aykırı bir davranıştır.

CEVAP: D

9. Rehberlik hizmetlerinin plan ve programlarının hazırlanmasında, uygulanmasında ve değerlendirilmesinde alanında uzmanlaşmış rehber öğretmenler görev alır. Ancak bu hizmetler tüm personelin işbirliğiyle yürütülür.

Rehberlik hizmetleri, ülke genelinde bakıldığında merkezde bakanlık düzeyinden, il, ilçe ve okullara kadar örgütlenmiş belirli bir yönetmelik ve program dahilinde uygulanır. Bunun için sınıf öğretmenleri uzman olmadığı için psikolojik danışma hizmeti sunamaz.

Rehberlik hizmetlerinde gizlilik esastır. Ama bireyin yaşamı tehdit altındaysa ya da ortada insan onuruna aykırı bir durum varsa **gizliliğe veya gönüllülüğe** bakılmaz, hemen müdahale edilir. Bunlar intihar düşüncesi, şiddet, taciz, uyuşturucu bağımlılığı gibi durumlardır. Bu gibi durumlarda yapılacak müdahale belirli bir hiyerarşik yapı içinde gerçekleştirilir. Örneğin; emniyet güçlerinin müdahalesini gerektiren bir durumda konudan haberdar olan sınıf rehber öğretmeniye konuyu okul rehber öğretmeniye bildirir. Haberdar olan okul rehber öğretmeniye, okul müdürünün onayı ile konuyu emniyet güçlerine bildirir. Bu süreçte bu birimlerden biri görevini yapmazsa, hiyerarşik yapı bozulabilir.

CEVAP: E

10. Rehberlik Hizmetlerinde Bireysel Farklılıklara Saygı Esastır.

Her birey tektir, benzersizdir. Her bireyin ilgi, yetenek ve kişilik özellikleri farklıdır. Bu nedenle bireye sunulan hizmette, onun kendine has koşulları ve özellikleri dikkate alınmalıdır.

CEVAP: D

11. Özel Eğitim ve Özel Yetiştirme Hizmetleri: Bu hizmetler, öğrencilerin duydukları ihtiyaca göre düzenlenen çeşitli kursları ve özel yetenekleri geliştirme çalışmaları gibi etkinlikleri kapsar.

CEVAP: E

12. Sınıf öğretmeni gerektiğinde müşavirlik kapsamında öğretmen, aile ve ilgililerle toplantılar yapabilir. Öğrencilerini sınıfta aktif hale getirmek için etkinlikler düzenleyebilir. Öğrencilerine gerektiğinde bilgilendirmeler yapabilir. Bilgilerini diğer kişilerle paylaşmaz. Fakat kişi kendisine ya da başkasına zarar verirse durum önceden bilgilendirilerek ilgililer haberdar edilir.

CEVAP: E

13. Rehberlik Hizmetleri Planlı, Programlı, Örgütlenmiş Biçimde ve Profesyonel Bir Düzeyde Sunulmalıdır.

Rehberlik hizmetlerinin plan ve programlarının hazırlanmasında, uygulanmasında ve değerlendirilmesinde alanında uzmanlaşmış rehber öğretmenler görev alır. Ancak bu hizmetler tüm personelin işbirliğiyle yürütülür. Rehberlik hizmetleri, ülke genelinde bakıldığında merkezde bakanlık düzeyinden, il, ilçe ve okullara kadar örgütlenmiş belirli bir yönetmelik ve program dahilinde uygulanır. Okul yöneticileri ve öğretmenler PDR hizmetlerinin sunulmasında görevli olmakla birlikte esas koordinasyon ve yürütme, okul rehber öğretmenleriyle (psikolojik danışman) gerçekleştirilir. Buna göre ilgi ve yetenek testlerini okul rehber öğretmeni uygular. Fakat sınıf rehber öğretmeni bu testleri kendisinin uygulaması profesyonelliğe aykırıdır.

CEVAP: A

14. Psikolojik danışma ve rehberlikte her birey eşsiz ve değerlidir. Bu yüzden her davranışına rağmen birey değerli olduğu için koşulsuz kabul edilir ve saygı çerçevesinde davranılır. Buna göre Ali Öğretmen'in "Öğretmeninizi eleştirmekle haklısınız; ondan bunu hiç beklemezdim aslında sizlerin durumunu göz önüne alarak dersi anlatmalıydı." demesi öğretmeni yargıladığı ve suçladığı için insanın değerliliğine aykırıdır.

CEVAP: C

15. İnsancıl yaklaşıma göre birey her türlü davranışına rağmen kabul edilir. Bu durum koşulsuz kabul ile açıklanır. Fakat Hasan Bey öğrencinin farklılıklarını kabul etmeden kendi davranışlarını empoze etmektedir. Bu durumda onlara insancıl şekilde yaklaşmadığı görülmektedir.

CEVAP: C

16. Rehberlik hizmetlerinde gizlilik esastır. Ama bireyin yaşamı tehdit altındaysa ya da ortada insan onuruna aykırı bir durum varsa gizliliğe veya gönüllülüğe bakılmaz, hemen müdahale edilir. Bunlar intihar düşüncesi, şiddet, taciz, uyuşturucu bağımlılığı gibi durumlardır. Bu gibi durumlarda yapılacak müdahale belirli bir hiyerarşik yapı içinde gerçekleştirilir. Buna göre Özge Öğretmen, Ayşe'ye okul rehber öğretmeniyle (psikolojik danışman) bir görüşme ayarlamayı önerirse en uygun yardımı yapmış olur.

CEVAP: E

17. Rehberlik hizmetlerinden yararlanma gönüllülük esasına dayanır. Birey rehberlik hizmeti almaya zorlanmamalıdır. Buna göre gönüllülük ile birey yardım almaya güdülenmiş olmaktadır.

CEVAP: D

18. Rehberlik hizmetlerinde bireysel farklılıklara saygı esastır. Her birey kendine özgü bir varlıktır. İlgisi, yetenek, değer ve tutumları ile başkalarından farklılık gösterir. Farklı çevrelerden gelen bireylerin ihtiyaçları da farklı olabileceği gibi bir dönemde görünmesi gereken özellikler bireylerde farklı zamanlarda da ortaya çıkabilir. Okul rehber öğretmenin bireysel farklılıklar olabileceğini de göz önüne alarak Mete'nin vücudundaki bu değişimleri, gelişim döneminde görülebilecek bir durum olduğunu söyleyerek öğrencisini bilgilendirmesi gerekirdi. Fakat rehber öğretmen öğrencinin bireysel gelişimini gözardı ederek öğrenciyi sevk etmeyi tercih etmiştir. Bu nedenle okul rehber öğretmenin ihlal ettiği rehberlik ilkesi bireysel farklılıklara saygı ilkesidir.

CEVAP: C

19. Rehberlik hayat boyu yararlanılabilecek bir hizmettir. Bireyin gelişimi ve özü gerçekleştirme bir hayat boyu sürdüğüne göre rehberlikte sürekli olmalıdır. Rehberlik sadece problemlili durumlarda ya da meslek seçiminde vardır denilirse rehberliğin alanı çok kısıtlanmış olur. Fakat bunun da yanlış anlaşılması gerekir ki bireyin her sorununda rehber öğretmene gitmelidir anlayışı da bireyin bağımlı bir kişilik geliştirmesine neden olur. Kendi başına baş edemediği durumlarda bu servislerden yardım almalıdır.

CEVAP: D

20. Rehberlik hizmetlerinde danışman danışanla ilgili bilgilerin gizliliğini korumakla yükümlüdür; fakat bazı durumlarda (intihar, şiddet, boşanma, cinsel taciz, uyuşturucu kullanımı, vb.) gerekli kurum, kuruluş ve kişilerle iletişim kurulabilir. Bu durumda gizlilik ihlal edilmiş olmaz. Bireyin kendisine veya içinde bulunduğu topluma zarar verebilecek unsurlar taşıdığından, birey önceden bilgilendirilerek durumun gerektirdiği acil önlemler alınmalıdır. Paragrafta şiddet olayı göz önünde bulundurulduğunda okul rehber öğretmenin öncelikle yapması gereken davranış okul müdürü ile görüşüp, emniyeti bilgilendirmektir.

CEVAP: E

1. Rehberlik hizmetlerini sunabilmek için mutlaka rehberlik uzmanlığı gerekir. Bununla birlikte bazı rehberlik uygulamaları vardır ki bu tip uygulamalarda klinik deneyime ve ekstra bir eğitime ihtiyaç duyulur. Bu eğitim yapılan rehberlik çalışmalarının profesyonelce sunulmasını sağlar. Psikodrama da bu türden bir etkinliktir ve ancak okul rehber öğretmenleri veya psikolojik danışmanlar tarafından sunulabilir. Soruda Kadriye Hanım'ın kendi yetki alanını aşan bir etkinliği ısrarla sunmaya çalışması rehberliğin profesyonellik ilkesine uygun değildir.

Cevap: C

2. Rehberliğin etik ilkelerinde danışmanın işi başında özel hayatından bahsederken özenli olması yer alır. Danışmanlar danışanlarından özel isteklerde bulunmamalı, pozisyonlarını unutmamalıdır. Soruda rehber öğretmen olan Özlem danışman durumundan danışan durumuna geçmiş ve öğrencisinin imkânlarını kullanmaya çalışmıştır, bu durum rehberlik hizmetleri açısından bir etik ilke ihlalidir.

Cevap: B

3. Rehberlik; bireyin sorunlarını çözmesinde kendi kendine yeterli hale gelmesini amaçlar. Bu durum bireyin özerkliğini destekler. Öğretmenler özerklik ilkesine göre, bireyin çözemediği sorunlarda onun adına karar vermez, problemi onun yerine çözmeye çalışmaz. Okul rehber öğretmenin öğrencinin sorununu çözmek yerine onu çözüme ulaştıran yolda sorumluluk almaya teşvik etmesi özerklik ilkesi ile ilgilidir.

CEVAP: D

4. Rehberlik hizmetlerinde gizlilik esastır. Ama bireyin yaşamı tehdit altındaysa ya da ortada insan onuruna aykırı bir durum varsa **gizliliğe veya gönüllülüğe** bakılmaz, hemen müdahale edilir. Bunlar intihar düşüncesi, şiddet, taciz, uyuşturucu bağımlılığı gibi durumlardır. Meral'in şiddet durumu göz önünde bulundurulduğunda Atike Öğretmen Meral'i okul rehber öğretmene sevk etmelidir.

CEVAP: E

5. Rehberlik hizmetlerinde danışman, danışanla ilgili bilgilerin gizliliğini korumakla yükümlüdür; fakat bazı durumlarda (intihar, şiddet, boşanma, cinsel taciz, uyuşturucu kullanımı, vb.) gerekli kurum, kuruluş ve kişilerle iletişim kurulabilir. Bu durumda gizlilik ve gönüllülük ilkesi ihlal edilmiş olmaz. Bergüzel'in bu durumda sınıf rehber öğretmenin, okul rehber öğretmeninden Bergüzel ile konuşmasını istemesi gizlilik ilkesine aykırı değildir. Kendini aşan bir durum olduğu için sınıf rehber öğretmeni Bergüzel'i okul rehber öğretmene sevk etmiştir. Ayrıca bu durumla ilgili okul rehber öğretmeni ile iş birliği yapmıştır. Böyle taciz, boşanma, ölüm gibi durumlarda yapılacak yardım rehberliğin krize müdahale işlevi ile ilgilidir.

CEVAP: C

6. Soruda öğretmen Hasan Bey, öğrencisinin hangi mesleği seçmesi gerektiğine müdahale etmekte ve ona hangi mesleği seçmesi gerektiğini söylemektedir. Öğretmenin bu yaklaşımı rehberliğin demokratik ve insancıl bir hizmet olması ilkesiyle ters düşmektedir. Çünkü rehberlik hizmetlerinde meslek seçimi konusunda öğrenciye yardım edilirken, öğrencinin sahip olduğu yetenekleri doğrultusunda kendisinin seçim yapması sağlanmalıdır. Buna aksi bir yaklaşım bireyin kendisine uygun seçim yapmasına engel olmak demektir.

CEVAP: D

7. Rehberlik hizmetlerinde gönüllülük esastır ve öğrenci hizmetler için teşvik edilir. Rehberlik hizmetlerinde birey sorun yaşadığında değil her zaman hizmet alabilirler. Fakat rehberlikte özerklik esastır. Buna göre öğrenci adına sorun çözülemez. Her bireyin kendi sorununu kendi çözmesi beklenir.

CEVAP: C

8. Rehberlik hizmetlerinden yararlanma gönüllülük esasına dayanır. Birey rehberlik hizmeti almaya zorlanmamalıdır. Buna göre öğrenci zorlanırsa iş birliği yapmaz. O yüzden bireyin gönüllü olması beklenir ama kriz durumları hariçtir.

CEVAP: D

9. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde, gizlilik esastır. Buna göre, öğrenciye ait özel bilgiler onun izni olmaksızın başkalarıyla paylaşılmaz. Psikolojik danışman, danışma oturumlarında ya da çeşitli bireyi tanıma teknikleriyle elde ettiği özel bilgileri sınıf rehber öğretmenleri, okul müdürü vb. ile paylaşmaz. Aksi taktirde danışanla ilişkisindeki güven zedelenir. Gizliliğin korunması ilke olarak kabul edilmekle birlikte, gizliliğin de sınırları vardır.

Psikolojik danışmanlar, bireye olduğu kadar çalıştığı kuruma ve topluma karşı da sorumludurlar. Birey hakkında edinilen bilgiler, bireyin kendisine ve/veya içinde bulunduğu topluma zararlı olabilecek unsurlar taşıdığına, birey önceden bilgilendirilerek durum gerekli kişilere bildirilir ve durumun gerektirdiği acil önlemler alınır. Bunun yanında danışan bir başkasını öldürmekten söz ettiğinde, önlem almakla birlikte, psikolojik danışmanın yasal mercileri de haberdar etmesi gerekir.

CEVAP: D

10. Rehberlik hizmetleri tüm bireylere yöneliktir. Sadece belirli kesime ya da sorunlu bireylere yönelik değildir. Atatürk'ün sözünde de sadece kadın ve erkeğin bir kesimine değil kalkınma için her iki kesime de ihtiyaç olduğu belirterek rehberlikteki tüm bireylere yönelik ilkesine vurgu yapılmaktadır.

CEVAP: D

11. Rehberlik hizmetlerinin amacı bireyin iç dünyasını, ihtiyaçlarını anlamak ve bireyin yaşadığı sorunları kendisinin çözebilmesine yardımcı olmaktır. Bu nedenle de bireyin yardım alma konusunda gönüllü ve istekli olması gerekir. Rehberlik hizmetleri bireylere zorunlu olarak verilebilecek bir hizmet değildir. Soruda da danışman ve öğretmenlerin danışmaya başlayıp başlamama konusundaki kararlarını bireye bırakması onların gönüllü olmalarını beklediğini gösterir.

CEVAP: C

12. Her bireyin kendine özgü değerlerinin farklı olması, bireylerin özellikleri ve ihtiyaçlarının farklı olduğunu gösterir. Bu durumda her bireye farklı şekilde davranmanın gerekli olduğunu vurgular. Bu doğrultuda sınıf rehber öğretmeni bireysel farklılıklara saygı ilkesine uygun davranmalıdır.

CEVAP: D

13. Rehberlik; bireyin sorunlarını çözmesinde kendi kendine yeterli hale gelmesini amaçlar. Bu durum bireylerin özerkliğini destekler. Öğretmenler özerklik ilkesine göre, bireyin çözemediği sorunlarda onun adına karar vermez, problemi onun yerine çözmeye çalışmaz. Rehber öğretmeni öğrencinin sorununu çözmek yerine onu çözüme ulaşan yolda sorumluluk almaya teşvik etmelidir. Paragrafta rehber öğretmenin ertesi gün Doruk'un annesini okula davet etmesi Doruk'un sorununu kendisinin çözdüğünü gösterir.

CEVAP: D

14. Rehberlik hizmetlerinden yararlanmada gönüllülük esası aranır. Ancak kişi ve kişilerin yaşamsal bütünlüğünü sarsacak türden yaklaşımlar karşısında sessiz kalınması, rehberliğin ilkeleri arasında yer alan "demokratik ve insancıl" anlayış ile bağdaşmamaktadır. Bu esas bireyi tanıma tekniklerinin uygulanması ve sonuçlarının açıklanması konusunda da göz önünde bulundurulur. Hasan Bey envanter sonuçlarına göre öğrencileri görüşmeye çağırmıştır. Fakat kişinin yaşamsal bütünlüğü tehlikede olmadığı için gönüllülük ilkesine göre onların görüşmek isteyeceği güne kadar bekler.

CEVAP: E

15. Rehberlik yaşam boyu süren bir hizmet alanıdır. Soruda Süheyla Hanım'ın rehberlik hizmetlerinin sadece ortaokul ve lisede verilmesi gerektiğini söylemesi rehberlik hizmetlerinin süreklilik ilkesi ile çalışmaktadır. Çünkü rehberlik hizmetleri sadece belli bir kademedeyi de dönemde verilen bir hizmet değil yaşam boyu devam eden bir hizmettir.

CEVAP: D

16. Rehberlik ilkelerinden demokratik ve insancıl olmada bireye seçim özgürlüğünün verilmesi ve bireyin koşulsuz kabul edilmesi vardır. Bireyler seçimlerinde özgürdür ancak aynı zamanda içinde bulundukları topluma karşıda görevleri ve sorumlulukları bulunmaktadır. O yüzden demokratik ve insancıl olma ilkesini sınırlandıran rehberlik ilkesi hem bireye hem topluma karşı sorumluluktur.

CEVAP: E

17. Kendini tanıma esas olarak bireyin kendisinin farkında olması; yani ilgi, yetenek ve kapasitesini gerçeğe uygun değerlendirebilmesi anlamına gelmektedir. Bireyin ne istediği ve neleri ne ölçüde yapıp neleri yapamayacağı konusunda net ve kararlı bir benlik algısı geliştirmesi kendini tanıma ile açıklanır.

CEVAP: A

18. I. Lise son sınıf öğrencisi Nilay'ın hangi üniversiteye gideceği konusunda okul rehber öğretmeniyle görüşmesi rehberliğin olanaklarını fark etmesi ile ilgilidir.
II. Biyoloji öğretmeni Beray Hanım'ın dersinin denetmen tarafından denetlenmesi yönetim ve denetim ile ilgilidir.
III. Lise I. sınıf öğrencisi Metin'in ilgi ve yetenek envanterleri sonuçlarına göre kendisine uygun fen alanında başarılı olmak için çalışması kendini gerçekleştirme amacına yöneliktir.
IV. Mahmut'un ders çalışmasından artı kalan zamanlarda ne yapabileceği konusunda okul rehber öğretmeninden yardım alması kendini tanıma ve olanaklarını fark etme amacına yöneliktir.

CEVAP: A

19. Rehberlik hizmetlerinde gönüllülük esastır ve öğrenci hizmetler için teşvik edilir. Rehberlik hizmetlerinde bireyler sorun yaşadığında değil her zaman hizmet alabilirler. Fakat rehberlikte özerklik esastır. Buna göre öğrenci adına sorun çözülemez. Her bireyin kendi sorununu kendi çözmesi beklenir.

CEVAP: D

20. İnsancıl yaklaşıma göre, her öğrenci insan oluşu nedeniyle değerlidir, bireye verilen bu değer temel nedeni onun ortaya koyduğu davranışlar değil bizzat bireyin kendisidir. Bu yüzden bireye koşulsuz kabul, empati ve saygı ilkeleri ile yaklaşılmalıdır. Buna göre öğretmenin "Bu kızgınlığını ve söylediklerini büyütüyor olabilir misin?" ifadesi bireye saygıya aykırıdır.

CEVAP: D

1. Soruda öğrencilerin sahip olduğu özelliklerin o döneme özgü olduğundan ve özelliklerin belli zaman dilimlerine göre değişkenlik gösterebileceğinden bahsedilmektedir. Bu sebeple öğrenciyi tanıma hizmeti sürekli olmalıdır. Çünkü bireyler sürekli bir değişim içerisinde. Bunu belirleyebilmek için birey tanıma hizmetlerinden sürekli olarak faydalanılmalıdır.

Cevap: D

2. Öğrenci kişilik hizmetleriyle ulaşılmak istenen amaç, öğrencilere etkili bir şekilde öğrenme ortamı sağlamak ve öğrencilerin tüm yönleriyle gelişmeleri için uygun ortam yaratmaktır. Bu hizmet kapsamında; sağlık hizmeti, sosyal yardım hizmeti, sosyal-kültürel hizmetler, özel eğitim/özel yetiştirme hizmeti ve rehberlik hizmeti yer almaktadır. Seçenekleri incelediğimiz zaman A seçeneğindeki ifadenin sağlık, B seçeneğindeki ifadenin sosyal-kültürel, C seçeneğindeki ifadenin sosyal yardım ve D seçeneğindeki ifadenin özel eğitim hizmeti kapsamında olduğu görülmektedir. Ancak E seçeneğinde yer alan ifade öğrenci kişilik hizmetleri kapsamında değil yönetim hizmeti kapsamındadır.

Cevap: E

3. Rehberlik sürecinde birey adına seçenekleri daraltmak "Rehberlik hizmetlerinde demokratik bir anlayış söz konusudur." ilkesine aykırıdır. Birey kararsızlık yaşadığında ona karar verme becerisi kazandırmak yerine seçenekleri daraltmak yanlış bir adımdır. Çünkü bu rehberlik ilkesi bireye seçenekler sunmayı ve seçme hakkı tanımayı ön plana çıkarır.

Cevap: A

4. Bir bireyin organizmadan veya çevreden gelen her türlü uyarıyı, hiçbir sansüre tabi tutmadan, yani bozmadan, çarpıtmadan veya ayıklamadan olduğu gibi algılaması "yaşantılara açık olma" özelliği ile tanımlanmaktadır.

Cevap: B

5. Yadsıma (inkâr, yok sayma) savunma mekanizmasını kullanan bireyler gerçekleri olduğu gibi kabullenmekte zorlanır ve onları yok sayarak yaşamlarına devam ederler. Bastırma mekanizmasında ise bireyler gerçeği kabullenir ama onu düşünmek ve hatırlamak rahatsız ettiği için belleğinden uzaklaştırmaya ve unutmaya çalışırlar.

Cevap: C

6. Rehberlik hizmetleri bireye ve topluma karşı sorumludur. Bu nedenle birey kendisine yapılan yardımın farkında olmasa da rehberlik hizmetlerinin uygulanmasından sorumlu olan bireyler bu kişilere sırtını dönmez. Bu noktada yine de bireye yardım etmekle yükümlüdür. Durumun ciddiyeti de bunu gerektirmektedir. Bu eylem gönüllülük ilkesine aykırı olmamakla birlikte bireye ve topluma karşı sorumluluk bilincinden kaynaklanmaktadır.

Cevap: B

7. Rehberlik hizmetlerinin merkezinde birey yer almaktadır. Bunun sağlanabilmesi için de hazırlanan rehberlik programlarının tamamen bireyin ilgi ve ihtiyaçları ile sorunları üzerine inşa edilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda RAM'ın il ve ilçe düzeyinde hazırlanmış olduğu programın, bunu okul ve sınıf düzeyinde tam olarak sağlayamayacağı için okul rehber öğretmeni tarafından okul düzeyinde, sınıf rehber öğretmen tarafından da sınıf düzeyinde tespit edilen gereksinimlere göre yeniden düzenlenmesi esastır. Yapılan tüm bu çalışmaların temel amacı yürütülen hizmetlerin merkezine bireyi alabilmektir. Rehberlik uygulamaları her okulun amaç ve ihtiyaçlarına göre değişkenlik gösterir ama bunun da temelinde yine merkeze bireyi alma hedefi yer almaktadır.

Cevap: D

8. Okul müdürü okulun yıllık rehberlik programlarının hazırlanmasını sağlamak ve bunu denetlemek zorundadır. Her ne kadar bu program okul düzeyinde okul rehber öğretmenleri tarafından hazırlansa da bunun hazırlanması ve denetlenmesi görevi okul müdürüne aittir. Aynı zamanda okullarda rehberlik hizmetlerinin en iyi şekilde yürütülmesinden birinci dereceden sorumlu olan kişi de yine amir olarak görev yapan okul müdürüdür.

Cevap: C

9. I. öncülde verilen "Küçük yaşlarda öğrencilerin henüz karar alma durumları söz konusu olmadığı için, gönüllü olmaları beklenmeden rehberlik yardımı için ikna edilmelidir." ifadesi rehberlik ilkelerine uygun bir davranış değildir. Rehberlik; bireyin sorunlarını çözmesinde kendi kendine yeterli hale gelmesini amaçlar. Bu durum bireylerin özerkliğini destekler. Öğretmenler özerklik ilkesine göre, bireyin çözemediği sorunlarda onun adına karar vermez, problemi onun yerine çözmeye çalışmaz.

II. öncülde verilen "Öğrencilerle empati kurulmalı ve onlara sempatik şekilde davranılmalıdır." ifadesi rehberlik ilkelerine uygun değildir. Rehberliğin temel amacı bireyin farkındalık düzeyini artırarak kendi sorunlarıyla baş edebilecek becerileri kazanmasını sağlamaktır. Dolayısıyla sempati duymak bu süreci olumsuz etkiler. Ayrıca sempati bireyle yandaş olmaktır; bu nedenle onun duygu ve düşüncelerini anlamayı engeller.

III. öncülde verilen "Babası tarafından şiddet gördüğü okul rehber öğretmeni tarafından tespit edilen öğrencinin durumuyla ilgili okul rehber öğretmeni, müdürle görüşüp emniyeti bilgilendirmelidir." ifadesi rehberlik ilkelerine uygun bir davranıştır. Rehberlik hizmetlerinde danışman danışanla ilgili bilgilerin gizliliğini korumakla yükümlüdür; fakat bazı durumlarda (intihar, şiddet, boşanma, cinsel taciz, uyuşturucu kullanımı, vb.) gerekli kurum, kuruluş ve kişilerle iletişim kurulabilir. Bu durumda gizlilik ihlal edilmiş olmaz. Danışman bireye olduğu kadar çalıştığı kuruma ve topluma karşı da sorumludur. Birey hakkında edinilen bilgiler bireyin kendisine veya içinde bulunduğu topluma zarar verebilecek unsurlar taşıdığı anda, birey önceden bilgilendirilerek durumun gerektirdiği acil önlemler alınmalıdır. Verilen durum göz önünde bulundurulduğunda okul rehber öğretmenin öncelikle yapması gereken davranış okul müdürü ile görüşüp, emniyeti bilgilendirmektir.

CEVAP: C

10. Rehberlik hizmetlerinde bireysel farklılıklara verilen değer önemli bir yer tutar. Her birey; biricik, tek ve eşsiz kabul edilir. O yüzden her bireye aynı yöntemle yaklaşmak, aynı yardımı sunmaya çalışmak yanlış olacaktır. Rehber öğretmen Şeyda Hanım'ın, sınav kaygısı yaşayan öğrencilerin istekli olanlara aynı yöntemle bilgi aktarımlı bir seminer sunması rehberliğin bireysel farklılıklara saygı ilkesi ile çelişmektedir.

CEVAP: C

11. Rehberlik hizmetlerinin öncelikli amacı bireyin kendisini tanımasına ve bu sayede yapacağı seçimlerin sorumluluğunu almasına yardım etmektir. Bu nedenle bireylerin alacağı kararların sonuçlarını üstlenebilmesine destek verilir, onlar adına seçeneklerin sınırlandırılması bireye saygı ilkesi ile çelişen bir ifadedir. Rehberlikte her bireyin özüne olan inanç ve saygı merkezde yer almaktadır. Her bireyin biricikliğine ve tekliliğine değer verilir.

CEVAP: C

12. Rehberlik hizmetlerinde birey merkeze alınır ancak topluma karşı da sorumluluklarımız vardır. Bireye yardım sunarken toplum yapısına ya da başka kişilere zarar vermemek esastır. Bu durum hem bireye hem topluma karşı sorumluluk ilkesi ile açıklanır.

CEVAP: B

13. Rehberlik hizmetlerinde danışman danışanla ilgili bilgilerin gizliliğini korumakla yükümlüdür. Fakat bazı durumlarda (intihar, şiddet, boşanma, cinsel taciz, uyuşturucu kullanımı vb.) gerekli kurum, kuruluş ve kişilerle iletişim kurulabilir. Seçenekler incelendiğinde B seçeneğinde verilen "bir öğrencinin aile içi şiddete maruz kaldığını tespit eden okul rehber öğretmenin öğrencisinin karşı çıkmasına rağmen durumu müdür ve ilgili kurumlara iletmesi" gizlilik ilkesine aykırı bir durum değildir.

CEVAP: B

14. Rehberlik; bireyin sorunlarını çözmesinde kendi kendine yeterli hale gelmesini amaçlar. Bu durum bireyin özerkliğini destekler. Öğretmenler özerklik ilkesine göre, bireyin çözemediği sorunlarda onun adına karar vermez, problemi onun yerine çözmeye çalışmaz. Sınıf rehber öğretmeni öğrencinin sorununu çözmek yerine onu çözüme ulaşan yolda sorumluluk almaya teşvik etmelidir. Paragrafta sınıf rehber öğretmeni öğrenciye, ailesiyle kendisinin iletişim kurabilmesi için bir eğitim vererek rehberlik ilkelerine uygun davranmış olur.

CEVAP: C

15. Rehberlik hizmetlerinde bireylere sunulacak hizmetlerde bireyle ilgili okul rehber öğretmeni, sınıf rehber öğretmeni, okul yönetimi, aile bireyleri gibi kişilerden de yardım alınır. Bu rehberliğin iş birliği içinde olması gerekliliğini vurgular. Sınıf rehber öğretmeni Yaren Hanım'ın öğrencilerine hazırlayacağı program için okul rehber öğretmeniyle görüşmesi, bu konu hakkında okul rehber öğretmeniyle iş birliği yaptığını gösterir.

CEVAP: D

16. İnsancıl yaklaşıma göre, her öğrenci insan oluşu nedeniyle değerlidir, bireye verilen bu değer temel nedeni onun ortaya koyduğu davranışlar değil bizzat bireyin kendisidir. Bu yüzden bireye koşulsuz kabul, empati ve saygı ilkeleri ile yaklaşılmalıdır. Koşulsuz kabul, empati ve saygı bireyin potansiyelinin ve olanaklarının farkına varmasına ve sağlıklı kararlar alıp, uygun seçimler yapmasına katkı sağlar. **“Bu basit sorun için mi geldin?”** ifadesi, empatinin olmadığı ve koşulsuz kabule aykırı bir davranıştır.

CEVAP: E

17. Rehberlik hizmeti gönüllülük esasına dayanmaktadır; ancak kişi ve kişilerin yaşamsal bütünlüğünü sarsacak türden yaklaşımlar karşısında sessiz kalınması, rehberliğin ilkeleri arasında yer alan “demokratik ve insancıl” anlayış ile bağdaşmamaktadır. Uzman öğrencilerinin gönüllü olmalarını beklemeden zorunlu tuttuğu görüşmeye bütün öğrencileri almıştır. Bu nedenle rehberliğin gönüllülük ilkesi ile çelişmiştir.

CEVAP: C

18. Rehberlik hizmetlerinin demokratik olması, bireyin seçme özgürlüğünü ifade eder. Alan seçiminde, meslek seçiminde, ders seçiminde birey kendi kararlarını alabilir.

CEVAP: D

19. Rehberlik hizmetlerinde bireysel farklılıklara saygı esastır. Her bireyin kendine özgü gelişim hızı ve niteliklerinin olduğunu bilmek onların birbirinden farklı olduğunu gösterir.

CEVAP: E

1. Rehberliğin örgüt modellerinden merkezîleşmiş-uzmanlaşmış model uygulama açısından geleneksel rehberlik modeli ile paralellik taşımaktadır. Buna göre bu model daha çok sorunlu bireye dönük olduğu için ekonomik değildir, uzun vadede az kişiye ulaşır. Bununla birlikte uzman eliyle sunulan yardımların kalitesi yüksek, bireyin gizliliğini korumak kolay ve elde edilen bilgilerin sistemli şekilde saklanması da mümkündür. Bu modelde rehberlik hizmeti sunan her öğretmen aynı yeterlikte olduğu için rol karmaşası da yaşanmayacaktır.

Cevap: B

2. Gelişimsel rehberlik modelinin uygulama boyutu olan kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programı 2006 yılından itibaren ülkemizdeki ilköğretim ve orta-öğretim kademelerinde zorunlu olarak uygulanmaktadır. Program öğrenci merkezlidir, sınıf içi etkinliklerden oluşmaktadır ve etkinlikler öğrenci katılımı ile gerçekleşmektedir. Bu etkinliklerin uygulanmasından ağırlıklı olarak sınıf rehber öğretmenleri sorumlu olsa da uzmanlık gerektiren etkinliklerde ve etkinliklerin değiştirilmesi durumlarında okul rehber öğretmenleri devreye girer. Program okul rehberlik programının bir parçasıdır ve öğretim etkinlikleri ile de bağlantılıdır.

Cevap: C

3. Rehberliğin tarihinde kullanılan rehberlik modellerinin sayıca çok olmasının öncelikli nedeni, genellikle tek yönlü bakış açılarına sahip olmaları ve başka bir model tarafından eleştirilmeleridir. Her model kendinden önceki modeli eleştirmiş ve eleştiri konusunda kendi modelinde düzenlemeler yapmıştır. Buna göre model ve eleştiri eşleşmeleri incelendiğinde C seçeneğindeki özellik-faktör kuramına ilişkin verilen eleştiri yanlıştır. Çünkü tam tersi olarak özellik-faktör kuramı bireysel farklılıkları ön plana çıkarmak için pek çok dışsal teknik kullanarak bireyi tanımaya çalışmıştır. Diğer seçeneklerdeki eleştiriler model ile uyumludur.

Cevap: C

4. Gelişimsel rehberlik modelinin uygulama boyutu olan kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programı toplamda dört ana bölümden oluşmaktadır. Bunlardan sistem desteği öğrencinin etrafında bulunan kişileri de ilgilendiren durumlarda onlardan alınan destek ile ilgilidir. Tülay Öğretmen'in bir kriz durumu olan uyuşturucu kullanımında gerekli kişi, kurum ve kuruluşlarla iş birliğine gitmesi kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programının sistem desteği bölümü ile ilgilidir.

Cevap: D

5. Gelişimsel rehberlik modelinin uygulama boyutu olan kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programı üzerinde çalışırken bu programın teorik temellerinin pratiğe dönüştürülmesi gerekliliği ön plana çıkmıştır. Bu konuda alan uzmanlarının fikirleri alınarak oluşturulan ve birey hangi gelişim döneminde olursa olsun değişmeyecek temel yedi yeterlilik alanı oluşturulmuştur. Bu yeterlilik alanları kendi içinde kazanımlara ve son olarak da sınıf içi etkinliklere uyarlanmıştır. Buna göre kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programının yeterlilik alanları;

- Okula ve çevreye uyum
- Kendini kabul
- Kişiler arası ilişkiler
- Eğitsel başarı
- Eğitsel ve mesleki gelişim
- Güvenli ve sağlıklı hayat
- Aile ve toplum

şeklinde sıralanır. Soruda verilen sınıf içi etkinlik örneğinde branş ve buna bağlı olarak da meslek seçimine hazırlanan lise öğrencilerinden söz edilmektedir. Bu durum da eğitsel ve mesleki gelişim yeterlik alanı ile ilgilidir.

Cevap: E

6. Gelişimsel rehberlik anlayışının başlıca ilkeleri:

- Gelişimsel rehberlik, öğrencilerin kişisel gelişimleri ve bireysel potansiyelleri üzerinde odaklanmıştır. Ancak bu durum öğrencilerin akademik başarılarının dikkate alınmadığı anlamına gelmez. PDR programlarının eğitimsel bir temeli de vardır.
- PDR programından beklenen verimin alınabilmesi için okuldaki tüm personelin katılımı ve iş birliği gerekir.
- PDR hizmetleri sadece problem yaşayan öğrencilere değil, tüm öğrencilere yöneliktir.
- Gelişimsel rehberlik, müfredatları farklı yaşlardaki öğrencilerin düzeylerine dayalı olarak ardışıklık özelliği gösterir ve esnek bir yapıya sahiptir. İhtiyaç ve imkânlar göre değişik düzenlemeler yapılabilir.

şeklinde sıralanabilir.

‘Gelişimsel rehberlik, okuldaki eğitimsel süreçler bütününün tamamlayıcı bir parçasıdır ve nihai amacı bireyin kendini gerçekleştirmesidir.’ ifadesi hatalıdır çünkü kendini gerçekleştirme geleneksel rehberliğin nihai amacıdır. Gelişimsel rehberlik modelinde nihai amaç ölçülebilir, ulaşılabilir bir hedef olan yaşam kariyeri edinmedir.

Cevap: D

7. Rehberliğin örgüt modellerinden merkezileşmiş-uzmanlaşmamış modelin avantajlarından ilki her öğretmenin aynı zamanda rehber öğretmen olarak kabul edilmesidir. Bu durum öğrencinin güvendiği öğretmene gidebilmesini ve bir öğrenciye birden çok öğretmenin yardım edebilmesini sağlar. Aynı zamanda her öğretmen rehberlik ilkeleri ile donatıldığı için bu ilkeler öğretim etkinliklerine de kolaylıkla yansacaktır. Yine bu sayede kısa zamanda çok fazla öğrenci rehberlik hizmetlerinden faydalanacaktır. Ancak A seçeneğindeki ifade bu modele uygun değildir çünkü bu ifade rehberlik hizmetlerinin öğretimden ayrıldığını ve etkinliklerin psikolojik danışman etrafında toplandığını gösterir. Bu durum merkezileşmiş-uzmanlaşmış modelin avantajlarından biridir.

Cevap: A

8. Rehberliğin tarihî modelleri ele alındığında eğitimle kaynaştırılmış modelin rehberliği okullara taşıdığı, klinik modelin yalnızca sorunlu bireylerle çalıştığı ve karar vermeye yardım modelinin rehberliğin bir süreç olduğunu göz ardı edip yalnızca karar durumlarında işlemesi gerektiğini savunduğu anlaşılar. Parsons modeli ise bireyi tanımaya odaklanmış ancak bunu dışsal tekniklerle yapmamıştır, bireyi tanımak için test tekniği kullanan model klinik modeldir (özellik-faktör).

Cevap: B

9. Meslek seçiminde bireyin özellikleri ile mesleklerin özelliklerinin eşleştirilerek yöneltmenin yapılmasını savunan kuram “özellik faktör” kuramıdır. Özellik faktör kuramı öncelikle bireyin detaylı olarak tanınmasını, bunun için de geçerliği ve güvenilirliği yüksek ölçme araçlarının kullanılmasını savunur.

Cevap: D

10. Geleneksel ve gelişimsel rehberlik anlayışları arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibidir:

GELENEKSEL YAKLAŞIM İLE GELİŞİMSEL YAKLAŞIM ARASINDAKİ FARKLAR	
Geleneksel yaklaşım	Gelişimsel yaklaşım
Kriz odaklı yardım	Gelişmeyi sağlayıcı ve kolaylaştırıcı
Bilgi verme ve yöneltme çerçevesinde odaklanma	Tüm gelişim alanlarına yönelik yeterlilik kazandırma
Görev yönelimi	Hedef yönelimi
Tepkisel	Yaratıcı ve Esnek
Zaman çizelgesiyle sınırlı	Program bütünlüğü içerisinde
Uzman odaklı	Öğretmen odaklı
Var olanı korur ve sürdürür, yapılandırılmamış	Var olanı değerlendirir ve geliştirir. Ölçülebilir hedef davranışlar
Öğretimden ayrılmış	Öğretimle kaynaştırılmış
Problemlili öğrencilere yönelik	Tüm öğrencilere yönelik

Karşılaştırma tablosundan da anlaşılacağı üzere geleneksel anlayış “C” seçeneğinde belirtilenin aksine uzman odaklıdır. Bu hizmetlerin sadece uzman bireyler tarafından yürütülmesi gerekir fikri bu görüşte etkili olmuştur. Gelişimsel rehberlik anlayışı ise iş birliği esasına dayandığı için öğretmen odaklıdır.

Cevap: C

11. Kapsamlı PDR programı gelişimsel modele dayanır ve öğrencilerin gelişimsel özelliklerini kazanmalarına yardımcı olur. Bu program kapsamında müfredat dahilindeki etkinlikler sınıf rehber öğretmenleri tarafından uygulanır. Ama konu uzmanlık gerektiriyorsa okul rehber öğretmeni uygular. Ama okulda okul rehber öğretmeni yoksa RAM’den yardım alınır. Buna göre Evrim Hanım etkinlikle ilgili RAM’deki uzmanlarla bağlantıya geçmeliydi.

CEVAP: D

12. Kapsamlı Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programının Genel Özellikleri

Program “Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programı” değil, bu programın bir parçasıdır. Sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik saatinde uygulaması için hazırlanmıştır.

Program ilköğretim ve ortaöğretimde her yeterlik alanına yönelik etkinlikleri içermektedir.

Kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programları, gelişimsel rehberlik modeline dayanmaktadır. Önleyicidir. Ama krize müdahale rehberlik modeli temel alınmamıştır. Diğer rehberlik işlevleri de ön plandadır. Gelişimsel rehberlik modeline dayandığı için program yönelimlidir.

CEVAP: D

13. • PDR hizmetleri sadece problem yaşayan öğrencilere değil, tüm öğrencilere yöneliktir.
- Gelişimsel rehberlik yaklaşımı organize edilmiş ve planlı bir müfredatı gerektirir. Bu müfredat, okulu ve çevresini tanıma, kendini ve başkalarını tanıma, tutumları ve davranışları anlama, karar verme ve problem çözme, kişiler arası ilişki ve iletişim becerileri, okul başarısı becerileri, mesleki farkındalık, eğitimsel planlama ve toplumsal katılımı vb. kapsamaktadır.
  - Gelişimsel rehberlik, müfredatları farklı yaşlardaki öğrencilerin düzeylerine dayalı olarak ardışıklık özelliği gösterir ve esnek bir yapıya sahiptir. İhtiyaç ve imkânlar göre değişik düzenlemeler yapılabilir.
  - Gelişimsel rehberlik, okuldaki eğitimsel süreçler bütününe tamamlayıcı bir parçasıdır ve PDR programı akademik programlarla bağlantılı ve etkileşim hâlinindedir.
  - PDR programından beklenen verimin alınabilmesi için okuldaki tüm personelin katılımı ve iş birliği gerekir.
  - Gelişimsel rehberlik, öğrencilerin kişisel gelişimleri ve bireysel potansiyelleri üzerinde odaklanmıştır. Ancak bu durum öğrencilerin akademik başarılarının dikkate alınmadığı anlamına gelmez. PDR programlarının eğitimsel bir temeli de vardır.
  - PDR programıyla gerçekleştirilen amaçlar dışında psikolojik danışmanların bireysel olarak ilgilenmeleri gereken problemleri öğrenciler de söz konusudur. Psikolojik danışmanların kendi yetki ve sorumluluk sınırları içindeki vakalara müdahale edebilecek bilgi ve becerilerle donanımlı olması gerekir.

CEVAP: C

14. Kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programında ve gelişimsel modelde, sorunlar ortaya çıkmadan öngörülse ve önleyici biçimde kişilerin, gelişim dönemlerine uygun bir şekilde geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programının boyutlarından olan rehberlik müfredatı, grup rehberliği etkinliklerinden oluşmaktadır. Etkinliklerde öğrenciyi aktif bir katılımcı ve sorunlarını araştırmacı bir birey hâline getiren, öğrenci merkezli yaklaşım temel olarak alınmıştır.

CEVAP: D

15. Eğitim süreciyle kaynaştırılmış modelde Brewer'e göre rehberlik eğitim ile özdeş bir hizmet olup; başlıca amacı, bireyin okula ve okul dışındaki çevresine uyumunda yardımcı olmaktır. Bu anlayışa göre, eğitim ile rehberlik arasında, amaç, yöntem ve sonuçları bakımından bir fark yoktur. Eğitim de rehberlik de, kişinin başarılı bir öğrenci, sağlıklı, uyumlu ve üretken bir vatandaş olabilmesi için gerekli davranışları kazandırma sürecidir.

CEVAP: E

16. Rehberliğin amacının; bireyin okula, çevreye uyumuna yardımcı olmak olduğunu ileri süren rehberlik modeli Eğitim süreciyle kaynaştırılmış modeldir. Bu modelde grup rehberliği ve bilgi verme hizmeti ön plana çıkmaktadır.

- Geçerli ve güvenilir test araçlarını geliştiren özellik faktör kuramı daha çok klinik amaçlarla uygulanmıştır.
- Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre eğitim hizmetlerinden en üst düzeyde faydalanmalarını sağlayan model ise gelişimsel modeldir.
- Bireylerin iş ve meslek seçimi sırasında ihtiyaç duydukları bilgiyi sağlamak amacıyla ortaya çıkan rehberlik modeli karar vermeye yardım süreci olarak rehberlik modelidir.

CEVAP: E

17. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin, program ya da meslek seçimi ile sınırlandırılmasına bir tepki olarak ortaya çıkan gelişimsel rehberlik modeli, günümüzde rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde esas alınan yaklaşımdır. Gelişimsel model, gelişmeyi sağlayıcı ve kolaylaştırıcı, tüm gelişim alanlarına yönelik yeterlilik kazandırma, uzmandan çok öğretmen odaklı olma ve program bütünlüğü içinde olma özelliklerine sahiptir. Fakat var olanı koruma ve sürdürme geleneksel modelin bir özelliğidir.

CEVAP: A

18. Kapsamlı Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programının Genel Özellikleri

1. Program "Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Programı" değil, bu programın bir parçasıdır. Sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik saatinde uygulaması için hazırlanmıştır.
2. Program ilköğretim ve ortaöğretimde her yeterlik alanına yönelik etkinlikleri içermektedir.
3. Kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programları, gelişimsel rehberlik modeline dayanmaktadır. Önleyicidir. Ama önleyici rehberlik modeli temel alınmamıştır. Diğer rehberlik işlevleri de ön plandadır.
4. Gelişimsel rehberlik modeline dayandığı için program yönelimlidir.
5. Yaşam kariyerini desteklemek en önemli amaçtır.

CEVAP: A

19. Gelişimsel Rehberlik Modelinin Özellikleri

Gelişimsel rehberlik görüşüne göre; her birey hayatı boyunca bir dizi sosyal beklentiyi karşılama, yani gelişim görevlerini başarı ile yerine getirme durumundadır. Birbirinden farklı gelişim aşamalarında bireylerin kendilerini ve çevrelerini doğru değerlendirmeleri halinde, beklentileri karşılayacak davranışları geliştirmeleri kolaylaşacaktır.

Gelişim sürekli ve yığılmalı olduğu için, gelişim rehberliği de sürekli ve yığılmalı bir yardım olmalıdır. Yani rehberlik hizmetleri yaşamın bütün aşamalarında verilmelidir. Bu ilke bir insanın her an rehberliğe ihtiyacı olduğu anlamına gelmemektedir.

Gelişimsel rehberlik çok yönlüdür; kişinin yalnız zihin ya da duyu gelişimine ya da belli bir konuda karar verme sorununa değil, bir bütün olarak gelişimine odaklanmıştır.

Gelişimsel yaklaşımı benimseyen danışmanlar, problemlerin kişilerarası ilişkilerden kaynaklandığı görüşünü benimsedikleri için danışanı sosyokültürel ilişkileri içinde incelerler.

Gelişimsel rehberlik anlayışı bireyi bir gelişme süreci içinde gördüğü için, gözlenen davranışların kalıcı olmadığını, belli bir gelişim basamağına özgü olabileceğini ve değişebileceğini kabul eder.

Gelişimsel modele göre, rehberliğin amacı bireyin kendini ve çevresini tanımasına yardımcı olmaktır. Kendini ve içinde bulunduğu durumu doğru bir biçimde algılayan, kişisel değerleri ile toplumsal beklentiler arasında bir denge kurabilen birey, kişisel yeterliliği erişebilir.

CEVAP: C

20. **Klinik yaklaşım:** Bireysel farkların öneminin anlaşılması, eğitimin bireyselleştirilmesi rehberlik hizmetlerinde yeteneklerin, ilgilerin, bireysel ihtiyaçların ön plana çıkmasını sağlamıştır. Rehberlikte klinik yaklaşım, bireysel ayrılıkların anlaşılması ve bireysel ihtiyaçların karşılanması amaçlarına dayalıdır. Klinik model, bireyin ayrıntılı olarak incelenmesine ağırlık verir ve bu yönüyle Parsons'ın modeline benzer.

Williamson'un öncülük ettiği bu yaklaşıma göre bir sorunun nedenini ortaya çıkarmak, sorunun çözümünde en önemli aşamadır. Bu amaçla test, gözlem vb. dışsal tekniklerin kullanılması gerektiğini savunmuştur. Ancak bu yönüyle, bireyi bir bütün olarak ele almadığı; bireyin çeşitli yönlerini ayrı ayrı incelediği için eleştirilmiştir.

CEVAP: C

21. Geleneksel Yaklaşım	Gelişimsel Yaklaşım
Kriz odaklı yardım hizmeti	Gelişmeyi sağlayıcı ve kolaylaştırıcı
Bilgi verme ve yönlendirme ekseninde odaklanma	Tüm gelişim alanlarına yönelik yeterlilik kazandırma
Uzmanlık hizmetine dayanma	Öğretmen odaklı olma
Tepkisel	Yaratıcı ve esnek
Görev yönelimli	Hedef yönelimli
Zaman çizelgesiyle sınırlı	Program bütünlüğü içinde
Öğretimden ayrıştırılmış	Öğretimle kaynaştırılmış
Yapılanmamış	Ölçülebilir
Var olanı koruma ve sürdürme	Var olanı değerlendirme ve geliştirme

CEVAP: E

22. Gelişimsel rehberlik modeli bireyin gelişim sürecine odaklı olduğundan, tepkisel değil önleyici tarzda çalışır. Bu nedenle de sorunu olan ya da olmayan tüm öğrencilere dönüktür. Sonuç olarak, gelişimsel rehberlik, öğrencilerin eğitimden en üst düzeyde yararlanmalarını hedefler ve sadece problemli olan öğrencilere yönelik hizmet vermez, tüm bireylere dönüktür ve eğitim kurumları için tasarlanmıştır.

CEVAP: C

23. Eğitim süreciyle kaynaştırılmış model Brewer tarafından ortaya konmuştur. Bu modelde rehberlik eğitim ile özdeşdir. Rehberliğin amacı, bireye toplum yaşamına uyum sağlamasında gerekli bilgi ve becerileri kazandırmaktır. Bu modelde sınıf düzeyinde çalışıldığı için grup rehberliği ve bilgi sunma ön plandadır. Yaşam kariyerini geliştirmek ise gelişimsel modelin bir amacıdır.

CEVAP: D

1. Uyuşturucu kullanımı, şiddet, saldırganlık, doğal afet vb. durumlar rehberlik çalışmaları için kriz durumları olarak kabul edilir. Bu tip durumlarda vakit kaybetmeden gerekli kurum, kuruluş ve kişiler bilgilendirilmelidir. Duygusal ve kişisel bir sorun yaşayan bireyler için sunulacak rehberlik yardımının işlevi iyileştirici rehberliktir. Bu nedenle okul rehber öğretmeninin baskıya maruz kalan öğrencilerle yaptığı çalışmanın işlevi iyileştirici olmalıdır. Problem yaşanmadan önce sunulan rehberlik yardımının işlevi ise önleyiciliktir. Okul rehber öğretmenin baskıya maruz kalmamalarına rağmen diğer öğrencilerle de bu konu ile ilgili çalışmalar yapması önleyici rehberlik kapsamında değerlendirilir.

Cevap: B

2. Rehberlik ve psikolojik danışma aslında iç içedir fakat temel bir fark vardır. Rehberlik daha çok bilgilendirmenin yeterli olacağı durumlarda kullanılırken psikolojik danışma bilgilendirmenin sorunu çözmediği, derin-duygusal ve kişisel problem durumlarında kullanılır. Bu açıdan soruyu değerlendirdiğimizde Füsün'un olumsuz benlik algısına sahip olması duygusal ve kişisel bir problemdir ve bu sorunun çözümü için de bireysel psikolojik danışmaya ihtiyaç duyulur.

Cevap: D

3. Rehberliğin iyileştirici (düzeltici) işlevi bireylerin nispeten yüzeysel ve süregelen problemlerinde kullanılır. Verimli ders çalışma yollarını anlatma, sınav kaygısını giderme, iletişim problemleri ve olumsuz benlik algısı iyileştirici rehberlikle ilgili bazı durumlardır. Füsün'un benlik algısının güçlendirilmesi için yapılacak çalışmalar da iyileştirici rehberlik kapsamındadır.

Cevap: B

4. Grupla psikolojik danışma grup rehberliğinin daha derin ve kişisel sorunlar için kullanılan alt boyutudur. Grupla yapılan çalışmaların avantaj ve dezavantajları mevcuttur. Grupla psikolojik danışmanın üstün yönlerinden bazıları; bir gruba ait olma, başkaları tarafından kabul edilip benimsenme duygusunu yaşama, başkalarının belli sorunlar karşısında uyguladıkları başarılı çözüm yollarından yararlanma, başka insanları daha iyi anlamayı öğrenme ve başka insanların olayları nasıl algıladıklarını görme ve sorunların sadece kendine özgü olmadığını görüp, teselli bulma olarak sayılabilir. Ancak grupla yapılacak çalışmalarda grup dinamiği çok önemli olduğu için her türlü birey bu çalışmalara alınmamalıdır. Narsist, saldırgan, ağır ruhsal problemler yaşayan ve intihar eğilimi olan bireyler grupla psikolojik danışma etkinliklerine alınmaz. Bu bireylerle bireysel psikolojik danışma daha uygundur. C seçeneğindeki ifadeye bakıldığında olumsuz bir anlam olduğu görülebilir ve bu durum bir üstün yan olarak kabul edilemez.

Cevap: C

5. Rehberlik işlevlerinden tamamlayıcı rehberlik; rehberliğin ilke ve amaçlarının sınıf ortamına, dersin işlenişine ve öğretmen davranışlarına yansıtılmasıdır. İlgin'in öğrenme ortamının kalitesini artırmak için ders anlatım yöntemini değiştirmesi dersin işlenişine yapılan bir müdahaledir ve tamamlayıcı işlev ile açıklanır.

Cevap: A

6. Eğitsel rehberliğin konu alanına giren verimli ders çalışma yolları için bazı temel kurallar mevcuttur. Buna göre hazırlanan bir ders çalışma programında yer alması gereken kurallardan birkaç tanesini sıralamak istersek; birbirine benzemeyen dersler art arda gelmelidir, sürekli çalışma yerine aralıklı çalışma yapılmalıdır, çalışma periyotları öğrenciyi sıkmayacak ve dikkatini koruyacak şekilde hazırlanmalıdır, okuldan döndükten sonra o gün okulda işlenen konuların tekrarı yapılmalıdır ve okula hazırlık ve okul dönüşünün ardından dinlenmek için zaman ayrılmalıdır. Şengül'ün günlük ders çalışma programı incelendiğinde aralıksız ders çalışma etkinliklerinin olduğu göze çarpar ve bu durum verimli çalışma yollarına aykırıdır.

Cevap: B

7. Rehberlik işlevlerinden tamamlayıcı rehberlik; rehberliğin ilke ve amaçlarının sınıf ortamına, dersin işlenişine ve öğretmen davranışlarına yansıtılmasıdır. D seçeneğindeki ifadede öğrenme ortamının öğrencinin ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi tamamlayıcılıktır. A seçeneğindeki ifadede doğru yardım grupla psikolojik danışma, B seçeneği bireysel rehberlik, C seçeneği kişisel rehberlik ve E seçeneği ise eğitsel rehberlik olmalıdır.

Cevap: D

8. Ayarlayıcı rehberlik; öğrencilerin bireysel farklılıklarını, ihtiyaçlarını, beklentilerini, problemlerini gözetken, daha nitelikli ve öğrenciye uygun eğitim programları hazırlanmasını sağlamak olarak tanımlanabilir. Okul rehber öğretmeninin, Ferhunde'ye sınıf yıllık rehberlik programını öğrenci özellik ve niteliklerine göre hazırlamasına yardım etmesi ayarlayıcı rehberliktir.

Cevap: E

9. Önleme çalışmaları farklı araştırmacılar tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır.

Önleyici yaklaşımları temel, ikincil ve üçüncül önleme olarak üçe ayırmış ve temel önleme çalışmalarını hepsinin atası olarak kabul edilmiştir.

Temel Önleme: Toplumdaki tüm sağlıkla ilgili bozuklukların olmasını ya da tekrarlanmasını azaltmaya yöneliktir. Henüz etkilenmemiş kişileri hedefler.

Örneğin, ilköğretim 1. kademe okul psikolojik danışmanı, çocukların eninde sonunda tutum ve değerlerini sorgulayacakları durumlarla karşılaşacaklarını düşünerek; çocukların duygularının farkına varacakları, başkalarını daha kolay anlayabilecekleri bir program uygulama koyar. Ya da lise düzeyinde meslekler, cinsellik vb. bilgi verilerek doğru seçimler yapmalarına yardımcı olunabilir.

CEVAP: A

10. Ergenlik, bireyin kimliğini kazandığı ve toplum içinde anlamlı bir yer edinmeye çalıştığı bir dönemdir.

Birey kimlik kazanma sürecinde farklı rolleri ve durumları gözden geçirir, denemeler yapar. Bu nedenle duyguları da oldukça değişkendir. Ergenin öğretmene aşık olması durumunda, ailesiyle konuşmak veya kendisini uyarmak onun duygusal gelişimine zarar verebilir. Oysa olayı kişiselleştirmeden, grup rehberliği çalışmalarıyla ergenlerle içinde bulundukları dönemin duygusal özellikleri hakkında görüşmeler yapmak, onlara rehberlik etmek, onların uygun davranış biçimlerini kazanmalarını kolaylaştırır.

CEVAP: C

11. **Yöneltililik:** Bireyin bir eğitsel alana veya mesleğe yönelmesi için sunulan hizmetlerdir. Günümüzde okul türleri ve program çeşitleri gitgide çoğalmaktadır. Çağdaş ve uyumlu bir yaşamın en önemli bileşenlerinden biri de, bireylerin istedikleri tür bir mesleğe sahip olmalarıdır. Bu anlamda bireysel farklılıklarına göre ders, alan, okul ve meslek seçimlerinde öğrencilere verilecek olan destek, yönlendirici rehberlik olarak açıklanabilir. Buna göre Gamze'nin alan seçimine yardımcı olmak yönlendirici işlevdir.

CEVAP: D

12. İlkokul döneminde rehberlik hizmetleri uzman odaklı değil öğretmen odaklı yürütülür. Daha çok grup rehberliği çalışmaları yapılır ve sınıf öğretmeni rehberlik hizmetlerinden öncelikle sorumludur. Bu nedenle sorunun cevabı E seçeneğidir.

CEVAP: E

13. Bireyin eğitimin çeşitli kademelerinde temel yaşam becerilerini kazanması, toplumsal rolünün farkına varması, problem çözebilmesi kişisel rehberliğin konu alanına girmektedir. Paragrafta sözü edilen kişinin üzüntüsü artık kişiselleşmiş ve duygusal bir probleme dönüşmüştür. Bu durumda sunulacak hizmet kişisel rehberlik kapsamındadır.

CEVAP: D

14. Modern eğitimde rehberlik hizmetleri, eğitim-öğretim hizmetlerini tamamlayıcı niteliktedir. Tamamlayıcı rehberlik hizmeti, doğrudan bireye sunulan bir etkinlik değil, eğitim ortamları ve anlayışlarındaki değişiklikler aracılığıyla dolaylı olarak bireye sunulan bir hizmet şeklindedir. Elif Hanım okul rehber öğretmeniyle görüştüktan sonra eğitim ortamında gerekli düzenlemeleri yapmıştır. Böylece, rehberlik hizmetlerinin öğretim hizmetlerini tamamlayıcı işlevi yerine getirilmiştir. Çünkü, tamamlayıcı rehberliğin amacı, eğitimin amaçlarının gerçekleştirilmesine yardımcı olmaktır. Tamamlayıcı rehberlik anlayışı; öğrenciye doğrudan değil, dolaylı olarak verilir.

CEVAP: E

15. Grup rehberliği ve grupla psikolojik danışma arasındaki farklar:

- Grup rehberliğinin tüm öğrenciler için düzenli bir programda uygulanması tavsiye edilirken, grupla danışma sadece geçici problemleri olup da bilgilendirmenin tek başına yeterli olmadığı kişiler için uygulanır.
- Grup rehberliğinde amaç, öğrencilerin daha doğru planlar yapmalarını ve hayatlarıyla ilgili daha doğru kararlar almalarını sağlayacak bilgilendirmeyi gerçekleştirmektir. Bu açıdan düşünüldüğünde önlemeye yönelmiştir. Grupla danışma ise, gelişmeyi sağlama, önlem ve tedavi amaçlıdır.
- Grup rehberliği, tavır ve davranışları bilgilendirme yoluyla değiştirmek için dolaylı bir yol izler ya da bilişsel ve zihinsel işleyişe önem verir. Grupla danışma ise, herkesi kapsar ve tavır ve davranışları doğrudan değiştirir.
- Grup rehberliği, sınıf büyüklüğündeki gruplar oluşturularak yapılabilir. Ancak grupla danışma, kişisel ilgilerin paylaşılabildiği, grup içinde güçlü bir bağın kurulabileceği, küçük, samimi gruplarla gerçekleştirilir.
- Grup rehberliğinin genelde okullarda uygulandığı söylenebilir. Grupla danışma yalnızca okullarda değil kurum ve enstitülerde de uygulanır.

Fakat bilişsel ve zihinsel süreçlere grup rehberliğinde ağırlık verilir. Danışmada ise duygusal süreçlere ağırlık verilir.

CEVAP: B**16. Rehberlikte gelecekte ortaya çıkması olası sorunları ortaya çıkmadan önce öngörüp ortaya çıkmasını önlemek amacıyla çalışmalar yürütmek, önleyici rehberliktir. Buna göre Ayşe'nin babasının tavrından önce müdahale edilmesi ve kaygıyı önlemek önleyici rehberlik kapsamındadır.****CEVAP: C****17. Kişisel rehberlik, bireyin duygusal ve sosyal yönlerini geliştirmesi, kendini tanıması ve anlaması, öz güven ve olumlu benlik algısı geliştirmesi, amaç belirlemesi, plan yapması ve onu yürütmesi, kendini tehlikelerden koruması, çevreye uyum sağlaması, iyi kişilik özelliklerine sahip olması, sosyal ilişkiler geliştirme becerisi kazanması ve aile içi iletişimini sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi gibi olumlu tutumlar kazanması için yapılan yardımları kapsar. Buna göre Emin'in yaşadığı durum kişisel rehberlik kapsamındadır.****CEVAP: A****18. Öğrencinin bir eğitim programına kaydolması, o programda başarıyla ilerlemesi ve bu süreçte karşılaştığı problemleri çözebilmesi için kendisine yapılan yardıma eğitsel rehberlik denir.**

Eğitsel rehberlik hizmetleri planlı ve sistemli bir süreçtir. Daha çok grup rehberliği olarak verilir.

Eğitsel rehberlik hizmetleri kapsamında yer alan başlıca uygulamalar şunlardır:

- Oryantasyon (yeni duruma alıştırma)
- Etkili ders çalışma yöntemlerini tanıtırma
- Öğrenme stratejilerini geliştirme
- Okul ve sınıf kurallarını öğretme
- Yeteneklerinin altında ve üstünde başarı gösteren öğrencileri belirleme
- Kaynaştırma eğitimindeki öğrencilerin gelişimini izleme
- Motivasyonu artırıcı çalışmalar yapma

CEVAP: C**19. Lise dönemi öğrencinin kimlik kazanması için kritik dönemi ifade eder. Bu dönemde kişisel ve uzmanlık gerektiren konular daha ön plandadır. Bu yüzden kimlik kazanma ve ahlak gelişiminde okul rehber öğretmeni daha ön plandadır.****CEVAP: D****20. Okul rehber öğretmeni öğrencilerinde stres ve baskı olduğunu fark etmiş ve bu durumu ortadan kaldırmak için onlarla çalışmalar yürütmüştür. Öğretmenin bu durumla ilgili yapmış olduğu çalışmalar, kişisel rehberlik kapsamında yer almaktadır. Öğretmen bu çalışmalarını yürütürken rehberliğin iyileştirici işlevi ön plana çıkmıştır.**

İyileştirici rehberlik, öğrencilerin gelişim sürecinde kazanmış oldukları istenmeyen özelliklerin ve davranışların ortadan kaldırılarak bunların yerine uygun özelliklerin kazandırılmasını hedefler. Sürmekte olan problem durumuna müdahale edilerek düzeltilmeye çalışılır. Soruda zorbalık eğilimi gösteren öğrencilere yardım sunularak, öğrencilerin bu olumsuz özellikleri ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır. Bu nedenle de rehberliğin iyileştirici işlevi ön plana çıkmıştır.

CEVAP: C

1. Akran danışmanlığı, eğitsel rehberlik kapsamında öğrencilerin eğitilmesi ve gereken durumlarda okuldaki diğer öğrencilere eğitsel rehberlik sunmasıdır. Bu durum öğrencinin sorumluluk almasına vesile olduğu gibi rehberlik servisinin de iş yükünü azaltmaktadır. Soruda bahsedilen öğrenci okula yeni gelen arkadaşının okula uyum çalışmalarında ona destek olarak akran danışmanlığı hizmetini kullanmıştır.

Cevap: C

2. Ginzberg ve arkadaşlarına göre meslek seçimi geri dönüşümlü bir süreçtir, bu süreç üç ana dönem ve çeşitli ara evrelerden oluşmaktadır. Bu ara evrelerden 11-12 yaş aralığını kapsayan ilgi basamağıdır. İlgi basamağı geçici dönemin içinde yer alır ve bu aşama hoşlanılan-hoşlanılmayan şeylerle ilgili kesin tanımlamaların yapıldığı bir basamaktır. Buse'nin ifadeleri piyano çalmaktan hoşlandığı için bu alana yöneldiğini gösterir ve yaşı itibarıyla da ilgi basamağında olduğu söylenebilir.

Cevap: D

3. 17-18 yaş aralığını kapsayan geçiş basamağında genç kendini ve meslekleri tanıma konusunda ilerlemiştir. Mesleki tercih aşamasında son basamakta olan kişi somut ve gerçekçi şekilde tercih yapması gerektiğini fark eder. Mesleki seçimlerin gerektirdiği sorumlulukların farkına varılmaya başlanır. 17 yaşındaki Seda için verilen açıklamalar geçiş basamağı ile örtüşmektedir.

Cevap: C

4. Mesleki rehberliğe ilişkin genel tanımlamalarda bazı önemli detaylar bulunmaktadır. Bunlardan bazıları; mesleki tercihlerde maddi kazancın tek belirleyici olmadığı, her bireyin en az bir meslekte başarılı olabileceği ve bu nedenle yaşamı boyunca herhangi bir zaman diliminde farklı bir mesleğe yönelebileceği ve her mesleğin belli bir eğitimle kazanılacağı şeklinde ifade edilebilir. En önemli vurgulardan biri ise meslek gelişiminin bir süreç olduğu, erken yaşlarda mesleki tercihlerin olabileceği ancak nihai kararın daha ileri zamanlarda olduğuudur.

Cevap: A

5. Roe'nun Gereksinim Kuramına göre bireyin mesleki gelişimi doğrudan doğruya çocukluk yıllarında geliştirilen ilgiler ve bu ilgilerin temelinde yatan ihtiyaçların nasıl karşılandığına bağlıdır. Buna göre çocuk aile ilişkileri, ilgiler ve ihtiyaçlar, bunların gelişme ve doyum düzeyleri meslek seçiminin ilk belirleyicileri olarak kabul edilir.

Cevap: E

6. Holland'ın Tipoloji Kuramına göre, sosyal tipler, başkalarıyla iletişime geçmeyi, onları bilgilendirmeyi seven, sosyal ve iş birliğine yatkın bireylerdir. Yardımsever, iş birlikçi, sorumluluk sahibi, empati kurabilen ve başkalarını eğitmek isteyen bireylerdir. Bu nedenle Salih'in kişilik tipi sosyal tipe uygundur.

Cevap: A

7. Soruda Saliha'nın son zamanlarda ders başarısının düştüğü ve bu sebeple arkadaşlarıyla iletişimi bozularak kavgacı ve hırçın bir yapıya büründüğü verilmektedir. Bu sebeple aile ile görüşen öğretmen, Saliha'nın çok yakın bir zamanda anne ve babasının boşandığını öğrenmiştir. Bunun üzerine öğretmen, Saliha'ya yardımcı olmak için rehberlik servisi tarafından sunulmasını talep edeceği problem alanlarına göre rehberlik türü, kişisel rehberlik hizmeti olmalıdır. Krize müdahale problem alanlarına göre değil işlevlerine göre bir rehberlik türüdür. Psikolojik danışma ise rehberlik türleri arasında yer almamaktadır.

Cevap: A

8. 11/A sınıfının bilgilerine göz atıldığında "akranlar arasında yaşanan şiddet", "sağlık ve beden sorunları", "karşı cins ile ilgili sorunlar" ciddi oranda görüldüğü için öncelikle kişisel - sosyal rehberlik hizmeti sunularak bireyin bu alandaki sorunlarına çare aranmalıdır. Aksi hâlde bu sorunlar ortadan kalkmadan eğitsel rehberlik uygulamaları beklenen sonucu veremeyecektir.

Cevap: A

9. 10/A sınıfına verilen oranlar dâhilinde öğrenmeyi engelleyen faktörlerin ortadan kaldırılmasına yönelik uygulamalara yer verilmelidir. 12/A sınıfında meslekler hakkında sahip oldukları bilgi düzeyi oldukça düşük olduğundan öncelikle mesleki rehberlik hizmetleri uygulanmalıdır. 11/A sınıfının en az ihtiyaç duyacağı rehberlik hizmetleri eğitsel rehberlik olacaktır. 9/A sınıfına bir an önce verimli ders çalışma yolları öğretilmelidir. Bu sınıfa ikinci sırada uygulanacak rehberlik hizmeti, mesleki rehberlik olmalıdır.

Cevap: D

10. Kriz yönelimli rehberlik yardımı, daha çok beklenmedik bir biçimde ortaya çıkan (acil durumlarda) ve hemen müdahaleyi gerektiren problem durumlarında sunulur. Saldırganlık ve şiddet gibi etkileri büyük olan ve acil müdahale gerektiren durumlarda sunulan rehberlik yardımı, krize müdahaledir.

CEVAP: D

11. Bireyin benlik algısını, öz güvenini, öz saygısını geliştirme, bireye sosyal beceri edindirme ve bu sayede bireyde yaşam kariyerinin oluşumunu destekleme kişisel rehberliğin konu alanına girmektedir. Paragrafta sözü edilen kişilerin benlik algısına yönelik ve atılganlık becerileri için yapılacak durum kişiselleşmiş ve duygusal bir probleme dönüşmüştür.

CEVAP: D

12. Okul rehber öğretmeni, öğrencilerden sınav kaygısı ölçeğindeki sonuçlarına göre bazılarının sınav kaygısı yaşadığını okul rehber öğretmeni tespit etmiştir. Sınav kaygısı yaşayan öğrencilerle daha çok grup rehberliği yapılır. Bu etkinlikler hem bireylere bilgi verilmesini hem de onların kaygılarını azaltmalarına yardımcı olur.

CEVAP: C

13. Öğrencilerin sınav kaygısıyla ilgili sorunlarını gidermede kullanılacak çalışmalar, eğitsel rehberliğin kapsamındadır.

Eğitsel rehberlik kapsamında gerçekleştirilen bazı etkinlikler şunlardır:

- Öğrencilerin ilgi, yetenek ve kişilik yapılarına uygun okul, program ve alan seçmelerine yardım etme
- Okul ve çevrelerini tanımalarına ve uyum sağlama-larına yardım etme
- Öğrencilerin kendilerine uygun öğrenme stratejile-ri geliştirmelerine, verimli ders çalışma alışkanlığı kazanmalarına yardımcı olma
- Başarıyı artırma yollarını öğrenerek, öğrenme güç-lüklerinden kurtulmalarına yardımcı olma
- Öğrencilerin “öğrenmeyi öğrenmesine” yardım etme
- Üst eğitim kurumlarını tanımalarına yardımcı olma
- Öğrencilerin bilimsel araştırma yapma ve okuma alışkanlıklarını geliştirmesine yardım etme
- Öğrencilerin sınav kaygısıyla baş etmelerine yar-dım etme
- Yeteneklerinin altında ve üstünde başarı gösteren öğrencileri belirleme
- Zamanı etkili kullanma becerisini kazanmasına yardım etme

CEVAP: C

14. Akran danışmanlığı en genel anlamıyla bir kişinin akranına yardım etmesidir. Bunun yanında daha kapsamlı olarak kişisel, sosyal ve akademik konular-da akranlarına yardım etmeleri için seçilen kişilerin yardım becerileri ile ilgili eğitim gördükleri ve eğitim sonrasında sundukları yardımla ilgili süpervizyon al-dıkları bir süreç olarak tanımlanmaktadır. Örnekte de Necla'ya sınıf arkadaşının yardımcı olması, akran da-nışmanlığı ile açıklanır ve konu kararsızlık becerilerini geliştirme olduğu için kişisel rehberlik kapsamındadır.

CEVAP: C

15. Rehberlikte gelecekte ortaya çıkması olası sorunları ortaya çıkmadan önce öngörüp ortaya çıkmasını ön-lemek amacıyla çalışmalar yürütmek, önleyici rehber-liklidir. Buna göre erinlik döneminde yaşanabilecek so-runlardan önce çalışmalar yürütmek önleyici rehberlik kapsamındadır.

CEVAP: C

16. Modern eğitimde rehberlik hizmetleri, eğitim-öğretim hizmetlerini tamamlayıcı niteliktedir. Tamamlayıcı rehberlik hizmeti, doğrudan bireye sunulan bir etkinlik değil, eğitim ortamları ve anlayışlarındaki değişiklikler aracılığıyla dolaylı olarak bireye sunulan bir hizmet şeklindedir. Erhan Öğretmen okul rehber öğretmeniyle görüşükten sonra eğitim ortamında gerekli düzenlemeleri yapmıştır. Böylece rehberlik hizmetlerinin öğretim hizmetlerini tamamlayıcı işlevi yerine getirilmiştir. Çünkü, tamamlayıcı rehberliğin amacı, eğitimin amaçlarının gerçekleştirilmesine yardımcı olmaktır. Tamamlayıcı rehberlik anlayışı; öğrenciye doğrudan değil, dolaylı olarak verilir.

CEVAP: E

17. Bireyin benlik algısını, öz güvenini, öz saygısını geliştirme, bireye sosyal beceri edindirme ve bu sayede bireyde yaşam kariyerinin oluşumunu destekleme kişisel rehberliğin konu alanına girmektedir. Paragrafta sözü edilen kişinin üniversite sınavı ile ilgili sorununu kişiselleştirdiği ve duygusal bir problem haline getirdiği gözlenmektedir. Bu durumda öğrenciye sunulacak hizmet kişisel rehberlik alanına yöneliktir.

CEVAP: C

18. Krize müdahale edici rehberlik daha çok beklenmedik şekilde ortaya çıkan acil durumlarda, örneğin; intihar girişimi, cinsel taciz, boşanma, kazalar gibi, acil durumlarda uygulanır. Paragrafa bakıldığında da bir velinin bahçede öğretmeni yaralaması acil durum içerdiği için krize müdahale işlevi ile açıklanır.

CEVAP: C

19. Okul Öncesi Dönemde Rehberlik

- Çocuğun bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönlerden gelişimini sağlama
- Dil gelişimini sağlama
- Sosyalleşmeyi ve yeni ortama uyumu destekleyen etkinlikler düzenleme
- Kişiliği oluşturan ilgi, yetenek, tutum, inanç ve değerleri güçlendirme
- Güven duygusunu, özerklik ve girişimcilik özelliklerini güçlendirme
- Benlik kavramını güçlendirme, sosyalleşmeyi sağlama
- Gelişimsel ve önleyici yaklaşımdır.

Buna göre hızlı bedensel değişime uyum çalışması erinlik döneminde ortaokulda sunulması gereken bir hizmettir.

CEVAP: D

20. Ortaokul öğrencisi olan Fatih'in, öğretmenine âşık olması, içinde bulunduğu gelişim özellikleri bakımından geçici bir durumdur. Aslı Hanım'ın bu durumun geçici olduğunu düşünüp görmezden gelmesi, davranışı söndürmede en etkili davranıştır.

CEVAP: C

1. Tamamlayıcı işlevde öğretmenler sınıfta sunacakları öğretim hizmetlerinde yaşayacağı herhangi bir sorunu aşmada rehberlik servisinden destek alırlar. Bunlar sınıfı disipline etmek, oturma düzenini ayarlamak, öğrencileri güdüleme, ilgi ve ihtiyaçlarını tespit etme, yaşa uygun etkinliklerin tercihi gibi konular olabilir. Eğer öğretmenler rehberlik servisinden plan ve programların oluşturulması aşamasında merkeze öğrenciyi alabilmek adına yardım alırsa bu kez işlev ayarlayıcı işlev olacaktır.

Cevap: C

2. Soruda öğrencinin yeni geldiği okuluna alışamadığından, arkadaş edinemediğinden bahsedilmektedir. Bu tür durumlar okul değişikliği yapan öğrencilerin başına oldukça sık gelmektedir. Bu tür sorunları çözüme kavuşturmak için öncelikle yapılması gerekenler öğrenciyi sosyal-kültürel faaliyetlere yönlendirmektir. Bu sayede öğrencinin arkadaş edinmesi, yeni ortama alışması daha kolay olabilmektedir. Gerekli görülen durumlarda ise öğrencilere psikolojik danışmanlık da sunulabilir. Yapılan bu çalışmalar öğrencinin okula adapte olması ve derslerindeki başarısının artması için yapıldığından eğitsel rehberlik kapsamında yer almaktadır.

Cevap: D

3. **Sosyal Tip:** Başkalarıyla iletişime geçmeyi, onları bilgilendirmeyi seven, sosyal ve iş birliğine yatkın bireylerdir. Yardımsever, iş birlikçi, sorumluluk sahibi, empati kurabilen ve başkalarını eğitmek isteyen bireylerdir. Bu tip bireyler daha çok öğretmenler, sosyal hizmet çalışanları, hemşireler, din görevlileri, hasta bakıcılar, dadılar, insan kaynakları uzmanı, özel eğitimciler, psikolojik danışmanlar olarak göze çarpmaktadır.

Cevap: A

4. Araştırma (Keşfetme) Evresi (14- 24 yaş)

- **Deneme Evresi (14-17 yaş):** Bu dönem geçici denemelerin yapıldığı bir dönemdir. Birey güçlü ve zayıf yönlerinin farkına varır ve fantezi seçimler gerçekleştirir.
- **Geçiş Evresi (18-21 yaş):** Birey bu dönemde belirli bir meslek alanıyla ilgili bir eğitime başlar. Seçimlerde fantezi evresi bitmiş ve gerçek olgulara bağlı seçimler yer almaya başlamıştır. Benlik kavramını uygulamaya koymaya hazırlanır.
- **Sınama-İzleme Evresi (22-24):** Artık birey bu dönemde almış olduğu eğitimi tamamlar ve benlik kavramını uygulamak üzere bir mesleğe başlar. Kendini izler ve değerlendirir.

Soruda Gamze üniversite 1. sınıf öğrencisidir. Gamze (18-19 yaş), artık hangi alanda eğitim alacağına karar vermiş ve eğitim almaya başlamıştır. Super'in Benlik Kuramına göre Gamze, araştırma-keşfetme (14-24 yaş) evresinin alt basamağı olan geçiş (18-21 yaş) evresi içindedir.

Cevap: E

5. Marcia'ya göre bireylerin kimlik bunalımı yaşamaları ve arayış içerisine girmeleri bunun sonucunda da kararlarını kendilerinin alıp bununda sorumluluğunu taşımaları başarılı kimlik olarak tanımlanmaktadır. Gamze son kararından mutlu olduğunu dile getirmekte, bu yüzden başarılı kimliğe sahip olarak kabul edilmektedir. Başlangıçta hangi kimliğe sahip olunursa olunsun sonunda geç de olsa eğer bireyler kendilerine uygun bir alana yerleşmiş ve neticede mevcut konumunda mutluluğa erişmişse artık başarılı kimlik olarak nitelendirilirler.

Cevap: A

6. Bilal Bey'in çevre okullardaki gözlemlerinin ardından, kendi okulundaki öğrencilerde madde bağımlılığının görülmemesine rağmen yine de bu konu hakkında çalışmalar yürütmesi "önleyici rehberlik" kapsamında yer almaktadır. Problem alanları göz önüne alındığında ise bu tür davranış bozuklukları "kişisel-sosyal rehberlik" alanında yer almaktadır.

Cevap: D

7. Nesrin'in artık uyum sorunu yaşamaya başlamış olması oryantasyon hizmeti için geç kalındığını göstermektedir. Çünkü oryantasyon hizmeti, uyum sorunları yaşanmadan önce uygulanmak zorundadır. Eğer Nesrin'in sorunu sadece arkadaşları ile kaynaşmasının zaman alması olsaydı yöneltme hizmeti ile grup çalışmalarına yönlendirilerek bu sorun giderilebilirdi ancak yaşananlar onda yalnızlık hissi oluşturmuş ve onu mutsuzluğa itmiştir. Bu durumda psikolojik danışma hizmeti uygulanması gerekmektedir. Soru kökünde problem alanlarına göre hangi rehberlik türünün uygulanması gerektiği sorulduğu için zaten kişisel, mesleki ve eğitsel olmak üzere üç ihtimalin dışındaki seçenekler doğru cevap olamaz. Yaşanan uyum sorunu da bize cevabın kişisel rehberlik olacağını göstermektedir.

Cevap: D

8. Mesleğe girişte yaşanan zorluklar, gelişen yeni meslekler, mesleklerde ilerleme ilgili konularda öğrencileri bilgilendirmek mesleki kariyer bilinci için gereklidir. Kariyer, mesleğimize dair yaptığımız tüm planlamalar, mesleğimizdeki her bir aşamadır. Çeldirici olarak verilen seçeneklerdeki "mesleki olgunluk" kavramı, içinde bulunulan dönemin mesleki gelişim görevini yerine getirmekle ilgilidir. Mesleki danışmanlık ise meslek seçiminde kararsızlık yaşandığında alınan yardım hizmetidir.

Cevap: D

9. Mesleki gelişim sürecinde uyanış ve farkında olma evresi (5-12 yaş) ilköğretim I. kademeye, araştırma-keşfetme evresi (12-15 yaş) ise ilköğretim II. kademeye karşılık gelmektedir. Buna göre I. ve II. kademede sunulan mesleki rehberlik alanındaki çalışmalar açısından öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine uygun tercih yapmaları için çok erkendir. Bu çalışmalar sonraki eğitim kademelerinde yer alır ve "karar verme" aşamasında gerçekleşir.

Cevap: E

10. Bireyin ilgi ve yeteneklerine uygun bir eğitim kurumu seçmesi ve bu seçtiği programı başarılı bir şekilde sürdürmesi için yapılan bilgilendirme süreci eğitsel rehberliktir. Oryantasyon, etkili ders çalışma yöntemlerini tanıtmaya, öğrenme stratejilerini geliştirme, okul ve sınıf kurallarını öğretme, yeteneklerinin altında ve üstünde başarı gösteren öğrencileri belirleme, kaynaştırma eğitimindeki öğrencilerin gelişimini izleme, motivasyonu artırıcı çalışmalar yapma eğitsel rehberlik kapsamındadır.

Örnekte de öğrencinin okulla ilgili oryantasyon hizmeti almadığı görülmektedir. Bu yüzden sunulacak hizmet, eğitsel rehberlik alanına yönelik olmalıdır.

CEVAP: B

11. Problem alanına göre rehberlik türlerinden biri olan eğitsel rehberliğin temel amacı okulla ilgili sorunları ortadan kaldırma ve bir anlamda öğrencinin okuldaki başarısını artırmayı sağlamaktır. Eğitsel rehberlik kapsamında yürütülen etkinlikler şunlardır:

- Öğrencilerin ilgi, yetenek ve kişilik yapılarına uygun okul, program ve alan seçmelerine yardım etme
- Okul ve çevrelerini tanımalarına ve uyum sağlamalarına yardım etme
- Öğrencilerin kendilerine uygun öğrenme stratejileri geliştirmelerine, verimli ders çalışma alışkanlığı kazanmalarına yardımcı olma
- Başarıyı artırma yollarını öğrenerek öğrenme güçlüklerinden kurtulmalarına yardımcı olma
- Öğrencilerin "öğrenmeyi öğrenmesine" yardım etme
- Üst eğitim kurumlarını tanımalarına yardımcı olma
- Öğrencilerin bilimsel araştırma yapma ve okuma alışkanlıklarını geliştirmesine yardım etme
- Öğrencilerin sınav kaygısıyla baş etmelerine yardım etme
- Yeteneklerinin altında ve üstünde başarı gösteren öğrencileri belirleme
- Zamanı etkili kullanma becerisini kazanmasına yardım etme

Soruda Ege'nin alan ve ders seçimi ile ilgili problemleri için sunulan hizmetler eğitsel rehberlik kapsamında yer almaktadır.

CEVAP: D

12. Bireyin benlik algısını, öz güvenini, öz saygısını geliştirme, bireye sosyal beceri edindirme ve bu sayede bireyde yaşam kariyerinin oluşumunu destekleme kişisel rehberliğin konu alanına girmektedir. Paragrafta sözü edilen kişinin karşı cinsle yaşadığı sorunun kişiselleştigi ve duygusal bir probleme dönüştüğü görülmektedir.

CEVAP: A

13. Bir sorun ortaya çıktıktan sonra sorunun çözümüne yönelik müdahalelerde bulunmak iyileştirici işlevdir. Buna göre arkadaşlarıyla sorun yaşayan Elif'e sunulacak rehberlik yardımı iyileştirici rehberlik kapsamındadır.

CEVAP: C

14. **Geliştiricilik:** Tüm gelişim dönemlerinin birbirleriyle dinamik bir ilişki içerisinde olduğunu göz önünde bulundurup, bireyin her gelişim dönemindeki gelişim görevlerini başarı ile yerine getirmesine yardımcı olmaktır. Okul rehberlik hizmetlerinde öğrencilerin beldensel, sosyal, zihinsel, duygusal ve psikolojik yönden sağlıklı bir biçimde gelişebilmelerini sağlayacak etkinliklere yer verilmelidir. Rehberliğin bu işlevinde, bir gelişim dönemini başarı ile geçirenlerin, daha sonraki gelişim döneminin gelişim ödevlerini de başarı ile yerine getirecekleri varsayımı vardır.

CEVAP: E

15. Bireyin bir eğitsel alana veya mesleğe yönelmesi için sunulan hizmetler yöneltici işlevi kapsamındadır. Günümüzde okul türleri ve program çeşitleri gitgide çoğalmaktadır. Çağdaş ve uyumlu bir yaşamın en önemli bileşenlerinden biri de, bireylerin istedikleri tür bir mesleğe sahip olmalarıdır. Bu anlamda bireysel farklılıklarına göre ders, alan, okul ve meslek seçimlerinde öğrencilere verilecek olan destek, yöneltici rehberlik olarak açıklanabilir. Bu fonksiyon, kişinin bütün yeteneklerini, ilgi ve ihtiyaçlarını, kişilik yapısını ve sahip olduğu imkânları bulup çıkarmaya ve kişinin bunların farkında olmasını sağlamaya neden olur.

CEVAP: D

16. Öğrencilerin içinde bulundukları gelişim döneminin özelliklerine uygun çalışmaların planlanması gelişimsel rehberlikle ilgilidir. Ancak planlanan bu çalışmaların sınıf ortamına yansıtılması öncelikle tamamlayıcı rehberliğin konu alanına girmektedir.

CEVAP: D

17. Soru kökünde hangi "rehberlik türü" ifadesi kullanıldığı için psikolojik danışma cevap olamaz. Çünkü rehberlik türleri içinde yer almamaktadır. Rehberlik türleri; "birey sayısına göre, hizmet alanlarına göre, işlevlerine göre, eğitim kademelerine göre, problem alanlarına göre" şeklinde kategorize edilmektedir. Bu durumda doğru cevap işlevlerine göre bir rehberlik türü olan uyum sağlayıcı olmaktadır.

Cevap: E

18. Arda, son zamanlarda ailesinin sürekli olarak kavga ettiğinden ve bunun sonucu kendisinin de sinirlenerek odasındaki eşyalara zarar verdiğinden bahsetmektedir. Bu durumda Arda'nın bir uzman yardımı alması gerekmektedir ve sınıf rehber öğretmeni bu probleme müdahale edecek uzmanlığa sahip olmadığı için Arda'yı okul psikolojik danışmanına sevk etmelidir. Arda'nın yaşadıklarına göre sunulan bu hizmet kişisel rehberliğin kapsamındadır. Çünkü Arda, öfkesini kontrol edememekte ve yaşanan bu olaydan duygusal olarak etkilenmektedir. Sunulan hizmetin ise yerine getireceği işlev iyileştiriciliktir. İyileştirici işlevde bireylerin kazanmış oldukları olumsuz davranışları ortadan kaldırarak olumluya çevirmek amaçtır. Bu yüzden Arda'nın yaşadığı bu duygusal problemi ortadan kaldıracı çalışmalara yer vermek gerekir.

Cevap: B

19. Paragraftaki açıklamada kendini tanıyan, ne istediğini bilen ve kendini algılayış biçimine göre meslek seçen bir bireyden bahsedilmektedir. "Ben daha çok düzeni seviyorum. Denetimli bir şekilde kayıt tutmak, dosyalarla ilgilenmek bana daha uygun." diyerek meslek seçimini yapan birisi için kendini algılayış biçimine göre yani benlik algısına göre meslek seçmiştir diyebiliriz. Bu nedenle mevcut durumu Super'in Benlik Kuramı ile açıklamak daha doğru olacaktır.

Cevap: C

20. Denetimli ve düzenli çalışmaktan, dosyalarla, evraklarla çalışmaktan, disiplinli olmaktan hoşlanan bir birey Holland'ın Kişilik Tipolojisi Kuramına göre "Gele- nüksel" kişilik tipine uygundur. Bu kişilik tipine uygun bireyler; bankacılık, veznedarlık, kütüphanecilik gibi işlerde başarılıdırlar.

Cevap: B

1. Rehberlik ilkelerinden de bildiğimiz üzere kriz durumlarında vakit kaybetmeden gerekenler yapılmalıdır. Şilan'ın tacize maruz kaldığını öğrenen Ferhat Öğretmen öğrencisi için acilen harekete geçmelidir. Bu noktada Şilan'ın içinde bulunduğu durumdan dolayı duygusal sorunlar yaşadığı ortadadır ve psikolojik danışma yardımına ihtiyaç duyduğu söylenebilir. Ancak öğretmenin görev ve yetkileri yapılacak eylemlerin sırasını değiştirir. Ferhat Öğretmen sınıf rehber öğretmendir ve psikolojik danışma uzmanlık gerektirir, yalnızca okul rehber öğretmenleri veya psikolojik danışmanlar sunabilir. Bu nedenle öğrenci rehberlik servisine yönlendirilmelidir.

Cevap: C

2. Çevre ile ilişkiler hizmetinde okulun etrafında bulunan kurum, kuruluş ve kişilerden alınan destek vurgulanır. Bu destek planlı ve resmî şekilde gerçekleşmek zorundadır. Okul müdürü Veli Bey'in öğrencilerinin güvenliği için emniyet güçlerinden yardım istemesi çevre ile ilişkiler kapsamındadır.

Cevap: C

3. Veli ile ilişkiler öğrencinin ev, aile ile ilgili sorunlarında veya genel akademik durumuyla ilgili olarak sınıf rehber öğretmenin veli ile görüşmesidir. Bu bağlamda Derya'nın, öğrencisi Hüseyin'in evdeki olumsuz yaşam alanı hakkında neler yapılabileceği ile ilgili onun ailesi ile görüşmesi veli ile ilişkiler hizmeti ile ilgilidir.

Cevap: C

4. Bireyi tanıma genellikle rehberlik çalışmalarında ilk sunulması gereken hizmettir. Çünkü sorunun kaynağını öğrenmek bireye hangi yardımı sunacağımızı netleştirir. Sorunun kaynağının açıkça ortada olduğu durumlarda ise bireyi tanıma yerine gereken hizmet sunulur. Soruda Dicle'nin yaşadığı problemler ve vücudundaki morluklar bir çeldirici olarak yerleştirilmiş olup bu durumun nedeni bilinmediği için Dicle ile görüşerek gerçek sebebi öğrenmek en doğru yardım olacaktır. Vücudtaki morluklar her zaman şiddet belirtisi olmayabilir ve Dicle ergen sakarlıklarından dolayı bu hâlde olabilir. En doğru yardımı ulaştırmak için her zaman temel nedene ulaşılmalıdır.

Cevap: E

5. Araştırma-değerlendirme hizmeti kapsamında okul ve rehberlik hizmetleri hakkında öğrencilerin fikirleri alınır ve elde edilen sonuçlar istatistiki verilere dönüştürülerek okul rehberlik programına yansıtılır. Soruda okul rehberlik servisinin öğrencilerden okulun fiziki koşulları hakkında veri toplamaya çalışması araştırma-değerlendirme hizmeti ile bağlantılıdır.

Cevap: A

6. Plan-program hazırlama hizmeti kapsamında ülke genelindeki eğitim-öğretim programları, bir okul veya sınıfa ait rehberlik programında düzenlemeler yapılır. İpek Öğretmen'in ilköğretim öğrencileri için akademik başarı konulu bir aile eğitimi rehberlik programına eklemesi plan-program hazırlama ile ilgilidir.

Cevap: B

7. İzleme hizmeti rehberlik hizmetlerinin ardından hizmetin kalitesi ve verimini ölçmek için kullanılır. Rehberlik hizmetleri için bir geri bildirim olarak da değerlendirilebilir ve hizmetlerin yaşam boyu devam etmesini sağlar. Okul rehber öğretmeni yeni gelen öğrencilere okulu tanıtarak oryantasyon kapsamında hizmet sunmuştur. Ancak soru okul rehber öğretmeni'nin sınıf rehber öğretmenlerinden isteğini sorgulamak istemiştir. Oryantasyon hizmetinin ne derece amacına uygun olduğunu bilmek isteyen okul rehber öğretmeni izleme hizmetini devreye sokmuştur.

Cevap: E

8. Psikolojik danışma hizmeti uzmanlık gerektiren, duygusal ve kişisel problemlerde ya da süregelen uyum sorunlarında kullanılan bir hizmettir. Okula geleli uzun zaman olmasına rağmen adapte olamamış ve bu durum duygusal bir soruna dönüşmüş bir öğrenci için en uygun hizmet psikolojik danışma olmalıdır.

Cevap: D

9. Müşavirlik; rehberlikten sorumlu herkesin ortak rehberlik anlayışına sahip olabilmesi için sunulan bir hizmettir ve uzmanlık gerektirir, yalnızca okul rehber öğretmenleri tarafından sunulur. Okul rehber öğretmenlerinin okulda görevli diğer kişilerle yaptığı çalışmalar müşavirlik olarak değerlendirilir. Bu bağlamda Onur Öğretmen'in okul rehber öğretmeni ile gerçekleştirdiği çalışma müşavirlik kapsamındadır. Tamamlayıcı rehberlik ise rehberliğin ilke ve amaçlarının sınıf ortamına, dersin işlenişine ve öğretmen davranışlarına yansıtılmasıdır. Okul rehber öğretmenin, Onur Öğretmen ile yaptığı çalışma işlev olarak da tamamlayıcı rehberlik ile ilgilidir.

Cevap: D

10. Paragraf incelendiğinde Alp'in kendine ilişkin olumsuz bir benlik algısı geliştirdiği ve kişisel problem yaşadığı söylenebilir. Böyle durumlarda sunulacak en uygun rehberlik yardımı psikolojik danışmadır ancak Alp ile muhatap olan öğretmen bir branş öğretmeni olduğu için psikolojik danışma hizmeti sunamaz. Bu durumda öğrencisini okul rehberlik servisine yönlendirmelidir.

Cevap: E

11. “Yıllık sınıf rehberlik çalışma planları” rehberlik hizmetlerini yürütme sorumluluğu kendilerine verilmiş sınıf rehber öğretmenlerinin kendi sınıfları için, “Okul psikolojik danışma ve rehberlik servisi yıllık çalışma programı”nı dikkate alarak hazırladıkları yıllık çalışma planlarıdır.

CEVAP: D

12. Bilgi toplama ve yayma hizmetleri, öğrencinin gereksinim duyduğu her türlü bilgiyi, onun yararlanmasına sunmak için yapılan çalışmalardır. Öğrencilerin ilgilendikleri okulların yöneticileri veya mezunları ile çeşitli mesleklerden uygun kişiler okula davet edilerek kendilerinden okullarını veya mesleklerini tanıtmaları istenebilir. Böyle bir çalışma bilgi sunma hizmetine örnektir.

CEVAP: C

13. Öğrencinin yalnızlaşması, ailesi ile ilgili sıkıntılarından dolayı mutsuz ve üzgün olması özellikle de boşanma gibi kriz durumunda kalıcı bir kişisel sorunun olduğunu düşündürmektedir. Bu gibi duygusal ve kişisel problemlerde sınıf öğretmenin, öğrenciyi rehberlik servisine yönlendirmesi de sevk hizmetinin kapsamındadır.

CEVAP: B

14. **Okula Konuşmacı Davet Etme:** Öğrencilerin ilgilendikleri okulların yöneticileri veya mezunları ile çeşitli mesleklerden uygun kişiler okula davet edilerek kendilerinden okullarını veya mesleklerini tanıtmaları istenebilir. Böyle bir çalışma bilgi sunma hizmetine örnektir.

CEVAP: B

15. Öğrenciyi merkeze alan eğitim programları ve eğitim etkinlikleri, öğrencilerin ilgi, yetenek ve kişilik özelliklerine, ihtiyaçları ve gelişim sorunlarına göre düzenlenir. Bu amacın gerçekleşmesi için öğrencinin tüm yönleriyle tanınması gerekir. Bunun için öğrencilerin okul hayatına başlamalarından itibaren onlarla ilgili bilgiler edinilir. Bu bilgiler onların gözlem formları, ilgi ve yetenek test sonuçları, akademik başarı sonuçları ve katıldığı sosyal ve kültürel faaliyetleri olabilir. Bu bilgiler öğrenci gelişim dosyasında saklanır. Dolayısıyla öğrencinin tüm yönlerinin tanınması için öğrenci gelişim dosyalarından en fazla yararlanan rehberlik hizmeti **bireyi tanıma** hizmetidir. Bu hizmette hem test teknikleri hem de test dışı teknikler kullanılır.

CEVAP: D

16. Oryantasyon hizmetleri okula yeni başlayan bir bireyin çevresini tanıması, uyum sağlaması ve karşılaştığı zorlukları aşabilmesi için kendisine sağlanan yardımlardır. Bu yardım bir çeşit kurumun tanıtılması ve uyması gereken kuralların hatırlatılması türünde verilen bilgileri kapsar.

Oryantasyon tüm öğrencilere yönelik ve süreklilik gerektiren bir hizmettir. Oryantasyon hizmeti uygulanırken aile ve tüm okul personelinin işbirliğine ihtiyaç vardır. Bu hizmetin birincil amacı akademik başarıyı artırmak değil; öğrencinin okula uyumunu sağlamaktır.

CEVAP: C

17. Sınıf içinde kopya çekme, derse geç gelme, sorumluluklarını yerine getirmeme gibi istenmeyen davranışlar mevcutsa, ilk önce sorunun kaynağı tespit edilmelidir. Sorunun nereden kaynaklandığı tespit edildikten sonra; rehberlik servisi ile iş birliği yapılmalıdır. İş birliği çerçevesinde ne gibi uygulamalar yapılacağı belirlenmelidir.

CEVAP: D

18. Müşavirlik (konsültasyon) hizmetleri, okulda eğitim öğretimin verimli olması ve öğrencilere sunulan yardımların etkinliğini artırmak için yönetici, öğretmen ve anne-baba iş birliğini sağlamaya yönelik çalışmaları kapsar. Buna göre Kamil'in ailesi ve öğretmeni arasında ortak bir anlayış oluşturulması müşavirlik (konsültasyon) hizmeti ile mümkündür. Bunun yanında Kamil'i ilgilendiren bu durum Kamil'e dolaylı bir yolla sunulduğu için doğru cevap müşavirlik olmalıdır.

CEVAP: D

19. Rehberlik hizmetlerinde bir davranış sorunu gözlemlendiğinde öncelikli olarak bu durumun nedeni araştırılır. Berfin'in çok çalışmasına rağmen yüksek not alamamasını anlayabilmek için, rehberliğin öncelikli amacı olan bireyi tanıma hizmeti sunulmalıdır.

CEVAP: D

20. Bir sınıf rehber öğretmeni, sınıfındaki bir öğrencisinin derslere aktif bir şekilde katılmadığı, arkadaşlarıyla iletişiminin çok zayıf olduğu gibi problemleri fark ederse, öğrencisinin de onayını alarak onun rehberlik servisiyle bağlantı kurmasını sağlamalıdır. Bu durumda öğrencisine sunduğu hizmet “sevk hizmeti”dir.

CEVAP: E

1. Bilgi toplama-sunma hizmeti öğrenciyle ilgili konularda onları haberdar etmek amacıyla kullanılan ve genellikle önleyici işleve sahip olan bir rehberlik hizmetidir. Bunun için konferans, seminer gibi etkinlikler düzenlenebilir, sınıf ve okul panoları kullanılabilir, öğrenci başka bir mekâna götürülebilir. Önemli olan öğrencinin birinci elden bilgiye ulaşabilmesidir. Soruda yeni bir virüs konusunda öğrencilerini bilgilendirmek isteyen okul rehber öğretmeni okula uzman doktor davet ederek öğrencinin bilgiye doğrudan ulaşmasını sağlamış ve bilgi toplama-sunma hizmetinden faydalanmıştır.

Cevap: B

2. Yönlendirme-yerleştirme hizmeti kapsamında kurum içi ve kurum dışı olmak üzere dört farklı yönlendirme yapılabilir. Bunlar; alan/branş, eğitsel kol faaliyetleri, üst eğitim kurumları ve mesleğe yönlendirme olarak ifade edilir. Öğrenciye ev ziyareti yapmak yönlendirme hizmeti kapsamında değil bireyi tanıma hizmeti kapsamında sunulur.

Cevap: C

3. Soruda okul rehber öğretmenin sınıf rehber öğretmenine önerdiği teknik sorulmaktadır. Verilen ifadeler incelendiğinde sınıf öğretmenin öğrencilerinin özelliklerini nedenleri ile elde etmek istediğinden ve öğrencilerden elde edeceği bilgilerin daha detaylı ve gerçekten özel bilgiler olması gerekliliğinden bahsedilmektedir. Hatta bu tekniğin uygulanması ile ilgili okul rehber öğretmeni, sınıf rehber öğretmenine yardımcı olacağını ve önerdiği tekniğin yorumlanmasını kendisinin yapacağını belirtmesi bizim için önemli bir ipucudur. Bahsi geçen bu teknik otobiyografidir. Otobiyografinin amacı bireyin davranışlarının gerisinde yatan gereksinimlerini, geçmişteki ve bugünkü sorunlarını, geleceğe ilişkin düşüncelerini ve kaygılarını, arzu ve ihtiyaçlarını, bastırılmış duygularını, benliğine bakışını, tutumlarını ortaya çıkarmak ve baskı altında tutulan duygu ve düşüncelerini ifade ederek bireyin rahatlamasını sağlamak; bireyi dolaylı olarak farklı yönleriyle tanımdır. Otobiyografi; bireye zayıf ve üstün yanlarını, başarı ve başarısızlıklarını, insan ilişkilerini ve yaşantılarını anımsama fırsatı vermektedir. Ayrıca otobiyografinin uygulanması uzmanlık istemezken yorumlanması psikolojik danışmanlarca yapılmaktadır.

Cevap: B

4. Soruda psikolojik danışmanın sınıf rehber öğretmenine yaptığı yardımın hangi hizmet kapsamında değerlendirileceği sorulmaktadır. Yapılan bu yardımın seçenekler incelendiği zaman müşavirliğin kapsamında olduğu görülmektedir. Bu hizmet ile amaçlanan durum; velilerin, okuldaki öğretmen ve yöneticilerin ortak bir tutuma sahip olmaları ve rehberlik alanında bilgi ve becerilerini artırmalarıdır. Müşavirlik çalışmasını sunmada en önemli görev ise psikolojik danışmanlarındır. Bu çalışma kapsamında psikolojik danışmanlar öğretmenlere gerekli yardımda bulunabilirler.

Cevap: B

5. Yaşanan ailevi problemler kesinlikle uzman müdahalesi gerektirmektedir. Bu nedenle Can'ın yaşadığı bu problemi aşmasında ona yardımcı olabilecek kişi okul rehber öğretmenidir. Bu doğrultuda sınıf rehber öğretmeni psikolojik danışma hizmetini sunmada yetkili olmadığı için öğrencisini rehberlik servisine sevk ederek okul rehber öğretmeni ile görüşmesini sağlamalıdır. Aile ile görüşerek müşavirlik hizmeti sunmak da yine sınıf rehber öğretmenin yapamayacağı bir hizmet olduğu için bu seçenek ihtimaller arasında yer alamaz.

Cevap: E

6. Psikolojik danışma; bireyin karar verme, problem çözme gereksinimini karşılayarak gelişim ve uyumunu sürdürmesiyle, kendini gerçekleştirme yardımcı olmak için, bireyle yüz yüze kurulan psikolojik yardım ilişkisidir. Elif'in yaşadığı durum öğretmeni ve arkadaşları ile yaptıkları duygusal bir sorun olduğu için okul rehber öğretmeni tarafından sunulacak hizmet psikolojik danışmadır.

Okuldaki psikolojik danışman ile ilgili bir ya da daha fazla bireyin (öğretmen, yönetici, anne – baba) iş birliği yaparak, öğrencinin gelişmesine yönelik olarak kurdukları yardım ilişkileri müşavirlik hizmeti kapsamındadır. Rehber öğretmenin de sınıf öğretmeni ile ilgili yapacağı görüşmeler, müşavirlik kapsamındadır.

CEVAP: C

7. Rehberlik hizmetlerinde bir davranış sorunu gözleendiğinde öncelikli olarak bu durumun nedeni araştırılır. Aslı'nın ödevlerini yapmamasının nedenini anlayabilmek için rehberliğin öncelikli amacı olan bireyi tanıma hizmeti sunulmalıdır. Böyle bir durumda bireyi tanımanın en etkili yolu onunla yüz yüze görüşmektir.

CEVAP: D

8. Bir rehberlik hizmeti sunulduktan sonra ne derece etkili olduğunun incelenmesi, izleme hizmetleri kapsamında yürütülür. Okul rehber öğretmeni Melih Bey'in öğrencilere staj ile ilgili bilgi verdikten sonra uygulamanın etki düzeyini araştırmak istemiştir. Bu durum, izleme hizmeti kapsamında değerlendirilir.

CEVAP: B

9. Okullarda öğretim yılı başında hazırlanan ve bir öğretim yılı boyunca yapılacak Psikolojik Danışma ve Rehberlik çalışmalarını gösteren programa Okul Rehberlik Programı denir.

- Okul rehberlik programı, Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nin (RAM) Rehberlik ve Psikolojik Danışma bölümü tarafından hazırlanan "İl çerçeve programına" uygun olarak hazırlanır.
- Okul rehberlik programı, okul rehberlik ve psikolojik danışma servisindeki psikolojik danışmanlarca hazırlanır.
- Psikolojik danışmanlar okul rehberlik programını görevli oldukları okulun türünü (örneğin; meslek lisesi, fen lisesi), kademesini (ilkokul-ortaokul), kendine has özellikleri ve imkanlarını göz önünde bulundurarak hazırlarlar (Her okulda aynı program uygulanmaz).
- Psikolojik danışmanlar, hazırladıkları okul rehberlik programını (yıllık rehberlik planı), Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonu'na (komisyon üyelerinin görüşlerini almak üzere) sunarlar.
- Okul yıllık rehberlik programını okul müdürü onaylar.

- Okul müdürü, bu programın / planının bir örneğini (nüshasını) RAM'a gönderir.
- Okuldaki rehberlik hizmetleri bu plana göre okuldaki personelin iş birliği ile yürütülür.
- Sınıf rehber öğretmenleri, görevli oldukları sınıfların yıllık rehberlik çalışma planını bu plana göre hazırlarlar.
- Okuldaki rehberlik hizmetlerinin okul rehberlik programına göre değerlendirilmesi okul rehber öğretmeni (psikolojik danışmanı) tarafından yapılır.
- Bu değerlendirmenin de bir nüshası RAM'a okul müdürü tarafından gönderilir.
- Okul rehberlik programları öğrenci ihtiyaçlarına göre her yıl yenilenir.
- Okul yıllık rehberlik programlarında okuldaki tüm öğrencilere yönelik etkinlikler yer alır.

CEVAP: B

10. Ortaokul son sınıf rehber öğretmeni Berrak Hanım, sınıfındaki bir öğrencisinin derslere aktif bir şekilde katılmadığı, arkadaşlarıyla iletişiminin çok zayıf olduğu, öğrencinin anne ve babasının tartışmalarından çok etkilendiği gibi problemleri fark ederse, öğrencisinin de onayını alarak onun rehberlik servisiyle bağlantı kurmasını sağlamalıdır. Bu durumda öğrencisine sunduğu hizmet "sevk hizmeti"dir.

CEVAP: D

11. Bireylerin kendilerini tanımalarına, güçlü ve zayıf oldukları yönlerini bilmelerine ve karşılaştıkları durumlara (problemlere) etkili çözümler üretebilmelerine yardımcı olmak amacıyla bir uzman danışman tarafından sunulan yardım hizmeti psikolojik danışmadır. Psikolojik danışma kişisel ve duygusal sorunlarda sunulur. Paragrafta da Abdül'ün meslek seçiminde kararsız kaldığı ve ailesinden baskı ve zorbalık gördüğü için sorunu, kişisel ve duygusal bir sorun haline gelmiştir. Bu yüzden sunulacak hizmet, psikolojik danışmadır.

CEVAP: B

12. Araştırma ve değerlendirme hizmeti araştırma ve değerlendirmeler sonucunda sayısal verilerden yola çıkarak psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerini düzenlemek ve gelişimi sürekliliğini sağlamaktır. Buna göre öğrencilerin yetenekleri oranında başarı gösterip göstermediklerinin belirlenmesi, okulun öğrenci özelliklerinin incelenmesi ve çeşitli psikolojik ölçme araçlarının geliştirilmesi ve bunlar üzerinde geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarının yapılması araştırma ve değerlendirme hizmeti kapsamındadır. Fakat rehber öğretmenin sınıf içi rehberlik etkinliklerini uygulaması doğrudan öğrenciye sunulan hizmettir.

CEVAP: B

13. Bireylere rehberlik hizmeti sunulurken ilk olarak yapılması gereken bireyi tanımadır. Çünkü bireyi tanımak ona kendisini tanıtmak için gereklidir. Kendisini iyi şekilde tanıyan bir birey gerçekçi seçimler yapabilir ve sağlıklı kararlar verebilir. Bu nedenle Seda'ya sunulması gereken ilk hizmet onu kendisine tanıtmaktır. Çünkü kendini nasıl gördüğü ve algıladığını öğrenmesi bireyi tanıma hizmeti ile olur.

CEVAP: C

14. Rehberlik hizmetleri tanı ve tedavi değildir. Bu nedenle tanı ve tedavi gerektiren durumlarda okul rehber öğretmenin öğrenciyi ilgili kuruma sevk etmesi gerekir. Depresyon şüphesi uyandıran bir durumda öğrenciyi bir sağlık kurumuna sevk etmek gerekir.

CEVAP: E

15. Rehberlik çalışmalarının belli bir plan ve program dahilinde yürütülmesi, aksayan yönlerinin düzeltilmesi ve özellikle psikoloji sahasındaki yeni gelişmelerden yararlanılması için sürekli bir araştırma desteğine ve değerlendirme hizmetine ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca dinamik insan faktörüne hitap eden rehberliğin hedef kitlesi olan bireyler üzerinde yapılan araştırma çalışmalarını da dikkate alması gerekmektedir. Kısaca, araştırma ve değerlendirme, hem rehberlik faaliyeti sunan birimlerin çalışmalarının değerlendirilmesi, yeni çalışmaların bilinmesi hem de eksik kısımların tamamlanması için yapılan bir hizmettir. Doğrudan öğrencilere yönelik bir hizmet değildir. Rehber öğretmen Halide Hanım, öğrencilerinin başarı grafiğini oluşturmaya yönelik olarak öğrencilerin sınav sonuçları üzerinden dolaylı bir inceleme yapmıştır. Bu nedenle sunacağı rehberlik hizmeti araştırma ve değerlendirme değildir.

CEVAP: C

16. Müşavirlik (konsültasyon) hizmetleri, okulda eğitim öğretimin verimli olması ve öğrencilere sunulan yardımların etkinliğini artırmak için yönetici, öğretmen ve anne-baba iş birliğini sağlamaya yönelik çalışmaları kapsar. Buna göre sınıf rehber öğretmeni, Ayşe'nin ailesi ve öğretmeni arasında ortak bir anlayış oluşturulması müşavirlik (konsültasyon) hizmeti ile mümkündür.

CEVAP: C

17. Rehberliğin hizmet alanlarından birisi olan psikolojik danışma; bilgi vermenin yeterli olmadığı, sorunun kaynağının derin olduğu durumlarda sunulur. Psikolojik danışma; karar ve uyum sorunları duygusal problemlere dönüştüğünde sunulacak uzmanlık gerektiren bir yardımdır. Nedim'in maruz kaldığı şiddet durumunda sunulması gereken hizmet psikolojik danışmadır.

CEVAP: D

18. Araştırma değerlendirme hizmeti; rehberlik çalışmalarının belli bir plan ve program dahilinde yürütülmesi, aksayan yönlerinin düzeltilmesi ve özellikle psikoloji sahasındaki yeni gelişmelerden yararlanılması için sürekli bir araştırma desteğine ve değerlendirme hizmetine ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca dinamik insan faktörüne hitap eden rehberliğin hedef kitlesi olan bireyler üzerinde yapılan araştırma çalışmalarını da dikkate alması gerekmektedir. Kısaca, hem rehberlik faaliyeti sunan birimlerin çalışmalarının değerlendirilmesi, yeni çalışmaların bilinmesi hem de eksik kısımların tamamlanması için yapılan bir hizmettir. Soruda bir okula yeni atanan rehber öğretmen Fahriye Hanım'ın rehberlik programında öncelik ve ağırlık vermesi gereken hizmetleri belirleyebilmek için öğrencilerin yaşadıkları sorun durumlarını ve problem alanlarını öğrenmek amacıyla öğrencilerin tümüne problem tarama listesi uygulaması araştırma değerlendirme hizmeti kapsamındadır.

CEVAP: D

19. Sevk hizmeti; öğrencinin dile getirdiği sorunun niteliğine göre, sorun öğretmenin yeterliliğini aşıyor ise öğrenciyi mutlaka yardım alması için bir üst kurum, kuruluş veya kişiye yönlendirmedir. Öğrencinin durumu kişisel ve duygusal bir sorun olduğu için öğretmen okul rehber öğretmenine sevk etmelidir.

CEVAP: C

20. Müşavirlik hizmeti; okulda eğitim öğretimin verimli olması ve öğrencilere sunulan yardımların etkinliğini artırmak için yönetici, öğretmen ve anne-baba iş birliğini sağlamaya yönelik çalışmaları kapsamaktadır. Okul rehber öğretmenin Ahmet'e yardımcı olurken ailesi ile de görüşmesi müşavirlik hizmeti kapsamındadır.

CEVAP: D

21. Okul rehberlik programı, öncelikle öğrenci ihtiyaçları ve buna bağlı her okulun kendine has koşulları dikkate alınarak hazırlanır. Her okulun özellikleri farklı olduğu için tüm okullarda aynı program uygulanmaz.

CEVAP: C

22. Çevre ile ilişkiler, rehberliğin kapsamına giren konularda, okulun dışındaki diğer kurumlarla yapılan iş birliğini kapsar.

Okulun yakın veya uzak çevresinde öğrencilerin yararlanabileceği birtakım olanakların yanında, öğrenciler için zararlı olabilecek bazı durumlar, kişi ya da kurumlar olabilir. Bu nedenle okul çevresinin dikkate alınması, öğrencileri rahatsız eden, onları olumsuz yönde etkileyen durumların giderilmesi için bazı çalışmaların yapılması gerekir.

CEVAP: C

23. Psikolojik danışma, bireylerin kişisel ve duygusal sorunlarını çözmesine yardımcı olur. Elif'in de yaşadığı sınav kaygısı kişisel ve duygusal bir sorun haline gelmiştir. Bu durumda onun psikolojik danışma hizmeti alması gerekir.

CEVAP: A

1. Rehberliğin temel ilkeleri şunlardır:

1. Bireyi merkeze alan, planlı ve programlı bir *profesyonel yardım* hizmetidir.
2. İnsan, saygıya layık, değerli bir varlık olarak görülür.
3. Birey, sorumluluk bilinci ile kendi kararlarını verme ve seçme özgürlüğü hakkına sahiptir.
4. Rehberlik hizmetlerinden yararlanma *gönüllülük* esasına dayanır; zorlama yoktur.
5. Rehberlik anlayışı, öğrenciyi merkeze alan bir eğitim sistemini öngörür.
6. Rehberlik hizmetleri, hizmeti talep eden kişi ile uzman arasında *iş birliğiyle (ekip çalışması)* yürütülür.
7. Bireye rehberlik hizmeti verirken, onu mümkün olduğunca bütün yönleriyle tanımak gerekir.
8. Rehberlik hizmetinde *gizlilik* esastır.
9. Rehberlik *tüm öğrencilere (bireylere) yönelik* bir hizmettir.
10. Rehberlik *yaşam boyu* süren bir hizmettir (süreklilik).
11. Rehberlik hizmetleri eğitim (okulun) amaçlarına ve ihtiyaçlarına uygun olmalıdır.
12. Rehberliğin temelinde *demokratik ve insancıl bir anlayış* vardır.
13. Rehberlik hizmetleri, *hem bireye hem de topluma karşı sorumludur*.

Soruda Çiğdem Öğretmen'in sınıfındaki tüm öğrencilere aynı şekilde davranarak eşitlik sağlamaya çalışması rehberliğin bireysel farklılıklara saygı ilkesiyle ters düşmektedir. Çünkü bireylere eşit davranmak eşitsizliğe yol açmaktadır. Bu nedenle sorunun cevabı C seçeneği olmalıdır.

CEVAP: C

2. Rehber öğretmen ilk olarak akademik başarısızlık problemine çare olacak bir destekte bulunmalıdır. Öğrenci kendi evindeki çalışma ortamı ile ilgili sorunlar yaşamakta ancak bunu başkasının evinde rahat gerçekleştirebileceği de kuşkuludur. Psikolojik danışma, sosyal yardım kuruluşlarına başvurma ve yeni öğrenme stratejileri edindirme daha sonraki ve planlama isteyen bir süreçtir. Öğrenci önce okuldan sonraki ders çalışma zamanını iyi değerlendirebileceği bir çalışma ortamına ihtiyaç duymakta ve okul kütüphanesi de bunun için en uygun yer olarak gözükmektedir.

CEVAP: E

3. Etkili okuma yönteminde bir ünite ve bölümlerine ait tüm başlıklar tek tek gözden geçirilmelidir ki konu taraması yapılabilsin. Sonrasında her başlık hakkında sorular sorularak ne anlattığı tahmin edilerek ifade edilmeli. Böylece öngörü yeteneğinin gelişmesi sağlanır. Sonrasında her bölüm okunur ve **ardından not alınır**. Çünkü tüm ünitenin okunmasından sonra not almak için başa dönmek, kavramlar arası karmaşaya neden olur. Tekrar ederken de hatırlamayı sağlamak için ezber ile değil bölümler arası kavramsal bağlantılar kullanılmalıdır.

CEVAP: C

4. Not tutmak kendine has teknik ve yöntemler gerektirmektedir. Bu konuda kendini geliştirememiş ya da geliştirme fırsatı bulamamış öğrenciler doğal olarak etkili not tutma becerisine de sahip olamayacaktır. Bu durumda fotokopi ile notları çoğaltmak kendi notlarını tutmak yerine sınavları geçmek amaçlıdır.

CEVAP: E

5. Etkili dinleme öğrenilebilen bir davranıştır. İlkokul öğrencilerinin ise bu davranışı sergilemeleri için mutlaka ilgi çekici bulmaları gereklidir. Böylece dinlemeyi istemeleri sağlanabilir. Sıkıcı ve dikkatlerini toplamayı zorlaştıran bir konunun etkin dinlenmesi bu yaştaki öğrenciler için pek mümkün değildir. Konular arasında farklı ses tonları ile meraklandırıcı bağlantılar kurmak buna tabii ki yardımcı olacaktır. Bu yaştaki öğrencilerin not alam davranışının kontrol altında tutulması ise defter ve kalemin dinlemeye engel teşkil edecek biçimde kullanılmasının önüne geçecektir. Ancak öğrencilerin konuşması için tamamen konunun bitmesini beklemek çok uygun değildir. Çünkü öğrencilerden konular arasındaki bağlantılarda dönütler ve yorumlar almak etkin dinlemenin doğru yolda gidip gitmediğini de kontrol etme bakımından gereklidir.

CEVAP: D

6. Öğretmenimiz bu davranışı ile öğrencilerin kendi başlarına sorumluluk almalarının önüne geçmektedir ve bu durum öncelikle öz güvenlerinin gelişmesine engel olmaktadır. Her türlü problemin öğretmeni tarafından en iyi şekilde yapılmasına alışan öğrenci kendisinin ve ya arkadaşlarının yetilerini yetersiz görecektir. Herkesin aynı beceriye sahip olmasını fark etmesi ile de adalet duygusu sarsılacaktır. Bu durum öğrencide her türlü görevin kusursuz olması hissiyatına neden olarak mükemmeliyetçi duygunun gelişmesine neden olacaktır.

CEVAP: C

7. Eğitsel Rehberliğin Temel Amaçları:

- Öğrencilerin ilgi, yetenek ve kişilik yapılarına uygun okul, program ve alan seçmelerine yardım etme
- Okul ve çevrelerini tanımalarına ve uyum sağlamalarına yardım etme
- Öğrencilerin kendilerine uygun öğrenme stratejileri geliştirmelerine, verimli ders çalışma alışkanlığı kazanmalarına yardımcı olma
- Başarıyı artırma yollarını öğrenerek öğrenme güçlüklerinden kurtulmalarına yardımcı olma
- Öğrencilerin “öğrenmeyi öğrenmesine” yardım etme
- Üst eğitim kurumlarını tanımalarına yardımcı olma
- Öğrencilerin bilimsel araştırma yapma ve okuma alışkanlıklarını geliştirmesine yardım etme
- Öğrencilerin sınav kaygısıyla başetmelerine yardım etme
- Oryantasyon (yeni duruma alıştırma)
- Etkili ders çalışma yöntemlerini tanıtırma
- Öğrenme stratejilerini geliştirme
- Okul ve sınıf kurallarını öğretme
- Yeteneklerinin altında ve üstünde başarı gösteren öğrencileri belirleme
- Kaynaştırma eğitimindeki öğrencilerin gelişimini izleme
- Motivasyonu artırıcı çalışmalar yapma

CEVAP: D

8. Öğrencilerin not tutmalarına yardımcı olmak amacıyla öğretmenin ses tonunu tek bir tonda kullanması doğru bir strateji değildir. Çünkü hep aynı ses tonunu kullanmak ayırt ediciliği ortadan kaldırır. Bu nedenle sorunun cevabı E seçeneğidir.

CEVAP: E

9. Eğitsel rehberlik kapsamında yürütülen etkinlikler şunlardır:

- Öğrencilerin ilgi, yetenek ve kişilik yapılarına uygun okul, program ve alan seçmelerine yardım etme
- Okul ve çevrelerini tanımalarına ve uyum sağlamalarına yardım etme
- Öğrencilerin kendilerine uygun öğrenme stratejileri geliştirmelerine, verimli ders çalışma alışkanlığı kazanmalarına yardımcı olma
- Başarıyı artırma yollarını öğrenerek öğrenme güçlüklerinden kurtulmalarına yardımcı olma
- Öğrencilerin “öğrenmeyi öğrenmesine” yardım etme
- Üst eğitim kurumlarını tanımalarına yardımcı olma
- Öğrencilerin bilimsel araştırma yapma ve okuma alışkanlıklarını geliştirmesine yardım etme
- Öğrencilerin sınav kaygısıyla baş etmelerine yardım etme
- Yeteneklerinin altında ve üstünde başarı gösteren öğrencileri belirleme
- Zamanı etkili kullanma becerisini kazanmasına yardım etme

CEVAP: E

10. Çocuğun Kaygısını Azaltmaya Yönelik Öneriler

Kaygı bulaşıcı bir duygudur. Çocuğunuzun geleceği konusundaki endişeleriniz çocuğunuza yansır. Bu nedenle öncelikle aileler kaygılarını azaltmaya çalışmalıdır. Buna göre;

Çocuğunuza yardımcı olmak için çocuğunuzun bugünkü yaptıkları ile ilgilenebilirsiniz.

Beden dili ve ses tonu ile verdiğiniz mesajlara dikkat edin.

En az şu kadar net yapmalısınız. “Kimya ve biyolojiden ful yapmalısın.” “Başarılı olmalısın.” “Kendini dersine vermelisin.” “Bu yıl mutlaka kazanmalısın” vb. türünden zorunluluk ifade eden cümleler öğrencinin kaygısının artmasına neden olmaktadır. Bu tür zorunluluk ifade eden sözleri mümkün olduğunca az kullanmaya çalışın.

Çocuklarınıza tekrar tekrar “ders çalış” demeyin. Sorumluluğunu bilen ve sınavlara hazırlanan öğrenciler için ailelerin uyarılarına ihtiyaç yoktur.

Çocuğunuzdan beklentilerinizde gerçekçi olmaya çalışın: Örneğin, sözel yeteneği olan bir öğrencinin sayısal alandan bir bölüm kazanmasını beklemeyin.

Beklentileriniz ile çocuğunuzun yapabilecekleri birbiriyle uyumlu olursa çocuğunuz daha az kaygı yaşayabilir.

Daha önceden kızmadıkları şeylere şimdilerde daha sert tepkiler gösterebilirler.

Çocuğunuzun hiçbir zaman başka çocuklarla kıyaslamayın: Çocuğa, sınavların onun kişiliğini değerlendiren bir ölçü olmadığı, kazanmak kadar kaybetmenin de hayatın bir parçası olduğu, hayatın sonu olmadığı anlatılmalıdır.

Çocuğunuzun takdir edin. Çocuğunuzun, sürekli olumsuz yanlarını, yapamadıklarını vurgulamak yerine, olumlu yanlarını görmek onun kendisine olumlu bakmasını kolaylaştırır.

Sık sık eleştirmek yerine, geçmişteki başarılarını onaylayın. Olumlu yanlarını ve çabalarını tespit ederek övün.

Çocuk, konuşurken konuşması asla bölünmemeli ve onun adına konuşulmamalıdır.

Çocuğun eğitim alabilmesi ve yararlanabilmesi ancak okulunu ve eğitimi sevmesiyle mümkündür.

Birbirinize bağlılığın hedef, sınavın araç olduğunu unutmayın. Çocuğunuzun ders çalışması ve sınavda başarılı olması uğruna onunla ilişkilerinizi tehlikeye atmayın.

CEVAP: B

11. Tuğçe'nin çalışma planına bakıldığında bir günde 6 saat ders çalışması gerektiği görülmektedir. Bu ders saatleri ortaokul birinci sınıf öğrencisinin seviyesine uygun değildir. Birey özellikle bu kadar ders esnasında motivasyonunu kaybeder ve ilgisi düşer. O yüzden programda “Bir günlük ders çalışma süresi, öğrencinin sınıf düzeyine uygun olarak hazırlanmalıdır.” kuralına uygun davranılmamıştır.

CEVAP: C**12. Verimli çalışma ile ilgili uyulacak ilkeler aşağıdaki gibi sıralanabilir:**

- Her gün aynı saate derse başlamalıyız. (Cumartesi – pazar her günkü saatten farklı bir saat olabilir)
- Okuldan eve geldiğimizde kendimize dinlenmek için mutlaka en az yarım saat ayırmalı hemen derse başlamamalıyız.
- En fazla 45-50 dk ders çalışılmalı sonrasında 10-15 dk mola verilmelidir. Eğer dikkatimiz çabuk dağılıyorsa yarım saatlik sürelerle çalışmalı her yarım saatlik süreden sonra kendimize dinlenme hakkı tanınmalıdır.
- Üç ya da iki 30-50 dk lık çalışmadan sonra 45 dk lık uzun bir ara vermeliyiz.
- Gün sonunda mutlaka o gün çalıştığımız konuları tekrar etmeli o derslerle ilgili olanaklar elverdiğince örnek soru / test çözmeliyiz. Düzenli olarak yapacağımız bu tekrarlar temel oluşturacak bir not tutma sistemi geliştirmeliyiz. (çalışma kartları hazırlamalıyız)
- Gün içinde bize en zor gelen dersten en kolay derse doğru çalışmak en verimli çalışma düzenidir.
- Günlük çalışma planımızı haftanın her gününü (cumartesi – pazar dâhil) içine alacak biçimde geliştirmeliyiz.

CEVAP: C

13. Yapılan araştırmada öğrenciler kendilerine uygun olan parçada geçen sözcüğün anlamını tam olarak kavrayamamışlardır. Bu durumda anlam sıkıntısı yaşamaları kelimeyi bilmemelerinden kaynaklanabilir. Ayrıca öğrenciler kelime ile de hiç karşılaşmamış olabilirler.

CEVAP: D

14. Çalışılacak konu için bir zaman planlaması yapılmalıdır. Bu planlamada özellikle aralıklı tekrarlara yer verilmelidir. Türkçe sınavı ile ilgili bir zaman planlaması yapılmamış, aralıklı tekrarlara yer verilmemiştir. Bu nedenle sorunun cevabı B seçeneğidir.

CEVAP: B

15. Bireyler verimli çalışma için belirli kurallara uymalıdır. Örneğin kendine ait bir çalışma planı yapmalıdır. Ve bu planda hangi dersin hangi saatte çalışılacağı kararlaştırılmalıdır. Çalışma sırasında her derse belirli bir süre ayrılmalıdır. Özellikle bilginin kalıcılığı için bilgiler yaşamla ilişki kurularak kalıcı hale getirilir. Ama her gün bütün bilgilerin aynen not edilmesi çok zordur ve bireyin stresini daha da artırır.

CEVAP: D

16. Etkili Dinleyebilmek İçin Bazı Yöntemler:

- Konsantre olma gücünüzü geliştirin.
- İlgi alanlarınızı geliştirin.
- Konuşmakta olan kişiye doğru bakın.
- O andaki ihtiyacı saptayın.
- Söylediği şeye büyük ilgi duyuyormuş gibi görünün.
- Konuşmakta olan kişiye doğru eğilin.
- Açıklayıcı sorular sorun.
- Sözü nü kesmeyip daha fazlasını anlatmasını isteyin.
- Belli aralıklarla özetleyin.
- Konuşmacının bahsettiği konunun dışına çıkmayın.
- Kendi söylemek istediğinizi ifade ederken konuşmacının sözcüklerini kullanın.
- Duygularınızı gözden geçirin.
- Yargınızı askıya alın.
- Konuşmacının tavırlarına takılıp kalmayın.
- Vücut diline dikkat edin.

CEVAP: A

17. Öğrencilerin not alırken dikkat etmesi gerekenler:

- Önemli noktalar diğerlerinin içinden yakalanmaya çalışılmalıdır.
- Dersi dinleme ve not alma arasında bir denge sağlanmalıdır.
- Tüm sözcük ve cümleleri yazmak yerine kısaltmalar kullanılmalıdır.
- Anlatılanlar kendi cümleleriyle ifade edilmelidir.
- Anlaşılmayan yerler sorulmalı ve açıklığa kavuşturulmalıdır.
- Önemli olabilecek uyarılar not alınmalıdır.
- İlk günden itibaren düzenli bir şekilde not tutulmalıdır.
- Not almak için uygun bir yer seçilmelidir.
- Tutulan notlar kısa zamanda gözden geçirilmelidir.
- Not tutarken detaylarda boğulmak yerine, bütünü anlamaya çalışmak gereklidir. Çünkü; bütün, parçaların toplamından daha farklıdır.

CEVAP: E

18. Yapılan araştırma sonucuna göre öğrencilerin kısa metinle ilgili özetlemede sorun yaşadığı görülmektedir. Bu durumda öğrencilerin özet çıkarmada kendi cümlelerini kullanmaması okuduğunu anlamlandırmada sorun yaşadıklarını gösterir. Bu durum da öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerinde yetersizliğinden kaynaklanmaktadır.

CEVAP: D

1. Etkin dinleme bireyin işitsel uyarılara karşı başlangıçta gösterdiği istemsiz tepkilerin belirli bir eğitimle zaman içinde istemli hale gelerek daha nitelikli bir duruma gelmesi biçimidir.

Öğrencinin Öğretime Etkin Katılımını Sağlamada Dikkat Edilecek Hususlar şunlardır:

1. Öğrenmeler öğrenci için anlamlı ve ihtiyaçlarına uygun hale getirilmeli.
2. Öğrencinin kendisine uygun hedef ve konuların seçilmesine yardım edilmeli
3. Öğrenme durumları öğrenciye hem zevk vermeli hem de başardığını duyurmalıdır.
4. Öğretmen öğrencide merak uyandırmalı.
5. Sınıfta aynı şeyleri tekrar tekrar öğrenmede dikkati azaltır.
6. Öğrenci başardığını hissetmeli başarı umudu kaybetmesine engel olunmalıdır.
7. Öğrenciyi harekete yönelten motiflerin ihtiyaç sıralamasındaki yeri önemlidir. Bilhassa, sosyal ve psikolojik ihtiyaçların öğrenci davranışlarını oluşturmada etkisi dikkate alınmalı
8. Katılmanın sürekliliğini sağlamak için kaygı ve başarısızlığı doğuran sıkıntıların azaltılması gerekir. Kaygıdan çok sevdirmeye, benimsetmeye; güçleştirmeden çok kolaylaştırma olabilmelidir.
9. Öğrencinin öğrenme hızı ve stilleri birbirinden farklıdır. Bu yüzden öğrenmede ferdi farklara önem verilmelidir.

CEVAP: D

2. Öğrencilerimi kontrol etmeliyim düşüncesine sahip bir öğretmenin davranışları öğrencilerde aşağıdaki etkileri geliştirir:

- İsyankârlığı artırır.
- Kazanmak ve haklılığını kanıtlamak ister.
- Endişe düzeyi artar.
- İntikam peşine düşer.
- Yaşamın adaletsiz olduğuna inanır.
- Çaba harcamaktan vazgeçer.
- Olumsuz davranışlar artar.
- Öz disiplin yoktur.

CEVAP: E

3. Ders çalışma sırasında her şeyin önemli olduğunu düşünen öğrencinin konuların önem sırasını görmesi ve kitaptaki bilgilerin sıralanmasını görmesi için ders kitabından konuyu incelemesi en uygun davranış olacaktır.

CEVAP: B

4. Eğitsel rehberlik kapsamında gerçekleştirilen etkinlikler şunlardır:

- Öğrencilerin ilgi, yetenek ve kişilik yapılarına uygun okul, program ve alan seçmelerine yardım etme
- Okul ve çevrelerini tanımalarına ve uyum sağlama-larına yardım etme
- Öğrencilerin kendilerine uygun öğrenme stratejile-ri geliştirmelerine, verimli ders çalışma alışkanlığı kazanmalarına yardımcı olma
- Başarıyı artırma yollarını öğrenerek öğrenme güç-lüklerinden kurtulmalarına yardımcı olma
- Öğrencilerin “öğrenmeyi öğrenmesine” yardım etme
- Üst eğitim kurumlarını tanımalarına yardımcı olma
- Öğrencilerin bilimsel araştırma yapma ve okuma alışkanlıklarını geliştirmesine yardım etme
- Öğrencilerin sınav kaygısıyla baş etmelerine yar-dım etme
- Yeteneklerinin altında ve üstünde başarı gösteren öğrencileri belirleme
- Zamanı etkili kullanma becerisini kazanmasına yardım etme

Buna göre sosyal becerileri geliştirme ve toplumsal rollerinin farkına varma kişisel rehberlik kapsamındadır.

CEVAP: E

5. Eğitsel rehberlik hizmetlerinin genel amaçlarını, öğrencinin okula ve okulun bulunduğu çevreye uyum sağlaması, etkin ders çalışma becerilerini kazanması, eğitsel kararlar vermesi ve seçimler yapması, başarıyı engelleyen etmenleri azaltma ya da ortadan kaldırma, öğrencilerin ilgi, yetenek ve eğitim özelliklerine uygun bir eğitsel ortam yaratma, okul yaşamı ile meslek yaşamı arasındaki ilişkiyi sağlama oluşturmaktadır. Öğrenmeyle ilgili olan tüm değişkenler eğitsel rehberlik içerisinde ele alınabilir. Dikkat eksikliği giderme ve motivasyon artırma çalışmaları da bu alanda yer alır.

CEVAP: B

6. Etkin dinlemenin ön koşulu dinlemeye hazırlıklı olmaktır. Ders kitabı, yardımcı kitap, kaynak kitaplardan yararlanarak konuda gerçek terimlerin, temel kavramların bilinmesi, konuya ilgiyi artırır. Dinleme basit bir sözcükleri duyma eylemi değildir.

Dinleme karşılaştırma sürecidir; düşünceleri yakalama, düşüncelerin önemini saptama ve diğer düşüncelerle ilişkileri bulmayı içerir. Öğrenci dersi dinlerken öğretmenin söylediklerinden yola çıkarak daha sonra söyleyeceklerini kestirmeye çalışmalıdır. Böylece ilginin dağılmasını önlemiş ve dikkatini konu üzerinde yoğunlaştırmış olurlar. Öğrenci dikkatinin konudan kaymasını önlemek için konunun ana ve yardımcı düşüncelerini bulmaya çalışmalıdır.

CEVAP: E

7. Soruda D seçeneğinde verildiği gibi bir sınıf rehber öğretmeni yeteneğinin altında ve üstünde başarı gösteren öğrencileri belirlemek amacıyla yetenek testini uygulayıp sonuçları değerlendiremez. Çünkü bu durum uzmanlık gerektirmektedir. Yetenek testlerini uygulamak, değerlendirmek ve sonuçlarını öğrencilerle paylaşmak psikolojik danışmanın görevidir. Bu nedenle sınıf öğretmeni, eğitsel rehberlik kapsamında bu uygulamayı yapamaz.

CEVAP: D

8. Sınav kaygısının duyuşsal ve kuruntu boyutu olarak iki boyutu vardır. Kuruntu boyutunda düşünceler olumlu hale getirilebilir. Duyuşsal boyutu için gevşeme egzersizleri yapılabilir. Fakat zorunluluk bildiren (başarmak zorundayım gibi) düşüncelerden sakınılmalıdır.

CEVAP: C

9. Emre'nin matematik öğretmenin hızlı konuşmasından duyduğu rahatsızlık onun not almasını ve bazı yerleri kaçırmasına neden olur. Bu durumda rehber öğretmenin, matematik öğretmeni dersi anlatırken Emre'nin kısaltmalar kullanarak sonradan kitaba göz atıp boşlukları doldurmasını istemesi en uygun davranış olur.

CEVAP: B

10. Çalışma sırasında her derse belirli bir süre ayrılmalıdır. Bu süre, dersin kolay ya da zor oluşuna, çalışılacak konunun kısa ya da uzun oluşuna, öğrencinin konu ile ilgili ön bilgisine göre değişebilir.

CEVAP: D

1. Bireyin içinde bulunduğu mesleki gelişim döneminin mesleki gelişim ödevlerini yerine getirebilmesi mesleki olgunluk kavramıyla açıklanır. Birey içinde bulunduğu dönemin ödevlerini ne kadar tutarlı biçimde yerine getiriyorsa mesleki olgunluğu o kadar yüksektir. Sorunun cevabı A seçeneğidir.

Cevap: A

2. Tiedema ve O'hara'nın kuramına göre meslek seçimi bir kimlik gelişimidir. Gerek eğitimde gerekse daha sonraki çalışma hayatında sorunlarla uğraşan bireyin mesleki kimliği ve benliği birbirini etkiler. Bu kuram aynı zamanda benlik kavramını, bireyin kendisini anlamasından daha çok değerlendirilmesi olarak kabul etmektedir.

Cevap: A

3. E şıkkında verilen bilgi Bandura'nın kendini yetkin görme beklentisi ile ilgili değil Sosyal Bilişsel Kuram'a göre gözlem yoluyla öğrenme süreci ile ilgilidir. Gözlem yoluyla öğrenme süreci 4 temel süreci kapsar. Bunlar, dikkat etme, hatırd tutma, davranışı meydana getirme ve güdüleme süreçleridir.

Cevap: E

4. Ginzberg ve arkadaşlarına göre 12-18 yaş arası dönem deneme dönemidir. Mesleklerden elde edilecek doyumu ve farklı mesleklerin olanak verdiği farklı yaşam biçimlerini fark eder. Bu dönem içindeki 15-16 yaş aralığı değer basamağını, mesleklerini daha gerçekçi temele dayandırdıkları 17-18 yaş aralığı ise geçiş basamağını ifade etmektedir.

CEVAP: A

5. 25-44 yaş arası genç yetişkinlik dönemini, işinde yerleşmeye başladığı, sosyal yaşamını da işine göre düzenlemeye çalıştığı dönem olarak ele alan kuram Super'in Benlik Kuramıdır. Bu kurama göre meslek gelişimi hayatın bir anında belirli bir mesleğe karar verip, o doğrultuda iş bulma çabasından ibaret değil, bireyin yaşamının sonuna kadar devam eden dönemlerden oluşan bir süreçtir.

CEVAP: D

6. Birey özellikleri ile mesleki özellikleri doğru eşleme yolu ile meslek seçimi yapan ve başarının buna bağlı olduğunu ifade eden kuram Özellik Faktör Kuramıdır. Ana baba tavırlarının bireyin meslek seçiminde en etkili unsur olduğunu ve buna bağlı olarak demokratik aile tutumunun en sağlıklı meslek seçimini sağladığını savunan kuram Roe'nun İhtiyaç Kuramıdır. Meslek gelişimini kimlik gelişimi olarak tanımlayan ve benliği, bireyin kendini algılama şekli olarak gören Super'den farklı olarak, bireyin kendini değerlendirme şekli olarak tanımlayan kuram ise Tiedeman ve Ohara'nın karar verme kuramıdır.

CEVAP: E

7. Ginzberg, meslek seçiminin yalnızca belirli bir anda gerçekleşen bir olay değil, bir gelişim süreci olduğunu ileri süren ilk kuramcıdır. Ginzberg ve arkadaşları, ergenlerin meslek seçimlerini nasıl ve neden yaptıklarına ilişkin bir gelişimsel meslek seçimi kuramı geliştirmişlerdir. Bu kuram üç temel ilkeye vurgu yapar. Bunlar;

1. Meslek seçimi bir süreçtir.
2. Bu süreç, büyük ölçüde, geri dönülmezdir.
3. Seçim süreci daima bir "uzlaşma" yı içerir.

CEVAP: C

8. **Gerçekçi kişilik tipinin belirgin özellikleri şunlardır:**

Sabırlı ve hoşgörülü, pratik, maddeci, erkeksi, anti-sosyal, uygucu, içten, doğal, sebatkar, içgörüler ve başarıma güdülerini fazla geliştirmemiştir. Yapabilecekleri etkinlikler ise; kas faaliyeti, motor koordinasyonu gerektiren işler, açık havadaki işler, mekanik, sistematik çalışmalar, nesneler, eşyalar, makineler ve hayvanlarla ilgili etkinliklerdir.

Bu özelliklere sahip olan bireylerin seçebilecekleri tipik meslekler ise şunlardır: otomobil tamirciliği, her çeşit araç teknisyenliği, elektrikçi, mühendislik, ziraat ile ilgili meslekler, ormancılık, denizciler, beden eğitimi öğretmenleri.

Soruda Cemil Bey'in verilen tipik özellikleri değerlendirildiğinde gerçekçi kişilik tipine uygun olduğu görülmektedir.

CEVAP: B

9. Bireye duygusal ve kişisel problemlerinde psikolojik danışma hizmeti sunulur. Bu durumda kararsızlık psikolojik danışma yardımı gerektirir. Ancak, mesleki anlamda yaşanan kararsızlık gibi kişisel sorunlarda sunulan psikolojik danışmaya aynı zamanda mesleki danışma da denir. Buna göre Nergis'e mesleki danışma hizmeti sunulmalıdır.

CEVAP: D

10. Super'e göre meslek seçimi, bireyin o ana kadar geliştirmiş olduğu benlik kavramının yani kendini algılama şeklinin ortaya konmuş halidir. Benlik kavramı bireyin içinde bulunduğu koşullara bağlı olarak meslek davranışı haline dönüşebilir. Super, meslek gelişiminin hayatının bir anında belirli bir mesleğe karar verip, o doğrultuda iş bulma çabasından ibaret olmadığını, bireyin yaşamının sonuna kadar devam eden dönemlerden oluşan bir süreç olduğunu ileri sürmüştür. Buna göre Mehmet'in benlik algısına göre meslek seçimi Super'a örnektir.

CEVAP: D

11. İlgi: Bireyin belli etkinliklere arzu ederek yönelmesi, bu etkinlikleri kısıtlayıcı şartlarına rağmen diğer etkinliklere tercih etmesi ve bu etkinlikleri yaparken yorgunluk hissetmesi gerekirken coşku hissetmesi, bitkinlik yerine etkinliği devam ettirme isteği içinde olması, bir iç uyarıcının varlığına bağlanabilir. Bu iç uyarıcı da, ilgi olarak tanımlanabilir.

CEVAP: B

12. Bireyin özelliklerini bilerek, mesleğin özelliklerini analiz ederek bir mesleğe yönelmesi Parsonian model ile açıklanır. Bu model meslek seçimini birey ve mesleği eşleyen uyumlu bir süreç olarak değerlendirir. Ayrıca Parsonian model yerine özellik faktör kuramı da denilmektedir.

CEVAP: B

13. Ginzberg'e göre 15-16 yaşlarında **değer** basamağında, ergen bireyde topluma hizmet etme inancı gelişmeye başlar. Mesleklerden elde edilecek doyumun ve farklı mesleklerin olanak verdiği başka yaşam biçimlerinin farkına varır. Buna göre ekolojiye katkıda bulunmak isteyen Ali değer basamağındadır.

CEVAP: E

14. Orçun'un içinde bulunduğu dönem özelliklerine göre bu dönemin mesleki tutum ve davranışları şunlardır:

- Bir mesleki tercihi billurlaştırma gereğinin farkında olma
- Meslek seçiminde göz önüne alınacak faktörlerin farkında olma
- Meslek seçiminde hedefleri etkileyebilecek faktörlerin farkında olma
- Meslek seçiminde şimdi ve gelecek arasındaki ilişkinin farkında olma
- Tercih edilen meslekle ilgili bilgi edinme
- Tercih edilen mesleği planlama
- İlgi ve değerleri farklılaştırma
- Meslek seçiminde kaynakları kullanma

Dolayısıyla tüm bunlar göz önüne alındığında Orçun Deneme Basamağı içinde yer almaktadır.

CEVAP: A

15. Hem sosyal hem de girişimci tiplerin özelliklerini içeren meslek halkla ilişkiler uzmanı. Çünkü halkla ilişkiler uzmanı başkalarına yardım etmekten hoşlandığı gibi ikna yeteneği de yüksektir. Sosyal tipler yardımsever, sorumluluk sahibi, sosyal iş birliğine yatkın, empati kurabilen, arkadaş canlısı, içten, sabırlı, nazik, anlayışlı kişilerdir. Girişimci tipler, dışa dönük, enerjik, kendine güvenli, atılgan, fevri, ikna yeteneği yüksek, sabırsız, meraklı, maceracı, iyimser, sosyal, konuşkan kişilerdir.

CEVAP: E

16. Bireyin kendini algılaması benlik kavramı ile ilgilidir. Buna göre Atakan'ın kendini öğretmen olarak görmesi belli bir gelişim süreci içinde çevrenin etkileşimi sonucu oluşan benlik kavramının bir mesleğe yansımaları durumudur. Bu yüzden Atakan meslek seçiminde benlik kavramına önem vermektedir.

CEVAP: E

17. **Geçiş Basamağı (18-21 yaş):** Belirli bir meslek alanına hazırlayan bir eğitime başlayan genç, durumu daha gerçekçi olarak değerlendirmeye başlar. Artık benlik kavramını uygulamaya koyma çabasıdır. Buna göre Atakan öğretmenlik ile ilgili üniversitede bölümü kazanması geçiş basamağında olduğunu gösterir.

CEVAP: C

18. 15-16 yaşlarında değer basamağında, ergen bireyde topluma hizmet etme inancı gelişmeye başlar. Mesleklerden elde edilecek doyumun ve farklı mesleklerin olanak verdiği başka yaşam biçimlerinin farkına varır. Buna göre Melahat'ın öğretmenlikte alanına çok önemli katkılar yapmış biri olarak hatırlanamayacağını fark etmesi değer basamağında olduğunu gösterir.

CEVAP: E

19. **Uyanış ve Farkında Olma (5-12 yaş arası):** Bu dönem çocukta meslek bilincinin oluşmaya başladığı dönemdir. Okul öncesi dönemden başlayarak ilköğretim dönemini kapsar. Bu dönemde bireylerin mesleki yönelimleri hayaldir.

CEVAP: A

20. Holland'ın 6 kişilik tiplerinden biri olan geleneksel tipin sistemli, kurallara bağlı aktiviteleri, nesnelerle ilgili sistematik çalışmaları, kayıt tutma, hesaplama, kontrol işlemleri, veri işleme makineleri kullanmayla ilgili etkinlikleri seçtiğine vurgu yapmaktadır. Buna göre Celal geleneksel kişilik tipine uygundur.

CEVAP: C

1. Değer basamağı, 15-16 yaşlarını kapsar. Bu basamakta ergende topluma hizmet etme fikri belirir. Ergen artık bir mesleğin sağlayabileceği başka doyum olanaklarının farkına varmaya, tercihlerinde işin özü yanında diğer yönlerini de önem vermeye, farklı mesleklerin farklı yaşam biçimleri sağladığını görmeye başlar.

Bu dönemde ergen, uygun bir zaman perspektifi oluşturma yolunda adımlar atar. Hayat planını çizme dönemi yaklaşmaktadır. Ergen yaşamının ileriki dönemleri için planlar yapması gereken dönemin yaklaştığını görür. Buna göre Fahrettin 16 yaşında mesleğiyle ilgili doyum olanakları ve hayat planını çizmeyi düşündüğü için, değer dönemi içindedir.

CEVAP: C

2. Super'ın benlik kuramına göre deneme basamağı araştırma evresinin içinde yer alır. Bu dönem daha çok gerçekçi olmayan fantezi seçimlerin yapıldığı ve sık sık değiştirildiği, bir bakıma geçici denemeler basamağıdır.

Fahrettin'in kendisinin doktorluktan çok öğretmenliğe daha uygun olduğunu söylemesi deneme basamağında olduğunu gösterir.

Holland'a göre Sosyal tipler ise başkalarıyla bir arada bulunmaktan, onlara yardım etmekten, ikna etmekten, insanları ve duygularını anlamaya çalışmaktan hoşlanır. Buna göre öğretmenlik mesleği Holland'a göre sosyal tipler kapsamındadır.

CEVAP: D

3. Holland'ın belirlediği tiplerin genel özellikleri düşünülerek seçeneklerde verilen meslekler incelendiğinde, A seçeneğinde verilen Müzisyen, sanatçı tipin bir mesleğidir.

B seçeneğinde verilen Avukat, girişimci tipin mesleğidir.

C seçeneğinde verilen Banka veznedarı, geleneksel tipin mesleğidir.

D seçeneğinde verilen Kimyager, araştırmacı tipin mesleğidir.

E seçeneğinde verilen Psikolog, sosyal tipin mesleğidir.

Buna göre soruda açıklaması yapılan geleneksel tipin özelliklerine uygun olan mesleğin banka veznedarı olduğu görülmektedir.

Cevap: C

4. Gerçekçi tipler, sabırlı ve hoşgörülü, pratik, maddeci, erkeksi, antisosyal, uygucu, içten, doğal, sebatkâr, içgörüler ve başarıma güdülerini fazla gelişmemiş kişilerdir. Kas faaliyeti, motor koordinasyonu gerektiren işler, açık havadaki işler, mekanik, sistematik çalışmalar, nesneler, eşyalar, makineler ve hayvanlarla ilgili etkinliklerden hoşlanırlar. Buna göre Berk Bey gerçekçi tiptedir.

CEVAP: B

5. **Geçiş Basamağı (18-21 yaş):** Belirli bir meslek alanına hazırlayan bir eğitime başlayan genç durumu daha gerçekçi olarak değerlendirmeye başlar. Artık benlik kavramını uygulamaya koyma çabasıdır. Buna göre Makbule'nin okul öncesi öğretmenliği için eğitim almaya başlaması Super'a göre geçiş aşamasında olduğunu gösterir.

CEVAP: B

6. Paragrafta Pınar lise 1. sınıfta olduğu için meslek seçimi için alan tercihinde bulunması onun mesleki gelişim açısından karar aşamasında olduğunu gösterir. Benlik algısı, bireyin kendisini nasıl gördüğüdür. Bireyin kendisine ilişkin değerlendirmeleridir. Pınar da meslek seçiminde ailesinin ona uygun bulduğu mesleği seçeceğini ve onun bu mesleği kendisinde gördüğünü söylemesi kendini öyle algıladığını gösterir. Bu yüzden benlik algısına uygun meslek seçmektedir. Pınar A seçeneğinde belirtildiği gibi yeteneğini dikkate alarak seçim yapmamıştır. Pınar'ın kendine uygulanan envanterlere göre eşit ağırlık alanına uygun olması ancak sayısal alanını istemesi mantıklı bir seçim yapmadığını göstermektedir. Bu yüzden akılcı bir karar vermemektedir ama tutarlıdır. Bunun yanında denizci mesleği sabırlı ve hoşgörülü, pratik, maddeci, erkeksi, antisosyal, uygucu, içten, doğal, sebatkâr, içgörüler ve başarıma güdülerini fazla gelişmemiş kişilik tipi özellikleridir. Buna göre de denizcilik Holland'ın tipolojisinde gerçekçi kişilik tipine uygundur. Ayrıca Ginzberg'in hayal evresinde yapılan mesleki seçimler hayalıdır. Bu nedenle Pınar'ın davranışları bu evreye uygun değildir.

CEVAP: D

7. Seçenekler incelendiğinde E seçeneğinde verilen ifadenin yanlış olduğu görülmektedir. Çünkü öğrencileri sosyal cinsiyet rollerine uygun mesleklere yönlendirmek yanlış bir anlayıştır. Öğrenciler kendi yetenekleri ve ilgileri doğrultusunda mesleklere yönlendirilmelidir.

CEVAP: E

8. Roe'ya göre temel ihtiyaçları karşılanmış, demokratik anne-babalar tarafından yetiştirilen bireyler insana yönelik meslekleri seçerler. Buna göre seçenekler incelendiğinde sınıf öğretmenliği, psikolog, avukat ve sosyolog insana yönelik mesleklerdendir. Fakat makine mühendisi, insana yönelik mesleklerden değildir.

CEVAP: A

9. Super'e göre meslek seçimi, bireyin o ana kadar geliştirmiş olduğu benlik kavramının yani kendini algılama şeklinin ortaya konmuş halidir. Benlik kavramı bireyin içinde bulunduğu koşullara bağlı olarak meslek davranışı haline dönüşebilir. Super, meslek gelişiminin hayatının bir anında belirli bir mesleğe karar verip, o doğrultuda iş bulma çabasından ibaret olmadığını, bireyin yaşamının sonuna kadar devam eden dönemlerden oluşan bir süreç olduğunu ileri sürmüştür

CEVAP: C

10. **Meslekleri Keşfetme ve Araştırma (12-15 yaşlar arası):** Bu dönem ortaokul yılları olan 12-15 yaşlarını kapsar. Çocuk bu dönemde kişilerin ve mesleklerin ortak olan yönleri ve farklı nitelikleri üzerinde daha çok bilgi sahibi olmaya, yeni yönleri keşfetmeye ve anlamaya başlar. Hangi mesleklerin hangi eğitim sürecini gerektirdiğini öğrenir.

CEVAP: B

11. Sosyal kişilik tipi; yardımsever, sorumluluk sahibi, sosyal iş birliğine yatkın, empati kurabilen, arkadaş canlısı, içten, sabırlı, nazik, anlayışlı. İnsanlarla birlikteliği sağlayan aktiviteler, başkalarını eğiterek geliştirmek, yardım etmekten hoşlanırlar.

CEVAP: E

12. Roe'nun ihtiyaç kuramı, kişilik temelli bir yaklaşım olup, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine dayanmaktadır. Roe'ye göre anne-baba tutumları çocukların meslek seçimlerinin esas belirleyicisidir. Buna göre Neriman'ın meslek seçimi ailesinde karşılayamadığı ihtiyaçlarından kaynaklıdır.

CEVAP: E

13. Holland'ın kişilik tipolojisine göre, girişimci tipler ikna yeteneğini kullanarak yeni projeler üreten kişilerdir. Ayrıca; dışa dönük, enerjik, kendine güvenli, atılgan, fevri, ikna yeteneği yüksek, sabırsız, meraklı, maceracı, iyimser, sosyal, eğlenceli ve konuşkandırlar.

CEVAP: C

14. Hem sosyal hem de girişimci tiplerin özelliklerini içeren meslek politikacıdır. Çünkü politikacı başkalarına yardım etmekten hoşlandığı gibi ikna yeteneği de yüksektir. Sosyal tipler yardımsever, sorumluluk sahibi, sosyal iş birliğine yatkın, empati kurabilen, arkadaş canlısı, içten, sabırlı, nazik, anlayışlı kişilerdir. Girişimci tipler, dışadönük, enerjik, kendine güvenli, atılgan, fevri, ikna yeteneği yüksek, sabırsız, meraklı, maceracı, iyimser, sosyal, konuşkan kişilerdir.

CEVAP: B

15. Mesleki gelişim sürecine göre Berfin'in içinde bulunduğu dönem meslekleri araştırma ve keşfetme dönemidir. Bu dönem ortaokul yılları olan 12-15 yaşlarını kapsar. Çocuk bu dönemde kişilerin ve mesleklerin ortak olan yönleri ve farklı nitelikleri üzerinde daha çok bilgi sahibi olmaya, yeni yönleri keşfetmeye ve anlamaya başlar. Meslekleri keşfetme, inceleme ve araştırma dönemi bir bakıma çoğumuz için ömür boyu sürer. Bu nedenle sorunun cevabı E seçeneği olmalıdır.

CEVAP: E

1. Günümüzde çocuk ve ergenlerin sınıf içinde istenmeyen davranışlar sergilemeleri öğrencinin ailesinin sağlıklı olması, stres düzeyi yüksekliği ve ailenin işlevsel olmayışıyla açıklanmaktadır. Buna göre mizah anlayışının olması, açık iletişimin kullanılması, adil ve tutarlı olunması ve etkili disiplin yöntemlerinin kullanılması ailelerin benimsemeleri gereken özellikler iken yaşanan sorunları güç kullanarak otokratik yöntemle çözmeleri olumsuz bir durumdur. Bu olumsuz durum işlevsel olmayan ailelerin bir özelliğidir. Bu nedenle sorunun cevabı E seçeneği olmalıdır.

CEVAP: E

2. Ayna teorisi bireyin kendisini algılayışı başkalarının kendisini nasıl algılandığına bağlıdır. Yani bireyin kendisine ilişkin benlik algısı başkalarının onu nasıl gördüğüne ilişkin algısına göre değişir. Soruda Şair Özdemir Asaf'ın soru cevap tarzında yazdığı "Kendini nasıl tartarsın? Sen varsın ya!" dizesi ayna teorisi ile açıklanabilir. Çünkü bireyin burada kendini nasıl gördüğünde başkalarının etkisine vurgu yapılmaktadır. Bu nedenle sorunun cevabı A seçeneği olmalıdır.

Cevap: A

3. Doğru iletişim, karşısındaki kişiyi yargılamamalı ve suçlayıcı olmamalıdır. Ayrıca aşırı güven ve moral vermek, seçenekler sunmak da aynı şekilde iletişimi engelleyen bir durumdur. Karşısındakinin duygularını açık uçlu sorular ile açıklamasını sağlamaya çalışmak burada iletişimi doğru sağlamanın en uygun yolu durumundadır.

CEVAP: D

4. Toprak'ın amacına ulaşmak için her yolu deneyebileceği için "zorlayıcı" stratejiyi izlediği, Deniz'in ise memnun olarak kabullendiği için ilişkilerinde huzurun bozulmamasına öncelik vererek "alttan alma" stratejisini izlediği görülmektedir. "Altan alma" ile "geri çekilme" arasındaki fark memnuniyet durumudur.

CEVAP: B

5. Yüzleşme stratejisi her iki tarafın da isteklerinin önemli olduğu ve taviz vermeden gereksinimlerini karşılaması gerektiği bir stratejidir. Burada babasının işini tam olarak tamamlayabildiği ve Görkem'in ise geç olsa da daha uzun bir tatil yaparak gereksinimini tam olarak karşıladığı durum yüzleşme stratejisini ifade etmektedir.

CEVAP: E

6. Arkadaşının zayıfına kendisinin de üzülmesi sempati, öğretmenin çocuklarla oyun oynaması özdeşim, kekeleyen çocuğun konuşmaktan çekinmemesi içtenlik, utanması gerektiğini söylemek suçlayıcılık içermektedir. Ancak öğrencilerin sıkılmış olduklarının farkında olduğunu ifade etmesi öğretmenin empati kurduğunu göstermektedir.

CEVAP: D

7. Akran danışmanlığı, okulu tanıma, öğrenme, çatışma ve iletişim gibi birçok farklı konuları kapsar. Bu rehberlik hizmeti sadece çatışma çözümüne odaklı olduğunda sunulan hizmete akran ara buluculuğu adı verilir. Yani akran arabuluculuğu, akran danışmanlığının kapsamında bir çalışmadır. Soruda bahsi geçen rehberlik hizmeti, çatışma dahil olmak üzere tüm konuları kapsadığı için bunun adı "Akran Danışmanlığı"dır.

CEVAP: C

8. Öğretmen suçlamalarını, öğrencinin sorunlu davranışından daha çok öğrencinin kendisine yöneltmiştir. Sorun sanki öğrencinin kendisiymiş ve onun varlığından rahatsız oluyormuşçasına çıkış göstermiştir. Bu da öğretmenin öğrenciyi koşulsuz olarak kabul etmediğini göstermektedir.

CEVAP: A

9. Empati, bir başkasının rolünden olaylara bakmak, onun duygu ve düşüncelerini anlamak ve anladıklarını tarafsız bir şekilde dile getirmektir. Melike başarılı olmasına rağmen sınav yaklaştıkça sınavı kazanamayacağını düşünmektedir. Bunun üzerine sınava az süre kaldıkça tedirginlik yaşıyorsun sözleriyle öğretmen öğrencisini yargılamadan ve tarafsızlığını kaybetmeden, onun gözleriyle olaya bakıp onu anladığını dile getirmektedir.

CEVAP: C

10. **Kendini açma**; bireyin içtenliğine değer vererek karşılıklı güven kurmak ve özel duygular hakkında uygun açıklamalar yapabilmektir. Buna göre "Ben de lise mezuniyet döneminde arkadaşlarımdan ayrılacağım için çok mutsuzdum." ifadesi kendini açmaya örnektir.

CEVAP: C

11. Maslow'a göre fizyolojik ihtiyaçlar temel insanın yaşamını devam ettirmesi için gerekli ihtiyaçlardır. Buna göre bireyin aç kalmayacağı karnını doyuracağı bir iş istemesi temel ihtiyaçtır.

CEVAP: A

12. **Kendini gerçekleştiren bireyin sahip olması gereken özellikler şunlardır:**

- Kendini kabul etme ve saygı duyma
- İlke ve kuralları uygulamada esnek olma
- İçinden geldiği gibi otantik davranabilme
- Savunma mekanizmalarına başvurma
- Duygularını, arzu ve ihtiyaçlarını rahatça ifade edebilme
- Başka insanlara içten ve olumlu duygularla yaklaşabilme
- Eksik ve kusurlu yanlarının farkında olma ve kabullenme
- Doruk yaşantılar geçirme
- Gerçeği olduğu gibi algılayabilme
- Nüktedan olma
- İnsan doğası hakkında olumlu görüşlere sahip olma
- Başkaları ile yakınlık kurabilme
- Dünyaya uzlaştırıcı bir gözle bakabilme
- Zamanı iyi kullanabilme
- Desteği kendi içinden alma
- Yeni yaşantılara açık olma
- Yaratıcılık
- Eleştiriye açık olma

CEVAP: D

13. Ben dili, kişinin duygu, düşünce ve beklentilerini karşısındaki bireyi tehdit etmeden, suçlamadan, eleştirmeden ifade etmesidir. Böylece karşımızdaki kişi kendi davranışlarının bırakmış olduğu etkiyi öğrenebilme şansını yakalar. Ben dili bireye ne yapması gerektiği ile ilgili bir mesaj vermez; bireye seçme özgürlüğü tanır. Buna göre "Odayı toplaman beni çok sevindirdi." ifadesi ben diline örnektir.

CEVAP: B

14. Akran zorbalığı	Akran baskısı
Zorbalık; saldırganlığın bir biçimidir. Tahrik edilmeden bir veya daha fazla öğrencinin düzenli olarak veya kasten bir öğrenciye yapmış oldukları olumsuz davranışlar olarak tanımlanabilir. Zorbalar, diğer öğrencilere fiziksel, sözel ya da dolaylı şiddet uygularlar. Zorbalık üç türlü olabilir; Fiziksel zorbalık: Örneğin; vurmak, itmek, düşmanca hareket etmek. Sözel zorbalık: Örneğin; korkutmak, hakaret etmek, utandırmak, lakap takmak. Dolaylı zorbalık: Örneğin; gruptan dışlamak, görmezlikten gelmek, dedikodu yapmak.	Akran baskısı; kişinin kendi isteğinden bağımsız olarak, bir şekilde davranması için zorlanması olarak tanımlanabilir. Örnek olarak; markalı giyinme, çete üyeliği, madde kullanımı, okuldan kaçma verilebilir.

Buna göre Bir partide Erhan'a arkadaşlarının dalga geçmek için lakap takması ifadesi akran zorbalığına örnektir.

CEVAP: C

15. Sempatı, bireyin bir başkasının yandaşı olmasıdır. Birinin üzüntüsünü anlamak, empatidir; ama onunla üzülme sempatidir. Buna göre öğretmenin öğrencisi gibi duruma üzülmesi sempatik davrandığını gösterir.

CEVAP: D

16. Bireylerin var olan gücünü ortaya koyması kendini gerçekleştirme sürecidir. Kendini gerçekleştirme sürecinde olan birey merak duygusu ile de çevre ve evrende olup biteni bilmek anlamak istemektedir. Buna göre Şemsi Tebrizi'nin bu sözünde öğrenmeye ve düşünmeye vurgu yaparak bilme, anlama ihtiyacını ön plana almaktadır.

CEVAP: D

17. Rogers'a göre bireylerde ideal ve gerçek olmak üzere iki benlik vardır. İdeal benlik kişinin olmak istediği, olduğu düzey ise gerçek benliktir. Bunun yanında gerçek benin içinde insanın doğuştan getirdiği tarafı ise öz ben ile açıklanır. Oscar Wilde'ın sözünde de başkalarını taklit etme ve tutkularının alıntı olması öz benden kaçıldığını göstermektedir.

CEVAP: D

18. Gage ve Berliner'e (1991) ve Stewart'a (2003) göre hümanist yaklaşımın hedeflere ulaşmak için eğitim programlarına koyduğu ilkeler şunlardır:

- Tam bağımsız birey yetiştirmek amaçlanır. Öğrenciler sadece birer numara değil birer bireydir.
- Zorlama ve direktif yoktur, ilgi ve saygı vardır.
- Öğrenci aktif olmaya özendirilir ve kendi tercihlerini yapmalarına teşvik edilir.
- Öğrencileri öğrenmek istedikleri ve ihtiyaç duydukları şeyleri en iyi öğrenirler.
- Nasıl öğrenileceğini bilmek çok miktarda bilgi almaktan daha değerlidir.
- Öğretim, öğrenci ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarını temel almalıdır.
- Kuralları, kaynakları ve uygulamaları öğrenci belirlemelidir.
- Düşüncede çeşitlilik ödüllendirilir.
- Öğrenci başarısı için en anlamlı değerlendirme öğrencinin öz değerlendirmesidir.
- Duygular da gerçekler kadar önemlidir.
- Tehdit edici olmayan ortamlarda öğrenciler daha iyi öğrenirler.

CEVAP: D

19. Kendini gerçekleştirme, bireyin potansiyelini ortaya koymasıdır. Ve bu süreçte bireyler başarısızlık durumları ile karşılaşabilirler. Buna göre her hatadan ders çıkararak yoluna devam ederler. Bu yüzden bireyin yanlış yapabileceğini kabul etmesi sağlanır.

CEVAP: D

20. Empati, bir başkasının rolünden olaylara bakmak, onun duygu ve düşüncelerini anlamak ve anladıklarını tarafsız bir şekilde dile getirmektir. "Sınava çok az kaldı ama hiçbir şey bilmiyorum gibiyim." demesi üzerine verebileceği empatik tepki, "Sınavda başarılı olmak istiyorsun." cümlesidir. Bu sözleriyle öğretmen öğrencisini yargılamadan ve tarafsızlığını kaybetmeden, onun gözleriyle olaya bakıp onu anladığını dile getirmektedir.

CEVAP: E

1. Freud'a göre engellemeler ve dış dünyadan gelebilecek saldırılara karşı ego 'gerçeklik anksiyetesi' geliştirir. Buna göre soruda A seçeneğinde verilen "Gece kitap okurken elektriklerin kesilmesi üzerine kitabını okuyamayan bireyin sıkıntısı" gerçeklik anksiyetesi örnektir. Çünkü burada dış dünyadan gelen tehlike söz konusudur. Bu nedenle sorunun cevabı A seçeneği olmalıdır.

Cevap: A

2. Freud'un yapısal kişilik kuramına göre engellemeler ve dış dünyadan gelebilecek tehlikeye karşı 'gerçeklik anksiyetesi' geliştirilir. Oluşan gerçeklik anksiyetesi-nin giderilmesinde bireyin ihtiyaç duyduğu bilgilerin onunla paylaşılması bilgi toplama ve yayma hizmetinden yararlanılmaktadır. Bu nedenle sorunun cevabı D seçeneği olmalıdır.

Cevap: D

3. Kendini gerçekleştirme sürecindeki bireyler bilme, anlama ihtiyacıdadırlar. Buna göre birey evrende toplumda çevrede olup biteni merak duygusu ile bilme anlama çabasıdadır. Buna göre Hasan Bey'in olup biteni takip etmesi bilme anlama ihtiyacı ile ilgilidir.

CEVAP: B

4. İnsancıl yaklaşımda tutarlılık, insanın sözleri ve davranışları arasındaki uyumdur. Bu durum bireyin benlik algısını ve öz saygısını etkiler. Oysa kendini gerçekleştirme bireyin potansiyelini ortaya koyabilmesidir. Kendini gerçekleştirme sürecinde olan bireyin tutarlılık göstermesi beklenir; ancak kendini gerçekleştirme tutarlılıktan çok daha fazlasını içerir.

Buna göre, Konfüçyüs'ün sözünde "İyi insan, güzel söz söyleyen değil, söylediğini yapan ve yapabileceklerini söyleyen adamdır." tutarlılıkla açıklanır.

CEVAP: C

5. Kendini gerçekleştirmiş insanların özellikleri şunlardır:

1. Kendini, Başkalarını, Doğayı Kabul Etme: Kendini kabul, hatalardan dolayı aşırı derecede suçluluk duymamak, gereksiz yere günah korkusu içinde yaşamamak, kendinden utanmamak demektir.
2. İçten Geldiği Gibi Davranma, Sadelik, Tabiiik: Psikolojik bakımdan sağlıklı insanlar, doğal, sade ve içten geldiği gibi davranırlar; yapmacıktan, sunilikten, iki yüzlülüktten, aşırı merasimden ve etiketten hoşlanmazlar.
3. Bir Probleme Yönelme: Kendini gerçekleştiren insanlar kendileri ile değil, kendileri dışındaki bazı sorunlarla ilgilenirler. Kendilerini, çözmekle yükümlü saydıkları evrensel nitelikte bir soruna adanlar; bakış açıları geniştir, ilgileri yerel değil evrenseldir.
4. Mahremiyetten Hoşlanma, Başkalarına Bağlantısız Olabilme: Kendini gerçekleştiren insanlar yalnız kalabilirler, mahremiyetten hoşlanırlar, ille de insanlarla birlikte olmak, onların desteğini sağlamak ihtiyacını duymazlar.
5. Takdir Edebilme: Kendini gerçekleştiren insanlar, hayattaki iyilikleri ve güzellikleri, zevkle, coşku ve hayranlıkla değerlendirme gücüne sahiptirler. Bir çiçeğin açışını, bir çocuğun gülümseyişini, güneşin doğuşunu her seferinde sanki ilk kez görüyormuşçasına coşku ve heyecanla karşılarlar. Yeniliklere daima açıktırlar.
6. İnsanlıkla Özdeşim Kurabilme: Kendini gerçekleştirmiş insanlar, insanlara içten bir sempati duyar ve insanlıkla derin bir özdeşim kurabilirler.
7. Başkaları ile Yoğun İlişkiler Kurabilme: Sağlıklı insanlar başkaları ile yoğun ve derin ilişkiler içinde bulunabilirler.
8. Demokratik Karakter Yapısına Sahip Olma: Kendini gerçekleştirmiş insanların bir başka özelliği de insanlarla ilişkilerinde sosyal sınıf, ırk, inanç ayırımı yapmamak ve karakterine uyan herkesle dost olabilmektir.
9. Araç ile Amacı, İyi ile Kötüyü Birbirinden Ayırtdebilme: Kendini gerçekleştiren insanlar, doğru ile yanlış, iyi ile kötüyü ayırt etmede güçlük çekmemektedirler.
10. Nüktedanlık: Kendini gerçekleştiren insanların kendilerine özgü bir espri anlayışları vardır. Sıradan insanlara gülünç gelen, saldırgan nüktelere, başkalarını inciten şakalara gülmezler.

CEVAP: E

6. Empati bir başkasının duygu ve düşüncelerini anlamak ve anladıklarını ifade etmektir. Empatide suçlama, yargılama ve yandaş olma yoktur. Buna göre babasının hasta olmasına üzülen öğrenciye “Baban için endişeleniyor, ne yapacağını bilemiyorsun.” diyerek empati kurulmuş olur.

CEVAP: E

7. Öğüt verme, tehdit etme, sen dili kullanma, eleştirme, yargılama, suçlama, öz saygıyı zedeleme, pasif dinleme, ahlak dersi verme, teselli etme, emretme, hükmetme, ad takma, gülünç duruma düşürme gibi durumlar iletişim engeli oluştururken bireyin kendisini ifade etmesine fırsat veren ortamlar yaratmaya çalışmak iletişim engeli içermemektedir. Buna göre II. öncülde “Serkan’ın, o günkü sınavda yaptıklarını dikkatle dinleyen Mehmet’in kafasını sallayarak onun dediklerini onaylaması” sözü pasif dinleme sözü olduğu için iletişim engelidir.

CEVAP: B

8. Bireyin kendini tehlikelerden koruma ihtiyacı güvenlik ile ilgilidir. Buna göre Velî’nin herkesin içinde kendine yapılan davranış sonucunda kendini sınıfta rahat hissetmediğinden dolayı güvenlik ihtiyacını ön plana almaktadır.

CEVAP: E

9. Her insan kendini ve dünyayı kendine özgü algılar. Bu onun öznel gerçekliğidir ve fenomeneolojik alanıdır. Mevlânâ’nın sözünde de bireylerin kişiyi gördüğü kadar anlaması kendi öznel algıları ile ilgilidir. Bu da fenomenolojik alan ile açıklanır.

CEVAP: C

10. Rogers’a göre saydamlık bireyin doğal (spontan) davranması anlamına gelir. Bireyin düşündüğü ya da olduğu gibi davranmasıdır. Diğer bir ifadeyle bireyin içinin dışının bir olmasıdır. Soruda E seçeneğinde “Okula erken gelmeniz beni çok mutlu etti.” öğretmenin gerçek duygularını ortaya koyduğu için saydamlık (şeffaflık) ilkesine uymaktadır.

CEVAP: E

11. İnsancıl yaklaşıma göre; kendini gerçekleştirme sürecindeki bireyler varoluşsal biçimde yaşama eğilimindedir. Varoluşsal yaşama biçiminde geçmiş geçmişte kalmıştır, gelecek gelmemiştir. Onun için şimdiyi yaşamak gerekir. Eğer kişi, geçmiş ya da geleceği yaşamakta “geçmişin pişmanlıkları, geleceğin kaygıları” ile uğraşıyorsa problemler içerisinde bulunmaktadır. Seneca’nın sözünde de gelecek olanın belirsiz olmasına, şu anı yaşamaya vurgu yapılmaktadır. Bu durum varoluşsal biçimde yaşamının ön planda olduğunu gösterir.

CEVAP: D

12. Rehberlik hizmetini sunarken birey kendi isteği olmadan rehberlik yardımı alması için zorlanamaz. Öğrenci “Arkadaşlarım sizi o kadar övdü ve sizin bu işin uzmanı olduğunuzu o kadar çok söylediler ki onları kıramadım ve size geldim” diyerek arkadaşları tarafından yönlendirildiğini ortaya koymaktadır.

CEVAP: D

13. Rehberlik hizmetlerinde hümanist anlayışa göre öğrencilere empatik, saydam ve koşulsuz kabul ile yaklaşılır.

Öğrencilerin doğuştan iyi olduğuna inanılır. Buna göre öğretmenler birey merkezli olarak derslerini yürütürler. Fakat bir öğretmen ruh sağlığının korunması için bireylerin sorunlarını çözemez ancak ona seçenekler sunabilir. Ruhsal sorunlar tanı konulacak aşamada ise psikiyatr ön planda yer alır.

CEVAP: D

14. Öğrencinin basketbola olan tutkusu, yeteneğinin yeterli olmadığını fark etmesine engel olmaktadır. Öğrenci buna rağmen takımda bir yer edinmek için her türlü ısrarını sürdürmektedir ve arkadaşlarıyla tartışmaktadır. Bu sebeple rehberlik hizmeti öğrencinin öncelikle kişisel sorununa destek olmalıdır.

CEVAP: E

15. Psikolojik sağlamlık, çok zor koşullara karşın kişinin bu olumsuz koşulların üstesinden başarıyla gelebilme ve uyum sağlayabilme yeteneği anlamına gelmektedir. psikolojik sağlamlık olgusunun dinamik bir süreç olması; geliştirilebilir özellikler içermesi; travma ve zorlu yaşam olaylarıyla etkili baş edebilmeyi ve sağlıklı uyum gösterme ya da yeterlik geliştirebilme süreçlerini içermesi; psikolojik sağlamlığın gelişebilmesi için bireyin risk ya da zorluğa maruz kalması ve duruma uyum sağlayarak yaşamın farklı alanlarında başarı elde etmesi; aynı zamanda psikolojik sağlamlık için bireylerin koruyucu faktörler olarak nitelenen birtakım kişilik özelliklerine sahip olmasıdır.

CEVAP: C

16. **Kendini kabul:** Bireyin kendisine olumlu yönde bakarak kapasitesi ve yeteneklerini, güçlü ve zayıf yönlerini tanıyarak buna göre davranmasıdır. Verilen sözde de bireyin kendini bıraktığı sularda etrafının daha da farkına varması ve net görmesi kendini anlaması ve kabul etmesi ile açıklanır.

CEVAP: C

17. Mozart kendi sözleriyle bestecilik için ne kadar çalıştığına vurgu yaptığından dolayı kendini tanımakta ve yeteneklerinin farkındadır. Bestecilik için çok çalıştığını da vurguladığı için olumlu bir öz kavramı vardır fakat mesleğini kolay icra ettiğinden söz edilmemektedir.

Bestecilik üzerine ne kadar çok çalıştığından bahsettiği için öz güveni ve öz saygısı yüksektir. Bunun yanında çevresindeki kişilerin onun için ne dediğini de sözlerinin başında vurgulamaktadır.

CEVAP: C

18. Kendini gerçekleştirme hümanist yaklaşımın bir kavramıdır. Bu kavramla kişide var olan gizli güçlerin, yeteneklerin ortaya konması, geliştirilmesi kastedilir. Buna göre kendini gerçekleştiren bireyler çatışmalarında sorun odaklıdır ve insanları önemseyerek hoşgörülüdürler.

CEVAP: C

19. İletişim, bilgi, duygu ve düşüncüyü aktarma, anlamlandırma sürecidir. Bu süreçte öğüt verme, tehdit etme, eleştirme, yargılama, sen dili kullanma, aşağılayıcı sözler kullanma gibi durumlar iletişim engeli içermektedir. Soruda da çatışmalarda "yargılamaya gitmek" için söylenebilecek söz B seçeneğinde verilen "Sana bir şey oldu diye çok endişelendim." sözüdür. Bu söz karşı tarafa suçluluk duygusu oluşturmaz ve karşı tarafın kendini ifade etmesini sağlar. Bu cümle iletişim engeli olmayan ben dili ile kullanılmış bir cümledir.

CEVAP: B

1. Benlik saygısı; bir birey olarak kişinin kendisini ne ölçüde sevdiği, kabul ettiği ve kendisine ne ölçüde saygı duyduğuyla ilgili bir kavramdır. Özlem, öz saygısı düşük olan ve beden imajını olduğundan farklı yorumlayan bir bireydir. Onun bu tavrının altında ise kendisiyle ilgili olumlu bir benlik tasarımı yaratamamış olması yatmaktadır.

Cevap: D

2. Psikolojik danışman çatışma çözümünü kendi başına da yapabilir, ancak bu yöntemle tarafları tek tek dinlemiş olur; oysa akran ara buluculuğu yöntemine başvurursa taraflar sorunlarını karşılıklı konuşarak çözme şansı yakalarlar. Bu sayede empati kurma ve etkin dinleme becerileri de kazanmış olurlar. Çatışma çözme ve arabuluculuk eğitimi alan öğrenciler kendilerine yakın yaş grubunda bulunan bireylere sorunlarının çözümünde yardımcı olacak etkinliklerde bulunmaktadırlar. Eğitim almış bir arabulucu çatışma yaşayan tarafların bir araya gelmesini sağlar. Böylece her iki taraf yüz yüze gelerek, konuşmaları hiç kesilmeden oturup karşılıklı konuşabilme şansına sahip olurlar. Arabuluculuk gönüllülük ilkesine göre yürütülen bir süreçtir. Dolayısıyla Metin ve arkadaşına yardımcı olmak isteyen psikolojik danışmanın akran ara buluculuğu yönteminden yararlanması uygun olacaktır.

Cevap: A

3. Öğretmenin öğrenciyi empatik anlayışla ve etkin olarak dinlemesi öğretmen-öğrenci iletişiminde önemlidir. Öğretmen ya da danışman **empatik anlayışla** etkin dinlediğinde objektifliğini kaybetmeden kendini çocuğun yerine koyar, onun ne yaşadığını anlar ve ona geri yansıtır. Duygularının niteliğini bozmadan onun ne hissettiğini ona yansıtır. Empati, diğer adıyla duygudaşlık, kendimizi karşıdakinin yerine koyarak onun gibi düşünme, hissetme ve hissettiklerini sözcüklere dökebilme becerisidir. Rehber öğretmen Metin'e "Arkadaşının eşyana zarar vermesine üzül-müşsün." diyerek onu anladığını ifade etmiştir.

Cevap: C

4. Çeşitli sosyal beceriler aşağıda verilmiştir.
- **İlişkiyi başlatma ve sürdürme becerileri:** Dinleme, konuşmayı başlatma ve sürdürme, soru sorma, teşekkür etme, kendini tanıtma, başkalarını tanıtma, iltifat etme, yardım isteme, bir gruba katılma yönerge verme, yönergelere uyma, özür dileme ve ikna etme becerilerini içermektedir.
  - **Grupla bir işi yürütme becerileri:** Grupta iş bölümüne uyma, grupta sorumluluğu yerine getirme, başkalarının görüşlerini anlamaya çalışma becerilerini içermektedir.
  - **Duygulara yönelik beceriler:** Kendisinin ve başkalarının duygularını anlama, duygularını ifade etme, karşı tarafın kızgınlığı ile başa çıkma, sevgiyi iyi duyguları ifade etme, korku ile başa çıkma, kendini ödüllendirme becerilerini içermektedir.

- **Saldırgan davranışlar ile başa çıkma becerileri:** İzin isteme, paylaşma, başkalarına yardım etme, uzlaşma, kızgınlığını kontrol etme, hakkını koruma, savunma, alay etmeye karşı koyma ve kavgadan uzak durma becerilerini içermektedir.
- **Stres durumlarıyla başa çıkma becerileri:** Başarısız olunan bir durumla başa çıkma, grup baskısıyla başa çıkma, utandırılan bir durumla başa çıkma, yalnız bırakılma ile başa çıkma becerilerini içermektedir.
- **Plan yapma ve problem çözme becerileri:** Ne yapacağına karar verme, sorunun nedenini araştırma, amaç belirleme, bilgi toplama, karar verme ve bir işe yoğunlaşma becerilerini içermektedir.

Sosyal beceri eğitimi insan yaşamını daha anlamlı ve üretken hâle getirmek, sağlıklı bir toplum oluşturmak amacıyla birtakım erdemler geliştirme çabasıdır. Bu eğitim süresince öğrenilecek davranışlar arasında bencillik yoktur. Bu nedenle C seçeneği yer alan "Yaşamında kendi rahatlığını daima ön plana alma" edinilmesi gereken sosyal becerilerden birisi olamaz.

Cevap: C

5. Öğüt verme, tehdit etme, sen dili kullanma, eleştirme, yargılama, suçlama, eleştirme, yargılama, suçlama, öz saygıyı zedeleme, pasif dinleme, ahlak dersi verme, teselli etme, emretme, hükmetme, ad takma, gülünç duruma düşürme gibi durumlar iletişim engeli oluştururken, bireyin kendisini ifade etmesine fırsat veren ortamlar yaratmaya çalışmak iletişim engeli içermemektedir.

A seçeneğinde, "Oyuncağını oyuncak sepetinde aramalısın." sözü öğüt cümlesi olduğu için iletişim engelidir.

B seçeneğinde, "Benim kızım bu kadar bağırılmaz." sözü öğüt cümlesi olduğu için iletişim engelidir.

D seçeneğinde, "Her zaman oyuncaklarını sepete koy." sözü emir cümlesi olduğu için iletişim engelidir.

E seçeneğinde, "Tamam bağırma onu şimdi bulacağım." sözü öğüt verici ve karşı tarafı suçlayıcı olduğu için iletişim engelidir.

C seçeneğinde, "Önce onu beraber arayalım mı?" sözü bireyin kendisini ifade etmesine fırsat verdiği ve suçlayıcılık içermediği için iletişim engeli değildir.

Cevap: C

6. Çatışma durumunda "Ayıcık taktiği" olarak isimlendirilen alttan alma davranışı, bireyin kendi isteklerinden çok diğerinin beklentilerine uygun davranması anlamına gelir. "Senin mutlu olman için her şeyi yaparım." ifadesi de, bireyin kendi düşüncesinden vazgeçip çatıştığı kişiyle ilişkisini korumaya çalıştığı ve karşısındakinin isteklerini yapmasına izin verdiği durumlara uygun bir cümledir.

CEVAP: C

7. Empati, bir başkasının rolünden olaylara bakmak, onun duygu ve düşüncelerini anlamak ve anladıklarını tarafsız bir şekilde dile getirmektir. “Kardeşim odamı toplamadığımdan hep bana bağıyor, ama bana düzgün bir şekilde söylemiyor.” demesi üzerine verebileceği empatik tepki, “Kardeşinin sana daha olumlu davranmasını istiyorsun.” cümlesidir. Bu sözleriyle öğretmen öğrencisini yargılamadan ve tarafsızlığını kaybetmeden, onun gözleriyle olaya bakıp onu anladığını dile getirmektedir.

CEVAP: E

8. Gage ve Berliner’e (1991) ve Stewart (2003) göre hümanist yaklaşımın bu hedeflere ulaşmak için eğitim programlarına koyduğu ilkeler ise aşağıdadır;

- Tam bağımsız birey yetiştirmek amaçlanır. Öğrenciler sadece birer numara değil birer bireydir.
- Zorlama ve direktif yoktur, ilgi ve saygı vardır.
- Öğrenci aktif olmaya özendirilir ve kendi tercihlerini yapmalarına teşvik edilir.
- Öğrencileri öğrenmek istedikleri ve ihtiyaç duydukları şeyleri en iyi öğrenirler.
- Nasıl öğrenileceğini bilmek çok miktarda bilgi almaktan daha değerlidir.
- Öğretim, öğrenci ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarını temel almalıdır.
- Kuralları, kaynakları ve uygulamaları öğrenci belirlemelidir.
- Düşüncede çeşitlilik ödüllendirilir.
- Öğrenci başarısı için en anlamlı değerlendirme öğrencinin öz değerlendirmesidir.
- Duygular da gerçekler kadar önemlidir.
- Tehdit edici olmayan ortamlarda öğrenciler daha iyi öğrenirler.

CEVAP: E

9. Varoluşsal biçimde yaşama, “burada ve şimdi”yi yaşamak, bir başka deyişle anlamlı yaşamaktır. Bu anlayışa göre, geçmiş geçmişte kalmıştır. Gelecek gelmemiştir. Onun için şimdiyi yaşamak gerekir. Eğer kişi, geçmiş ya da geleceği yaşamakta “geçmişin pişmanlıkları, geleceğin kaygıları” ile uğraşıyorsa, problemler içerisinde bulunmaktadır. Soruda daima ulaşılması gereken bir şeylerin varlığından söz edilmekte, bu da bireyin burada ve şimdiyi(anı) yaşayamadığını göstermektedir.

CEVAP: C

10. Empati, bir başkasının gözünden olaylara bakmak, onun duygu ve düşüncelerini anlamak ve anladıklarını tarafsız bir şekilde dile getirmektir. Nergis Hanım’ın, kızı Berfin’in “okulda başka sınıflardaki öğrenciler bizi kızdırıyor ve bağıyorlar.” demesi üzerine verebileceği empatik tepki, “Başka sınıflardaki öğrencilerin davranışları seni kızdırıyor ve okula gitmekten korkuyorsun.” cümlesidir. Nergis Hanım, bu sözleriyle oğlunu yargılamadan ve tarafsızlığını kaybetmeden, onun gözleriyle olaya bakıp anladıklarını ona dile getirmektedir.

CEVAP: E

11. İnsancıl yaklaşıma göre bireye koşulsuz kabul, empati ve saygı ilkeleri ile yaklaşılmalıdır. Böyle bir ortamda birey seçeneklerinin farkına varır, sorumluluklarını üstlenebilir ve kendini daha iyi tanır. “Sınavı bu kadar büyütüp düşünmenize gerek var mı?” bireyin kendine has gerçekliğini olduğu gibi kabul etmeyen bir ifadedir. Bu nedenle bireye saygı ilkesine aykırıdır.

CEVAP: C

12. Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramına göre bilme-anlama ihtiyacı; bilmek öğrenmek çabası içinde olmayı ifade eder. Bu ihtiyacını doyurmaya çalışan birey, merak eder ve bu merakını gidermek için araştırır, soruşturur. Buna göre araştırmaları takip eden bir birey bilme anlama ihtiyacını gidermeye çalıştığını göstermektedir.

CEVAP: E

13. Soru öncülünde I ve III. maddeler yanlıştır. I. maddede koşulsuz kabul danışanın davranışlarıyla ilişkilendirilmiştir. Koşulsuz kabul tüm davranışlarını kabul etmek değil, tüm davranışlarına rağmen bireyin değerli olduğunu kabul etmektir. Bu nedenle her türlü davranışı kabul etmek koşulsuz kabulün kapsamında değildir. III. cümlede ise empati ve sempati birlikte ele alınmıştır. Danışan danışman ilişkisinde empati geçerli ve uygun bir nitelik iken sempati tarafsızlığı bozduğu için uygun bir nitelik değildir.

CEVAP: D

14. Kendini açma bireyin kendi deneyimlerini paylaşmasıdır. Birey içtenliğine değer vererek güven ortamında ve özel duygular hakkında, uygun açıklamalar yapabilmektedir. Buna göre "Lisedeyken bende sizin gibi çok konuşturdum." ifadesi öğretmenin kendi duygu ve deneyimi olduğundan kendini açmaya örnektir.

CEVAP: E

15. Kendini gerçekleştiren bireyin sahip olması gereken özellikler şunlardır:

- Kendini kabul etme ve kendine saygı duyma
- İlke ve kuralları uygulamada esnek olma
- İçinden geldiği gibi otantik davranabilme
- Savunma mekanizmalarına başvurma
- Duygularını, arzu ve ihtiyaçlarını rahatça ifade edebilme
- Başka insanlara içten ve olumlu duygularla yaklaşabilme
- Eksik ve kusurlu yanlarının farkında olma ve kabullenme
- Doruk yaşantılar geçirme
- Gerçeği olduğu gibi algılayabilme
- Nüktedan olma
- İnsan doğası hakkında olumlu görüşlere sahip olma
- Başkaları ile yakınlık kurabilme
- Dünyaya uzlaştırıcı bir gözle bakabilme
- Zamanı iyi kullanabilme
- Desteği kendi içinden alma
- Yeni yaşantılara açık olma
- Yaratıcılık

CEVAP: E

16. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre Emre Bey'de, saygı ihtiyacı ön plana çıkmıştır. Bu kapsamda yer alan ihtiyaçlar; statü ve başarı kazanma, takdir edilme ve saygı görme, tanınma gibi ihtiyaçlardır. Saygı ihtiyacının karşılanması kişinin kendisini değerli ve yeterli hissetmesini, kendisine güvenmesini sağlamaktadır. Bu ihtiyacın karşılanmaması ise değersizlik, zayıflık gibi duyguların ortaya çıkmasını sağlamaktadır.

CEVAP: D

1. Kekeme bir öğrenci, konuşması için zorlanmamalı ve bu konuda çok aşırı titizlik gösterilmemelidir. Ancak konuşmaya istekli olan ve hatta toplum önünde şiir okuyacak gücü kendinde bulan bir öğrencinin cesareti her ne kadar iyi bir sebeple bile olsa kırılmamalıdır. Öğrenciye onun okuyabileceği düzeydeki bir şiir üzerinde çalışması ve sahneye çıkarak bu tecrübeyi yaşaması sağlanmalıdır.

CEVAP: D

2. Öğrencinin durumu açıkça obsesif kompulsif bozukluk olarak görülmekte ve bu konuda öğrenciye doktordan bağımsız bir şekilde korku ile yüzleşme uygulaması yapmak son derece yanlıştır ve durumun daha da kötüleşmesine neden olabilir.

CEVAP: B

3. Bir sınıf rehber öğretmeninin Rehberlik ve Araştırma Merkezinden bir öğrenci ile ilgili tanılama isteğinde bulunması için, İlköğretim Yönetmeliğinde belirtilen öğretim tedbirlerinin alınmasına rağmen öğrencide, öğrenmesine ve yaşının gerektirdiği davranışları sergilemesine engel olacak düzeyde bazı zihinsel problemlerin varlığını işaret eden belirtiler olmalıdır. Öğrencinin yalan söylemesi ve gereksiz yerinden kalkması, olumsuz alışkanlıkları işaret etmektedir ve okul rehber öğretmeni, sınıf rehber öğretmeni ve aile ile işbirliği içinde düzeltilmesi gerekir. Uzağı görme problemi ise tek başına zihinsel bir problemi değil bir sağlık problemini işaret eder ve uzman bir göz doktor bu konuda yardımcı olacaktır. Ancak öğrenci 2. sınıfa gittiği halde hâlâ harfleri aklında tutamıyor ve bir iki kelimeden fazlasını konuşmuyorsa bir zihinsel problem olma ihtimali yüksektir ve bu durum, tanılama is-temek için önemli bir gerektirir.

CEVAP: E

4. Kaynaştırma Yoluyla Eğitimin Özel Eğitime İhtiya-cı Olan Öğrencilere Yararları:

- Kapasite ve öğrenme hızına uygun eğitim alırlar,
- Kendine güven, takdir edilme, cesaret, sorumluluk duygusu gibi sosyal değerler geliştirir.
- Eğitim sayesinde zayıf yönlerini kısa sürede yeterli hale getirebilir.
- Kaynaştırma ortamlarında, olumsuzluktan çok, olumlu davranış gösterme sıklığı artar.
- İletişim, iş birliği kabullenme, ortak yaşam becerile-ri edinirler.
- Normal öğrencilerden, bazı davranışları model alma ve özdeşim kurma yoluyla öğrenirler.

CEVAP: C

5. Kaynaştırma Uygulamasının Temel İlkeleri

- Özel eğitim gerektiren öğrencilerin akranlarıyla aynı kurumda eğitim görme hakkı vardır.
- Bu eğitim, özel ve genel eğitimin ayrılmaz parçasıdır.
- Hizmetler yetersizliğe göre değil, eğitim gereksini-mine göre planlanır.
- Erken başlamak esastır.
- Eğitimde bireysel farklılıklar esastır.
- Gönüllülük, sevgi, sabır, gayret gerekmektedir.
- Eğitim normal insanlarla ve doğal ortamlarda veril-melidir.
- Kaynaştırma eğitiminde, okul-aile ve çevre iş birliği esastır.

CEVAP: E

6. Otizm, beyindeki gelişim bozukluğuna bağlı olarak or-taya çıkan ve bireyin toplumsal, sosyal iletişim süreç-lerinde güçlükler yaşadığı nörobiyolojik bir rahatsızlık-tır. Otizm, yanlış anne baba tutumundan kaynaklanan ya da yaşanan birtakım stres - tramva nedeniyle olu-şan bir bozukluk değildir. Otizmde kişide iletişim ve etkileşim eksikliği ve tekrar eden davranışlar ile bera-ber çok sınırlanmış bir ilgi alanı görülür. Çevreye karşı duyarsızlığı otizmin en göze çarpan semptomudur. Buna göre sınıfında otistik öğrencisi Ali'nin kendi eline bilinçsizce zarar verdiğini gören özel eğitim öğretmeni kendine zarar vermemesi için ona eldiven giydirmesi en uygun davranıştır.

CEVAP: B

7. Her şeyden önce, öğrencinin yaşadığı sorunun dikkat eksikliği ve hiperaktivite olduğundan tıbbi açıdan emin olunmalıdır. Bu konuda anne baba psikiyatriste yönlendirilebilir.

Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu, nörobiyolojik bir bozukluktur. Bu nedenle öğrenci elinde olmadan bu şekilde davranışlar sergilediği göz önünde bulundurularak davranışlarından ötürü azarlanmamalıdır, hareketleri baskılamaya çalışılmamalıdır, eleştirilmemelidir.

Öğrenciye talimat verirken dikkati çekilmeli, gözlerinin içine bakılmalı, açık ve sakın bir şekilde kısa cümle ile tanımlanmalıdır.

Sık sık geri bildirimlerde bulunulmalı ve davranışların sonuçları yansıtılmalıdır.

Dürtüsel davranışları nedeniyle Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu olan çocukların kendisine ve çevresine zarar vermemesi için davranışlarının gözetimine önem verilmesi gerekmektedir.

Sürekli göz teması ve sözel iletişim kurabileceği ön sıralara oturtulmalıdır. Yeri cam kenarı, pano yanı gibi uyarıcılardan uzak olmalıdır.

Yanına daha sakın, davranışları ile örnek olabilecek, liderlik özelliği olan bir arkadaşı oturtulmalıdır.

Ders süresi içinde zaman zaman hareket imkanı sağlayan uygun aktivitelere yönlendirilmelidir.

Tüm sınıfın da katıldığı basit fiziksel egzersizler yaptırılabilir. (baş sallama, omuz silme...)

Sınıf dışı bir iş oluşturarak, bazen sınıftan çıkması sağlanmalıdır. (araç-gereç aldırma vb.)

Görsel ve dokunsal uyaranlardan etkilenir ve öğrenirler. Ders anlatırken omzuna dokunun, saçını okşayın. Sürekli göz göze gelmeye çalışılmalıdır. Böylece dikkati çekilebilir.

Olumlu davranışları ve küçük de olsa her türlü başarıları sınıf içinde onurlandırılmalıdır. Yüreklendirilmeli, onaylanmalı, takdir edilmelidir.(...yapışına hayran kaldım, sana güveniyorum, senin düşüncen benim için önemli...) O kadar fazla başarısızlık yaşarlar ki, verilecek her türlü olumlu tepkiye ihtiyaçları vardır.

Sınırlar koymaktan çekinilmemelidir. Sınırlar çocuklara ceza vermek için değil, onların rahatlığı ve çevrelerine güven duymalarını sağladığı için konulmalıdır. Kurallar yazılmalı ve göz önünde olacağı bir yere asılmalıdır.

Büyük projeleri, küçük ve bitirilmesi kolay parçalara bölünmelidir. Bu kural çocukların öğrenmelerindeki en hayati kuraldır.

Okulunda yoğun olarak spora ya da sosyal aktivitelere yönelmesi sağlanabilir. Bu konuda beden eğitimi öğretmeni ile iş birliğinin yapılması, çocuğun yatkın olduğu bir spor dalına yönlendirilmesi, bu sporu yapması için olanaklar sağlanması yararlı olacaktır.

CEVAP: D

8. **Kaynaştırma Eğitiminin Yetersizliği Olmayan Öğrencilere Yararları**

- Engelli insanlara karşı şartsız kabul, hoşgörü, yardımlaşma, ortak yaşam, demokratik ve ahlak anlayışları geliştirir.
- Bireysel farklılıkları doğal karşılar ve saygı gösterir.
- Kendini tanıma, güçlü ve zayıf yönlerini görme, bunları kabul etme ve zayıf yönlerini giderme davranışları gelişir.
- Engelli bireylerle birlikte yaşamayı öğrenir.
- Kaynaştırma eğitimi öğrencilerin akranlarıyla aynı kurumda eğitim görme hakkına yardımcı olur.

CEVAP: E

9. Özel eğitime muhtaç öğrenci; zihin, duyu ve sosyal yönden uyumsuzluk, gelişimde gerilik, öğrenme güçlüğü ve okul başarısızlığı, çeşitli bedensel engeller gibi nedenlerle gerekli kurumlar tarafından tanılanan bireydir. Bu tür öğrencilerin belirlenmesinde okul rehberlik örgütü yapılanmasında yer alan öğretmenlerin çeşitli görevleri bulunmaktadır. Ancak bireyler yeteneklerinin üzerinde performans gösteremez. Sadece yeteneklerini maksimum kullanabilir.

CEVAP: C

10. Sevk hizmetlerinde; öğrencinin dile getirdiği sorunun niteliğine göre, sorun öğretmenin yeterliliğini aşıyor ise öğrenciyi mutlaka yardım almak için okul rehber öğretmenine (psikolojik danışman) yönlendirmelidir. Soruda öğrencinin dikkat eksikliği ve hiperaktivite sorunu olabileceğinden şüphelenilmekte bu durumda da öncelikle öğrencinin okul rehber öğretmenine sevk edilmesi yapılacak en uygun davranış olmalıdır.

CEVAP: D

11. Rehberlik Araştırma Merkezi, eğitim-öğretim kurumlarındaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesine ilişkin gerekli her türlü çalışmaları yürütür ve ilde özel eğitimi gerektiren bireyleri tanırlar ve bu bireylere yönelik uygun hizmetleri verir.

CEVAP: C

12. Özel eğitime muhtaç öğrenci; zihin, duygu ve sosyal yönden uyumsuzluk, gelişimde gerilik, öğrenme güçlüğü ve okul başarısızlığı, çeşitli bedensel engeller gibi nedenlerle gerekli kurumlar tarafından tanılanan bireydir. Bu tür öğrencilerin belirlenmesinde okul rehberlik örgütü yapılanmasında yer alan öğretmenlerin çeşitli görevleri bulunmaktadır. Özel eğitime muhtaç öğrencinin tanımlanmasından rehberlik araştırma merkezleri sorumludur. Fakat bu öğrenciler için BEP planını BEP geliştirme birimi hazırlar.

CEVAP: B

13. Kaynaştırma Uygulamasının Temel İlkeleri

- Özel eğitim gerektiren öğrencilerin akranlarıyla aynı kurumda eğitim görme hakkı vardır.
- Bu eğitim, özel ve genel eğitimin ayrılmaz parçasıdır.
- Hizmetler yetersizliğe göre değil, eğitim gereksinimine göre planlanır.
- Erken başlamak esastır.
- Eğitimde bireysel farklılıklar esastır.
- Gönüllülük, sevgi, sabır, gayret gerekmektedir.
- Eğitim normal insanlarla ve doğal ortamlarda verilmelidir.
- Kaynaştırma eğitiminde, okul- aile ve çevre iş birliği esastır.

CEVAP: C

14. Özel Öğrenme Güçlüğü, bir çocuğun zekâsı normal ya da normalin üstünde olmasına rağmen, düşünme, anlama, dinleme, kendini ifade etme, okuma-yazma veya matematik becerilerinde yaşıtlarına ve zekâsına oranla düşük başarı göstermesidir. Buna göre özel öğrenme güçlüğü tanılamada sınıf rehber öğretmeni en ön plandadır. Çünkü sınıf rehber öğretmeni öğrenci ile daha fazla zaman geçirerek onu gözlemler.

CEVAP: E

15. Üstün yetenekli bireylerin en önemli özelliği, öğrenme hızlarıdır.

Buna göre öğretmenin yapması gerekenler:

- Yeteneklerinin farkında olmasını sağlamalıdır.
- Daha zor sorular sormalı, öğrencinin yeni düşünceler ve kavramlara ilişkin yeni uygulamalar geliştirmesini isteyerek düşüncelerine esneklik kazandırmalıdır.
- Sınıf çalışmalarına ilişkin araştırma ve inceleme ödevleri vermemelidir.
- Muhakeme yetenekleri normal çocuklardan daha üstündür. Düşünceler arasındaki ilişkileri kolaylıkla görüp kavradıklarından sınıfta bu yeteneklerinin gelişimine fırsat verilmelidir.
- Geniş bir kelime hazinesine sahiptirler. Bunları kolaylıkla kullandıklarından sınıf içi çalışmalarda bu özelliğin göz önünde tutulması gerekir.
- İlgilendikleri konularda özel proje geliştirmelerine fırsat tanınması ve bu projeyi sınıf arkadaşlarıyla paylaşımlarına imkân sağlanmalıdır.
- Özel ilgileri olduğundan, grupla olduğu kadar, bireysel çalışmalara da önem verilmelidir.
- Sınıf içi etkinliklerde, kitaba bağlı bilgilerden çok geniş gözlem, deney ve araştırmalara yer verilmelidir.
- Kulüp başkanı olmalarına, etkinlikleri planlamalarına ve oyunları yönlendirmelerine fırsat tanınmalıdır.
- Öğrenme yetenekleri normallere göre daha üstün olduğundan, öğretim programı zenginleştirilerek farklılaştırılmalıdır.
- Çocuğun ihtiyaçlarına cevap verebilmek için ders içi ve ders dışı özel uğraşlara yer verilmelidir. Böylece çocuğun, okul içi ve okul dışı çeşitli uyumsuzlukları azaltılabilir.

Öğretmenin sınıfta yapmaması gerekenler ise;

- Üstün yetenekli çocuklara, belirli bir konuda çok uzun ödevler vermemelidir.
- Üstün yetenekli çocuklar, normal zekâyâ sahip çocuklardan daha hızlı öğrendiklerinden, derslerde gereksiz tekrarlardan kaçınmalıdır.
- Alışılmışın dışındaki görüşlerini reddetmemelidir.
- Zamanlarının boşa harcanmasına neden olmamalıdır.
- Yapılan işte ve ödevlerde gereğinden fazla şekilcilik ve özentî üzerinde durmamalıdır.
- Akademik konular kadar, resim-iş, beden eğitimi ve müzik gibi dersler de dikkate alınmalıdır.

CEVAP: E

16. İşitme engelli bireyler için konuşmalar onun görebileceği şekilde yapılmalıdır. Bu en net, en doğru ve en iyi şekilde konuşan kişinin dudaklarının görüntüsüdür. Şayet, konuştuğunuzda çocuk dudaklarınızı görebilirse, daha iyi anlayabilir.

Buna göre;

- Konuşurken yüzünüzü çocuktan çevirmeyin, tahtaya yazı yazarken konuşmayın.
- Konuşma sırasında yüz yüze hemen hemen onun göz seviyesinde olmaya dikkat edin.
- Sınıf konuşmalarını ve tartışmalarını daima sınıfın ön tarafından idare edin.
- Herhangi bir kafa, el, vücut hareketi çocuğun dikkatini dağıtacağından konuşma sırasında bu hareketlerden kaçının.
- Normal konuşma düzeni değiştirilmemeli; abartılmış dudak hareketlerinden kaçınılmalıdır.

CEVAP: E

17. Günümüzde önemli halk sağlığı sorunu olarak karşımıza çıkan Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB), 7 yaşından önce başlayan ve bireyin gelişim düzeyine uygun olmayan, dikkati toplama ve sürdürme, aşırı hareketlilik ve ataklıkla karakterize yaşam boyu devam eden bir sorundur.

- Her şeyden önce, öğrencinizin yaşadığı sorunun dikkat eksikliği ve hiperaktivite olduğundan tıbbi açıdan emin olmalısınız. Bu konuda anne babayı psikiyatriste yönlendirebilirsiniz.
- DEHB olan çocukların okulda yaşadıkları akademik güçlükler ve sergiledikleri sorunlu davranışlarla baş edebilmesi için, özel eğitim ilke, yöntem ve tekniklerinin uygulanması gerekmektedir.
- DEHB, **nörobiyolojik** bir bozukluktur. Bu nedenle öğrenciniz elinde olmadan bu şekilde davranışlar sergilediğini göz önünde bulundurarak davranışlarından ötürü onu azarlamayın, hareketlerini baskılamaya çalışmayın, eleştirmeyin.
- DEHB'li çocuklar dikkatlerini toparlayamadıkları için talimatları anlamayabilirler. Öğrencinize talimat verirken dikkatini çekin, gözlerinin içine bakın, açık ve sakın bir şekilde kısa cümle ile tanımlayın. Daha sonra talimatı öğrencinizin size tekrarlama-sını isteyin. Bunu yaparken öğrencinizin ihtiyacını göz önüne alın.
- Sık sık geri bildirimlerde bulunun ve davranışların sonuçlarını yansıtın.

- Dürtüsel davranışları nedeniyle DEHB'li çocukların kendisine ve çevresine zarar vermemesi için davranışlarının gözetimine önem verilmesi gerekmektedir. Özellikle bu çocuklarda kendi başına kalma becerisinin geliştirilmesinde dolaylı olarak gözetilmesi önemlidir.
- Sürekli göz teması ve sözel iletişim kurabileceğiniz ön sıralara oturtun. Yeri cam kenarı, pano yanı gibi uyarıcılardan uzak olsun.
- Yanına daha sakın, davranışları ile örnek olabilecek, liderlik özelliği olan bir arkadaşını oturtun.

CEVAP: D**18. Kaynaştırma Eğitiminin Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrencilere Yararları:**

- Kapasite ve öğrenme hızına uygun eğitim alırlar.
- Kendine güven, takdir edilme, cesaret, sorumluluk duygusu gibi sosyal değerler geliştirir.
- Eğitim sayesinde zayıf yönlerini kısa sürede yeterli hale getirebilir.
- Kaynaştırma ortamlarında, olumsuzluktan çok, olumlu davranış gösterme sıklığı artar.
- İletişim, iş birliği kabullenme, ortak yaşam becerileri edinirler.
- Normal öğrencilerden, bazı davranışları model alma ve özdeşim kurma yoluyla öğrenirler.

CEVAP: A

19. Sınıfında dil ve konuşma güçlüğü öğrencisinin söylediklerini öğretmen anlamadıysa, söylediğini tekrar etmesi istenir. İkinci tekrardan sonra hâlâ öğretmen anlamadıysa söylediklerini bir kâğıda yazması istenir. Melis Hanım'a okul rehber öğretmenin söylediğini ikinci kez tekrardan sonra anlamadıysa bir kâğıda yazmasını önermesi beklenir. Çünkü bireyin konuşma güçlüğü olduğu için yazması daha uygundur.

CEVAP: C

20. Kaynaştırma Eğitiminin İlkeleri

- Özel eğitime ihtiyacı olan bireyin akranlarıyla aynı kurumda eğitim görme hakkı vardır.
- Kaynaştırma, özel ve genel eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır.
- Hizmetler yetersizliğe göre değil, eğitim ihtiyaçlarına göre planlanır.
- Karar verme süreci aile-okul-eğitsel tanılama sürecine göre gerçekleşir.
- Kaynaştırmaya erken başlamak esastır.
- Kaynaştırmada bireysel farklılıklar esastır.
- Gönüllülük, sevgi, sabır, gayret gerekmektedir.
- Eğitim normal insanlarla ve doğal ortamlar da verilmelidir.
- Eğitim, bireyi toplumun bir parçası haline getirmeyi amaçlar.

CEVAP: C

- 21.** Kaynaştırma, özel eğitime ihtiyacı olan engelli öğrencilerle engelli olmayan öğrencilerin bir arada eğitim görmesidir. Kaynaştırma, engelli öğrencilerin engelli olmayan öğrencilerle eğitsel ve sosyal olarak bütünleştirme işlemidir. Çocuğu normal hale getirmek değil, onun ilgi ve yeteneklerini en iyi şekilde kullanmasını sağlamak, toplum içinde yaşayabilmesini kolaylaştırmaktır.

CEVAP: B

- 22.** Otizm, beyindeki gelişim bozukluğuna bağlı olarak ortaya çıkan ve bireyin toplumsal, sosyal iletişim süreçlerinde güçlükler yaşadığı nörobiyolojik bir rahatsızlıktır.

Buna göre;

- Okula yeni başlayan öğrenciye okul ve sınıf ortamı tanıtılır.
- Sınıftaki diğer öğrencilere otizmi olan öğrenciye ilişkin bilgi verilir, onun farklı davranışlarına verilecek tepkiye ilişkin ortak bir strateji belirlenir. Öğrenci ön sıraya oturtulur.
- Sınıf içinde öğrencinin performansına uygun sorumluluklar verilir.
- Öğrencinin olumlu davranışlarını ödüllendirilir.
- Öğrenciyle iletişimde olumsuz ifadelerden mümkün olduğunca kaçınılır.

CEVAP: E

1. Yetenek testleri bireylerin akademik öğrenme potansiyelini ve yapabilirlik düzeylerini ölçen testlerdir. Yetenek testleri; öğrencilerin akademik programlara uygunluğunu belirlemede, özel eğitim programları için yetenek düzeyi üstün veya geri olan öğrencileri seçme ve sınıflandırmada, öğrencilerin seçmeli derslerden hangisini almasının uygun olacağını tespit etmede ve öğrencilerin herhangi bir mesleği ya da öğrenim dalını seçme sürecinde kullanılmaktadır. 'Bireylerin gözlenen tutum ve değer yargılarını etkileyen aile ve genel çevre faktörlerinin incelenmesi' ifadesi ise yetenek testleri ile değil tutum ölçekleriyle tespit edilebilir. Tutum ölçekleri; bir kişinin ya da bir grubun nelere, ne derecede değer verdiğini, o duruma ilişkin ne düşündüğünü ve ne hissettiğini saptamaya yönelik araçlardır.

Cevap: A

2. Sosyal kabul hatası; bireylerin kendisine zarar geleceğinden veya eleştirileceğinden endişelenmesi, değerini yitireceğini düşünmesi, yanlış anlaşılaktan korkması veya yargılanacağını düşünmesi nedeniyle gerçekleri gizleyerek toplumun istediği yönde cevaplar vermesidir. Soru metninde bahsedilen hata, sosyal kabul hatası ile açıklanabilir.

Cevap: C

3. Gözleme dayalı tekniklerden derecelendirme ölçeklerine karışan bazı hata türleri vardır. Bunlardan genelleme hatası, bireyi benzer alanlarda benzer şekillerde algılayıp bu doğrultuda değerlendirmektir. Şerife Öğretmen'in öğrencisi Bengi ile ilgili görüşünü bir kişilik özelliğinden yola çıkarak tüm kişilik özelliklerine yansıtması genelleme hatasına örnektir.

Cevap: B

4. Bireyin bir üst eğitim kurumuna, branşa, eğitsel kol faaliyetlerine ya da mesleğe yönlendirilmesi sırasında yetenek ve ilgi puanlarının önemli bir yeri vardır. Bu yönlendirme sırasında bilinmesi gereken en önemli unsur yeteneklerin ilgilere göre değişime kapalı olduğu, kalıtsal olduğudur. Bu nedenle doğru bir yöneltme için önce yetenek puanları baz alınmalıdır. Öğrenci bir alanda yetenekliyse ve ilgi puanı da yetenek alanı ile alakalıysa bunlara dayanarak bir yöneltme yapmak en uygun davranış olacaktır. Bu bilgiler ışığında tablo incelendiğinde Defne'nin yetenek alanlarında en yüksek puan aldığı bölüm motor koordinasyon olmuştur. Aynı taramayı ilgi puanları için yaptığımızda da en yüksek puanın mekanik ilgisinde olduğu görülür. Buna göre motor koordinasyon yeteneği ve mekanik ilgisi gerektiren seçenek doğru cevap olmalıdır. Seçenekler incelendiğinde makine mühendisliğinin uygun tercih olduğu görülür.

Cevap: E

5. Otobiyografi bireyin kendi ağzından yaşamının bir bölümünü veya tamamını yazarak aktarmasıdır. Bireyin otobiyografilerini yorumlarken bazı unsurlar bizlere kişi ile ilgili ipuçları verir. Bunlar; anlatımdaki özen ve tutum, yaşam öyküsünün uzunluk veya kısalığı, öykünün genelindeki tutarsızlıklar, öyküde yer verilmeyen olay ve kişiler, bireyin yansıttığı genel izlenim olarak sıralanabilir. Yazının genel havası bir inceleme konusudur ancak yazının güzelliği ya da çirkinliği bireyin kişiliği hakkında fikir vermez.

Cevap: C

6. Bibliyoterapi, bireylerin yaşadıkları çeşitli sorunlarla ilgili olarak, o sorunlarla ilgili ilişkili materyalleri ya da kaynakları okuyarak bilgilenmelerine dayanan bir tekniktir. Öğrenciler bu yolla sorunlarının farkına varabilir ve bunlarla nasıl başa çıkabileceklerine dair fikir üretebilir. Buna göre okul rehber öğretmenin engelli öğrencisine vermiş olduğu engelli bir bireyin başarılarının anlatıldığı kitap bibliyoterapi tekniği içinde ele alınır.

Cevap: E

7. Arzu listesi bireylerin istekleri, hayalleri veya doyurulmayan ihtiyaçlarını öğrenebilmek amacıyla kullanılan tekniktir. Paragrafta öğrencilere yöneltilen soru çocukların şiddeti ne derecede tanıdığını, şiddete maruz kalıp kalmadığını öğrenmeyi hedefleyen bir arzu listesi uygulamasıdır.

Cevap: C

8. Derecelendirme ölçeklerine karışan hata türlerinden biri de gözlem yetersizliği hatasıdır. Bu hata türü bireyin bir yeteneği değerlendirilirken gözlemcinin yeterli gözlem fırsatına sahip olamamasından kaynaklanır. Gözlemci gözlemlediği özelliklerden yola çıkarak diğer özellikleri tahmin eder ve bu hataya yol açar. Tahir'in öğrencilerin sosyal becerileri ne ölçüde kazandığını görmek için yaptığı gözlemlerde gördüklerinden hareketle görmediği özellikleri yordaması gözlem yetersizliği hatası ile açıklanır.

Cevap: D

9. Derecelendirme ölçeğine karışan hatalardan biri de mantık hatasıdır. Bu hata türünde bireye dair iki farklı ancak ilişkilendirilebilir özellik arasında koşul ya da sebep-sonuç ilişkisi kurulur. Öğretmenlerin genellikle yaptığı bu hata türünde en çok karşılaşılan örnek de başarı ve zekânın doğrusal ilişki gösterdiği düşüncesidir. Zekâ bir kapasitedir ve başarıya dönüşebilir ya da dönüşmez. Matematiksel işlemlerde başarılı olmak bireyin zeki olduğu anlamına gelmez ve bu tip ilişkiler kurmak mantık hatası ile açıklanır.

Cevap: B

10. Bağdaşım düzeyinin yüksek olabilmesi için bireyin seçimleri ile diğerlerinin seçimleri arasında tutarlılığın yüksek olması gerekir. Buna göre A seçeneğinde verilen ifadede bağdaşım düzeyi en yüksek olan öğrenci Çağıl olarak görülür. B seçeneğindeki ifadede Kader'in 2 ve 3 numaralı özellikler bakımından kendini betimlemiş olduğu ve arkadaşlarının da bunu onayladığı gözlenebilir. C seçeneğinde verilen bilgiye göre Çetin kendisinde olduğunu düşündüğü özelliklerde kendini betimlerken arkadaşları bunu onaylamamıştır. Bu yüzden bağdaşım düzeyi en düşük öğrenci Çetin'dir. E seçeneğinde verilen bilgilerde ise Çağıl kendisini 6, 8 ve 10 numaralı özellikler açısından betimlemiş arkadaşları ise 6 ve 8 numaralı özellikler bakımından Çağıl'ı onaylarken 10 numaralı özellikte onaylamamışlardır. D seçeneğinde ise Pervin'in uyma sayısı 1 iken, İdris ve Mustafa'nın uyma sayısının 2 olduğu görülmektedir.

Cevap: D

11. Genelleme hatası; gözlemcinin, birey hakkındaki genel görüş, inanış ve kanısını onun gözlenen özel ve farklı bir niteliğine genellemesidir. Buna göre Gülsüm Hanım'ın matematik dersleri ile sayısal derslerini ilişkilendirmesi genelleme hatasına örnektir.

CEVAP: B

12. “Kimdir Bu?” Tekniği: Bu teknik birbirlerini tanıyan bir grup içindeki bireylerin birbirleri hakkında görüşlerine dayanmaktadır. Belirli özellikler açısından gruptaki bireylerin bazı özelliklerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Kimdir bu uygulamasında bir dizi kişilik özelliği ya da davranışlar sıralanmakta ve grup içinde bunlara en iyi uyan kişinin adının yazılması istenmektedir. Bu teknik kendi arkadaşlarının bakış açısından bireylerin gereksinim duyulan alanlardaki özelliklerini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

CEVAP: B

13. Testlerin Kullanılmasında Dikkat Edilmesi Gereken Kurallar

- Testler bireyi tanıma kullanılan araçlardan sadece biridir. Bundan dolayı test sonuçları birey hakkında elde edilen diğer bilgilerle bir arada kullanılmalıdır.
- Danışman kendi yeterlilik sınırını aşan testleri uygulama, puanlama ve yorumlama işinden kaçınmalıdır. Çünkü, her testin uygulanması, puanlanması ve yorumlanması farklı düzeylerde bilgi ve beceri ister.
- Danışman bir testi uygulamadan önce amaçlarını açık bir şekilde belirlemelidir.
- Kullanılmak için seçilen bir test yeterli düzeyde geçerli, güvenilir ve kullanışlı olmalıdır.
- Test sonuçlarının kimlerle paylaşılacağı ve bu sonuçları kimlerin kullanabileceği testi alan bireyle birlikte kararlaştırılmalıdır.
- Testleri kullanan uzmanlar, ellerindeki testlerin gizliliğini ve güvenilirliğini korumak zorundadırlar.
- Psikolojik testleri kullananlar, birey hakkında yapılabilecek yordamaların sınırlılığının, kesinlik değeri taşımadığının farkında olmalıdır.
- Testlerin posta aracılığı ile uygulanması gibi durumlar yeterince kontrol olanağı bulunmadığından test kullanma etiğine aykırıdır (Fakat ilgi envanterleri gibi bireyin kendi kendine uygulayıp puanlayabildiği ölçme araçları, posta aracılığı ile uygulanabilir).

CEVAP: D

- 14. Araştırmada yetenekler arasında korelasyon puanları çok fazla değişmemiş, ilgi puanları arasında fark daha fazladır. Buna göre yetenekler bağımsızlaşmamış ama ilgiler çok çabuk değişmektedir.**

CEVAP: E

- 15. Kime göre ben neyim bireyin başkaları tarafından nasıl görüldüğünü yine kendisinin değerlendirdiği bir tekniktir. Bu yüzden bu tabloda anne-babanın ya da arkadaşlarının ya da öğretmenlerinin kişiyi nasıl algıladığı, gördüğü bilinemez. Çünkü veriler direk bu kişilerden elde edilmiyor. Bu yüzden "Öğrencinin anne babası onu sakar görmektedir." ifadesi yanlış bir ifadedir.**

CEVAP: A

- 16. Mantık Hatası:** Bireye dair iki farklı ancak ilişkilendirilebilir özellik arasında koşul ya da sebep sonuç ilişkisi kurmaktır. Buna göre; derslerinde başarılı olan Metin'i, çatışma çözümünde başarılı olarak değerlendirmesi; derslerinde yüksek notlar alan öğrencileri yetenekli olarak nitelendirmesi mantık hatasına örnektir.

CEVAP: C**17. İlgi testlerinin kullanılması ve yorumlanmasında dikkat edilmesi gereken bazı önemli noktalar vardır:**

- İlgiler, yaşla durulma ve devamlılık kazanmakla beraber, akışkandır, değişebilir.
- Bir kimsenin ilgi duyduğunu ifade ettiği alan, mutlaka başarılı olacağı alan demek değildir.
- İlgi, başarıda önemli, ancak tek faktör değildir. Başarı birçok unsurun karmaşık etkisi altındadır.
- Bir kimsenin belirttiği ilgi alanı ile o zaman için gerekli yetenekler arasında tutarsızlıklar ya da boşluklar olabilir.
- Halen mevcut ilgi testleri, belli sayıda ilgi alanlarını kapsamaktadır. Testi alan birey, bu ilgi alanları ile sınırlandırılmış olmaktadır. O halde bir öğrenciye, mümkünse birden fazla ilgi testi uygulanmalıdır.
- İlgi testleri sonuçları değerlendirilip yorumlanırken, öğrencinin her yıl uygulanan öğrenciyi tanıma anketlerinde ifade ettiği hobiler, toplu dosyasında yıl yıl kayıtlı ilgi alanları, öğrencinin bazı derslere karşı gösterdiği özel ilgi ve çocuk üzerinde bazı gözlemler de dikkate alınmalıdır.
- Çoğu ilgi testleri, yetişkinlerin meslek alanlarına göre hazırlanmışlardır. Öğrenci, ilgi testini cevaplandırırken kendini ileri yıllardaki kalıba sokma durumuna girmektedir. Bu hususun da dikkat altında bulundurulması gerekir.

CEVAP: C

18. Yetenek testlerinin en çok kullanıldığı durumlar (Özgüven, 2014):

- Öğrencilerin herhangi bir mesleği ve öğrenim dalını seçmesi ve yöneltmesi durumunda genel yetenek, daha sınırlı olarak da özel yetenek testlerinden yararlanır.
- Özel eğitim programları için yetenek düzeyi üstün ve geri olan öğrencilerin seçimi ve sınıflandırılmasında genel yetenek testlerinden yararlanır.
- Öğrencilerin akademik ve pratik programlar ile seçmeli derslerden hangisini izlemelerinin uygun olacağını kararlaştırmada yetenek testleri kullanılır.
- Öğrencilerin yetenek seviyesine uygun bir başarı gösterip göstermediğini anlamak amacı ile yapılan yetenek başarı karşılaştırmalarında yararlanır.
- Danışman ve öğretmenlerin öğrencileri tanımaları amacına yönelik olarak genel yetenek testlerinden yararlanılabilir.
- Öğrencilerin duygusal ve uyum problemlerinin incelenmesinde de kişilik ve genel uyumun bir boyutu olarak diğer testlerle birlikte genel yetenek testlerinden problemi teşhis amacı ile yararlanır.
- Okullarda birey hakkında bilgi toplamaya yönelik test programlarında özel yetenek testleri, genel yetenek testi gibi herkese değil, gerekli görülen öğrencilere verilmelidir.

CEVAP: E

19. Yetenek ve ilgi envanteri verildiğinde öncelikle bireyin potansiyeli olan yeteneklerine bakılır. Bu test sonucunda da şekil ve uzay yeteneği en yüksektir. İlgi envanterinde de sanat ilgisi en yüksektir. Buna göre bireyin heykel ve grafik alanını seçmesi en uygundur.

CEVAP: D

20. Gözlem Sürecinde ve Gözlemin Yapılmasında Uyulması Gereken Bazı İlkeler

- Gözlemi önceden planlamak ve organize etmek gerekir. Öncelikle kimin, nerede, nasıl ve ne kadar sürede gözleneceğine ilişkin bir gözlem planı hazırlanmalıdır.
- Gözlemden önce gözlem sonuçlarının nasıl kaydedileceği ve bilgilerin nasıl analiz edileceği kararlaştırılmalıdır.
- Gözlenecek kişi, olay veya durum açıkça sınırlandırılmalı, eğer gözlenecek olan kişi ise belli bir zaman süresince yalnızca o kişi gözlenmelidir.
- Gözlemi mümkün olduğu kadar devamlı yapmak ve geniş bir zamana yaymak gereklidir. Amaca uygun olarak yeterli bir zaman süresince yapılmalıdır.
- Gözlem, mümkün olduğu kadar değişik yer, zaman ve durumda yapılmalıdır. Birey her seferinde uzun süre gözlenmesi yerine, kısa süreli ve farklı aralıklarla gözlenmelidir.
- Gözlemci mümkün olduğu kadar doğal koşullar altında gözlem yapmaya çalışmalıdır. Bireyi de doğal ve kontrollü ortamlarda gözleyebilmelidir.
- Gözlemde, gözlenecek durum, olay, birey bütün olarak gözlenmelidir.
- Gözlem objektif olarak yapılmalıdır. Gözlenen özellikler, yorum ve değerlendirme katılmadan dikkatle kaydedilmelidir.
- Gözlem gözlenene fark ettirilmeden yapılmalı yani birey gözlemlendiğinin farkına varmamalıdır. Bunun için gözlem bilgileri gözlenenin önünde kaydedilmemelidir.
- Gözlem sonucunda elde edilen bilgiler çabuk unutulacağından, gözlemin hemen ardından gözlem formlarına kaydedilmelidir.
- Gözlem yaparken gözlemci, gözlenen kişinin söyledikleriyle birlikte, duygu, davranış ve tutumlarına da dikkat etmelidir.
- Gözlem mümkün olduğu kadar değişik gözlemciler tarafından yapılmalı, böylece olası bazı hataların önüne de geçilmiş olur.
- Gözlemin ne zaman hangi koşullarda ve durumda yapıldığı mutlaka kaydedilmeli, gözlemlerin saptanmasında olay, koşullar, süreç ve sonuçlar birlikte düşünülmelidir.
- Gözlemde gözlenecek konu, olay, durum, kişi, nesne veya özellikler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olunmalıdır.
- Gözlenen her davranışa ve özelliğe eşit değer verilmeli ve ayrı ayrı değerlendirilmelidir.

CEVAP: E

1. **Mantık Hatası:** Bireye dair iki farklı ancak ilişkilendirilebilir özellik arasında koşul ya da sebep sonuç ilişkisi kurmaktır. Buna göre Hale Hanım'ın ders notlarının yüksek olduğunu görerek liderlik özelliği bakımından da başarılı olarak görmesi mantık hatası ile açıklanır.

CEVAP: A

2. **Psikolojik danışma ve rehberlikte testlerin kullanımı ile ilgili özellikler şunlardır:**

- Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine başlamak için mutlaka bazı testlere sahip olmak ve bireylere test uygulamak gerekmez.
- Psikolojik danışma ve rehberlikte testler bireyi tanımada ve bireyin kendisini tanımasına yardımcı olmada kullanılan çeşitli araç ya da tekniklerden sadece bir tanesidir. Buna göre test sonuçları birey hakkında toplanan diğer bilgilerle bir arada kullanılmalıdır.
- Psikolojik testler birbirinden çok farklıdır. Her testin uygulanması, puanlanması ve sonuçların yorumlanması farklı düzeylerde bilgi, beceri ve mesleki hazırlık ister. Buna göre, her danışman kendi ehliyet sınırlarını aşan testleri seçme, uygulama, puanlama ve yorumlama işinden kesinlikle kaçınmalıdır.
- Psikolojik danışma ve rehberlikte danışmanlar test kullanmak istediklerinde amaçlarının ne olduğunu açık ve seçik olarak belirlemelidir. Amacı belli olmayan hiçbir testi uygulamasının gereği ve yararı yoktur.
- Seçilen testler yeterli düzeyde geçerli, güvenilir ve kullanışlı olmalıdır. Bu özellikleri yeteri kadar taşımayan testler kullanılmamalıdır.
- Testler, hazırlanışlarında saptanmış olan belirli ortam ve koşullar altında uygulanmalıdır.

CEVAP: A

3. Öğrencilerin yeteneklerinin bağımsızlaşması onların yaşları ile ilişkilidir. Çünkü sınıf düzeyine göre meslek seçimi düşünüldüğünde öğrencilerin yetenekleri ayrılmaktadır. Bunun yanında ilgilerindeki artış zamanla değişmiştir. Bunun etkisi de çevresindeki yaşantıları ile olur.

CEVAP: B

4. **Genel olarak, okullarda öğrenciler için düşük başarıya neden olan etmenler şunlardır:**

- Öğrencinin daha önceleri kazanması gerekli olan okuma, yazma, hesaplama gibi temel akademik kavram ve becerilerde yetersiz olması.
- Görme, işitme gibi bazı fiziksel alanlarda bir arızanın bulunması.
- Okul dışında bir işte çalışma zorunluluğu.
- Aileye yardım etme.
- Belirli derslere ya da bütün derslere karşı ilgisizlik ve güdü eksikliği.
- Öğrencinin temel ihtiyaçlarının iyi karşılanmaması.
- Okula veya belirli derslere devamsızlık.
- Öğretmen ile öğrenci arasındaki ilişkilerin olumsuzluğu.
- Arkadaş grubunun olumsuz etkileri.
- İyi ve verimli çalışma yollarının bilinmemesi.
- Genel sağlık ve beslenme durumunun yetersizliği.
- Çeşitli duygusal bozukluklar.
- Benlik tasarımının yetersizliği ve çeşitli uyum problemlerinin bulunması.

Öğrencilerin yetenekleri ölçüsünde başarı göstere-memelerinin nedenlerini incelemek, bu nedenler hakkında daha çok bilinçlenmek ve alınacak önlemleri kararlaştırmak amacı ile okulda rehberlik saatlerinde grup rehberliği çalışmalarına ağırlık verilebilir.

CEVAP: C

5. **Görüşme tekniğinin üstün yanları:**

- Yüz yüze ve doğal bir etkileşim süreci olduğundan, doğru ve eksiksiz bilgi birinci elden toplanır.
- Kullanım alanı oldukça geniştir.
- Sözel ifadelerin gerisindeki duyguları gözlemeye olanak verir.
- Okuma yazması olmayan kişilere de uygulanabilir.
- Bireye yardım etmek için kullanılabilecek en etkili tekniklerden biridir.
- Psikolojik danışma sürecinde duygusal sorunların ve uyumsuz davranışların nedenlerini anlamada kullanılır.
- Görüşme sürecinde görüşmeci dışındaki kimsele- rin etkisi azaltılmış olur.
- Kişisel duygu ve düşüncelere dayandığından sub- jektiftir.

CEVAP: D

TEST - 2

BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİ

6. Rehberlik hizmetlerinde bir davranış sorunu gözleendiğinde öncelikli olarak bu durumun nedeni araştırılır. Yetenek başarı testlerine göre Sevil'in yeteneğinin altında başarılı olduğu görülmektedir. Bunun nedeni ni araştırmak için rehber öğretmenin öncelikle bireyi tanıma hizmeti sunması gerekir.

CEVAP: C

7. Öğrencilerin yetenek ve başarı puanları

$$Z = \frac{\text{Öğrencilerin Puanı} - \text{Aritmetik Ortalama}}{\text{Standart Sapma}}$$

formülü ile, Z puanlarına dönüştürüldüğünde aşağıdaki tablo oluşacaktır.

Adı	Yetenek	Başarı
Hasan	-2	-2
Melda	4	4
Sevil	3	1
Tunç	-2	1
Cemre	-2	2

Buna göre Hasan ve Melda yeteneği ölçüsünde başarılıdır. Sevil yeteneği altında başarılıdır. Tunç ve Cemre ise yeteneğinin üstünde başarılıdır. Tunç ve Cemre yeteneği üstünde başarılı olduğu için kopya çekmiş olabilir. Hasan'ın yetenek ve başarısı düşük olduğu için az çaba gerektiren bir mesleğe yönltilmesi daha uygun olur.

CEVAP: C

8. Sosyometri çizelgesi incelendiğinde, en az puanı alan en az kabul edilendir; bu da L'dir. En çok kabul edilen en çok puanı alandır; yıldız öğrencidir bu da M'dir. Sosyometri tekniğinde öğrencilerin aralarındaki ilişki düzeyi bilinemez. Bu yüzden en iyi arkadaşlık, en iyi dostluktan bahsedemeyiz. Bireyler karşılıklı olarak birbirlerini aynı dereceden seçmişlerse aralarında karşılıklı ilişki vardır denir. Bu yüzden F ve J karşılıklı olarak birbirlerini birinci dereceden seçmişlerdir. D ve G karşılıklı olarak birbirlerini üçüncü dereceden seçmişlerdir. L'nin 1. tercihi G olduğu için L kendisine G'yi yakın hissetmektedir. F ve E'nin puanlarına bakıldığında F'nin puanı E'ye göre daha fazladır. Bu yüzden F sınıfın geneli tarafından E'ye göre daha fazla kabul edilmektedir.

CEVAP: C

9. Bireyin sözlerine empatiye uygun şekilde yaklaşıldığında birey 35 yaşına kadar geldiğinde başarılı olduğu için herkese yardım ettiğini söylemektedir. Ama bu yaşa kadar çevresinde kimsenin olmadığını, yardım ettiği kişilerin yanında olmadığını söyleyerek kendisiyle ilgili sorunlar yaşadığını vurgulamaktadır.

CEVAP: D

10. Bu sosyograma göre,

Sosyogramın merkezinde Folduğu için lider (yıldız) öğrencidir. Fakat sosyogramdaki kişiler arasındaki ilişki belirlenmemektedir. Bu yüzden en iyi arkadaş ve en iyi dostluktan bahsedemeyiz.

Klik, gruptan soyutlanmış ama kendi aralarında ilişkili, yani birbirlerini çeken küçük gruplaşmalardır.

Klik: Bazı gruplarda seçimler karşılıklı olarak sadece üç veya dört üye arasında yer alır. Bunlara da "klik" denir. Bunlar grup içinde âdeta ayrı bir grup gibi dayanışma içinde olan alt gruplardır. Buna göre sosyogramda klik bulunmamaktadır.

Karşılıklı olarak birbirlerini aynı dereceden seçen kişiler arasında ikili ilişki vardır. Buna göre G-H, A-B arasında ikili ilişki vardır. C, D'yi seçmiş, D, C'yi seçmemiş, D, E'yi seçmiş, E, D'yi seçmemiş o yüzden kayıtsız öğrenciler vardır.

CEVAP: B

11. Çizelgede görüldüğü gibi, kutuların içindeki sayılar betimsel davranışların numaralarını göstermektedir. Çapraz dağılımla aynı kişinin isminin kesiştiği kutudaki davranışlar ise kendisini betimlediği davranışlardır. "Uyma Sayısı" bu kutu içindeki davranışlarla, diğer bireyler tarafından belirtilen davranışlar arasındaki tutarlılığı göstermektedir.

Buna göre, uyma sayısı en yüksek olan Mete'dir. En düşük olan ise Kubilay, Çağdaş ve Nermin'dir.

Tabloya bakıldığında İbrahim kendini, 2, 7, 8 numaralı ifadelerle Aysel ise 10 numaralı ifadelerle betimlemiştir. Mete'yi Kubilay 6 numaralı ifade ile betimlerken, Çağdaş ise 6 numaralı ifade ile betimlemiştir. Belgin 2 numaralı davranışta tutarlılık göstermektedir.

CEVAP: D

12. İlgı ve yetenek testlerine bakıldığında ilk önce yetenek puanına dikkat edilir. Çünkü yetenek kalıtımla ilgilidir ve doğuştan gelir. Buna göre sayısal yetenek ve fen bilimleri ilgisi olduğu görülmektedir. O yüzden sayısal alana uygun meslek seçmelidir. Buna göre en uygun meslek kimyagerlik, fiziktir. Bu yüzden doğru seçenek D'dir.

CEVAP: D

13. **Gözlem:** Gözlem, bireylerin var olan davranışlarını gözleyerek olduğu gibi kaydetmeye dayalı bir bilgi edinme yoludur.

Gözlem tekniğinde, gözlemi gerçekleştiren gözlemci, duyu organları yoluyla bireylerin davranışları hakkında bilgiler toplar.

Gözlem Sürecinde ve Gözlemin Yapılmasında Uyulması Gereken Bazı İlkeler

- Gözlemi önceden planlamak ve organize etmek gerekir. Öncelikle kimin, nerede, nasıl ve ne kadar sürede gözleneceğine ilişkin bir gözlem planı hazırlanmalıdır.
- Gözlemden önce gözlem sonuçlarının nasıl kaydedileceği ve bilgilerin nasıl analiz edileceği kararlaştırılmalıdır.
- Gözlenecek kişi, olay veya durum açıkça sınırlandırılmalı, eğer gözlenecek olan kişi ise, belli bir zaman süresince yalnızca o kişi gözlenmelidir.
- Gözlemi mümkün olduğu kadar devamlı yapmak ve geniş bir zamana yaymak gereklidir. Amaca uygun olarak yeterli bir zaman süresince yapılmalıdır.
- Gözlem, mümkün olduğu kadar değişik yer, zaman ve durumda yapılmalıdır. Birey her seferinde uzun süre gözlenmesi yerine, kısa süreli ve farklı aralıklarla gözlenmelidir.
- Gözlemci mümkün olduğu kadar doğal koşullar altında gözlem yapmaya çalışmalıdır. Bireyi de doğal ve kontrollü ortamlarda gözleyebilmelidir.
- Gözlemde, gözlenecek durum, olay, birey bütün olarak gözlenmelidir.
- Gözlem objektif olarak yapılmalıdır. Gözlenen özellikler, yorum ve değerlendirme katılmadan dikkatle kaydedilmelidir.
- Gözlem gözlenene fark ettirilmeden yapılmalı yani birey gözlendiğinin farkına varmamalıdır. Bunun için gözlem bilgileri, gözlenenin önünde kaydedilmemelidir.
- Gözlem yaparken gözlemci, gözlenen kişinin söyledikleriyle birlikte, duygu, davranış ve tutumlarına da dikkat etmelidir.
- Gözlemde gözlenecek konu, olay, durum, kişi, nesne veya özellikler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olunmalıdır.

Bu yüzden gözlemde, gözlenecek durum, olay, birey bütün olarak gözlenmeli ve gözlem yaparken gözlemci, gözlenen kişinin söyledikleriyle birlikte, duygu, davranış ve tutumlarına da dikkat etmelidir.

CEVAP: C

14. Atılmanlık; başkalarının haklarını küçük görmeden ve zedelemeyen kişinin kendi haklarını korumasıdır. İletişim becerileri yetersizliği sonucu bazı bireyler aşırı çekingen, bazı bireyler fazlaca saldırgan olabilirler.

Çekingenlik ve saldırganlığın tam ortasında ise atılmanlık yer alır. Atılman birey, ne saldırgan bireyler gibi çevresindekileri kırar, küçük düşürür ne de çekingen bireyler gibi kendini küçük görür. Soruda okul rehber öğretmeni Mesut Bey'in hem zorbalığı yapan öğrencilere hem de zorbalığa maruz kalan öğrencilere atılmanlık eğitimi vererek sonuçlarına bakması gerekir.

CEVAP: E

15. Anekdot; gözlem sonuçlarının objektif olarak bir forma kaydedilmesidir. Gözlenen olay ve durumların gözlemcinin yorumu olmadan olduğu gibi kaydedilmesidir. Amaç bireyi derinlemesine gözlemek ve sorunlarının çözümü için uygun önlemler almaktır. Manidar davranışlar kaydedilir. Öncüller incelendiğinde III. öncülde verilen ifadede gözlenen olayın gözlemcinin yorumuyla birlikte kaydedilmesi yanlış bir bilgidir. Çünkü anekdot formunda gözlemcinin olayı anlatmasında yorumu yoktur.

CEVAP: B

16. **Genelleme Hatası:** Bireyi benzer alanlarda benzer şekilde algılayıp değerlendirmektir. Buna göre yönetici de hemşire ile ilgili olumlu kanısını benzer niteliklerle kıyaslayarak genelleme hatası yapmıştır.

CEVAP: A

17. Problem tarama listeleri öğrencileri genel olarak üzen sıkıntıya düşüren problemleri ve onların ihtiyaç alanlarını belirlemek amacıyla oluşturulmuş bir listedir. Problem tarama listeleri, tüm bir okulun eğitim programının yeniden düzenlenmesinde, okul psikolojik danışma ve rehberlik programının örgütlenmesinde ve geliştirmesinde bireylerin kendi problemlerini daha iyi anlamalarında psikolojik danışmaya ihtiyaç gösteren çok problemlili öğrencilerin belirlenmesinde, psikolojik danışma sürecinin etkinliğinin artırılmasında, öğrencilerin problemlerinin yaş, cinsiyet, sosyoekonomik durum gibi değişkenler bakımından nasıl farklılaştığını incelemekte kolaylıkla kullanılabilir.

CEVAP: E

18. Yapılacak bir gözlemin nesnelliği ve bilimselliği gözlemcinin ön yargılarına, duygularına, anlama, olaylara bakış açısına, düşünsel, duygusal veya dış etmenlere bağlı olayları ve ilişkileri kavrama gücüne ve gözlem sonuçlarını kaydetmedeki duyarlılık derecesine bağlıdır. Bu nedenle her gözlem aynı derecede nesnel ve bilimsel olmayabilir. Bu da gözlem tekniğinin sınırlılıklarından biridir.

CEVAP: C

19. **Derecelendirme Ölçekleri:** Gözlem sonuçlarının derecelendirilerek kaydedilmesidir. Gözlemi yapanın algılayışına bağlı olarak bireylerin davranışları hakkındaki gözlem sonuçlarının derecelendirilmesi yapılır. Bireyde gözlenen özellikler çok zayıf – zayıf – orta – iyi – çok iyi gibi ölçeklerle derecelendirilir.

CEVAP: C

20. Öğrencilerin yetenek ve başarı puanları formülü ile Z puanlarına dönüştürüldüğünde aşağıdaki tablo oluşacaktır.

Adı	Yetenek	Başarı
Ayşe	2	-1
Cansu	3	3
Halil	-2	2
Pınar	0	0
Sercan	-1	3
Özge	-2	-2

Buna göre Ayşe B harfi ile, Cansu D harfi ile, Halil C harfi ile, Pınar A harfi ile, Sercan E harfi ile ve Özge F harfi ile gösterilmiştir. Bunun yanında Ayşe yeteneği altında olan öğrencidir. Cansu, Pınar ve Özge ise yeteneği ölçüsünde başarılı öğrencilerdir. Sercan ve Halil ise yeteneği üstünde başarılı öğrencilerdir. Pınar'ın yeteneği ve başarısına bakıldığında bir üst kuruma yönlendirilebilir. Özge ise bir mesleğe yönlendirilebilir. Halil yeteneği üstünde başarılı bir öğrenci olduğu için arkadaş grubundan ve yakın çevresinden olumlu etkilenmiş olabilir. Sercan'ın yaşadığı durumun nedeni araştırılmalı, bu yüzden bir mesleğe yöneltilemez.

CEVAP: E

21. Problem tarama listesi, bireylerin ne gibi problemlere sahip olduğunu ortaya çıkarmaya yarayan bir tekniktir. Problem tarama listesi ile bireylerin öğrenmesini, gelişimini ve uyumunu etkileyen çeşitli problemler ve problem alanları belirlenerek, bireylerin bu problemlerine gerekli yardımlar yapılmaya ve çözüm yolları getirilmeye çalışılır. Eğitim ortamında problem tarama listesi, öğrencilerin aile yaşamı, okul yaşamı, çevresi ve arkadaşları ile ilişkileri, karşı cinsle olan ilişkileri, sağlık durumu, benlik algısı gibi çeşitli problem alanları ile ilgili problem ifadelerinden oluşur.

CEVAP: D

TEST - 2

BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİ

22. Bireyin iç dünyasındaki kaygı, korku, sevinç ve duygularını bir oyun içerisinde rol alarak ortaya koyması psikodrama tekniği ile yapılır.

CEVAP: C

24. Psikolojik test, bireyin herhangi bir niteliğini ölçmek amacıyla, nitelikler evrenini temsil edecek şekilde seçilmiş standart uyarıcılar takımıdır. Danışman kendi yeterlilik sınırını aşan testleri uygulama, puanlama ve yorumlama işinden kaçınmalıdır. Çünkü her testin uygulanması, puanlanması ve yorumlanması farklı düzeylerde bilgi ve beceri ister. Bu yüzden testleri sınıf rehber öğretmen uygulayamaz. Öğrenme sürecinde öğrenilenlerin ölçülmesi amacıyla kullanılan testler başarı testleridir. Bunun yanında psikolojik testleri kullananlar, birey hakkında yapılabilecek yordamaların sınırlılığının, kesinlik değeri taşımadığının farkında olmalıdır. Çünkü bireyi tanımada hem test teknikleri hem de test dışı teknikler kullanılmalıdır. Testleri kullanan uzmanlar, ellerindeki testlerin gizliliğini ve güvenirliliğini de korumak zorundadırlar.

CEVAP: E

23. Tutum, bireyde olduğu varsayılan onun bir nesne ya da etkinlik ile ilgili duygu, düşünce ve davranışlarını etkileyen eğilimdir. Tutum ölçekleri, bireyin bir nesne ya da olaya karşı eğilimini, değer verip vermeme düzeyini ölçme amacıyla kullanılır. Bu yüzden matematiğe ilişkin duygu, düşünce ve davranış eğilimi için tutum ölçeği kullanılmalıdır.

CEVAP: C

25. Görüşme, çok sıklıkla kullanılan ve hızlı bir biçimde bilgi toplamaya olanak veren bir yöntemdir. Görüşme tekniği, bireye ilişkin bilginin bireyin kendisinden veya onunla ilgili kişilerden sözel olan ve sözel olmayan bir biçimde elde edilmesidir. Görüşme tekniği, genellikle temelde bilgi elde etmek veya bilgi vermek (ya da gerektiğinde her ikisi bir arada) amacıyla kullanılmaktadır.

CEVAP: D

1. **Genel hedef:** Her eğitim öğretim yılı için öğrencilerin gelişimsel ihtiyaçları temelinde bir önceki eğitim öğretim yılına ait veriler ve toplumun öncelikli ihtiyaçları gözetilerek Bakanlık tarafından belirlenen ve eğitim kurumlarının okul rehberlik ve psikolojik danışma programında yer vermekle yükümlü olduğu hedef.

Özel hedef: Rehber öğretmen/psikolojik danışmanı bulunan eğitim kurumları tarafından bir önceki eğitim öğretim yılına ait öğrenci, veli ve öğretmen ihtiyaç analizi, risk haritası ve program değerlendirme sonuçları gözetilerek belirlenen ve bu kurumların okul rehberlik ve psikolojik danışma programında yer vermekle yükümlü olduğu hedef.

Yerel hedef: Bir önceki eğitim öğretim yılına ait veriler ve öğrencilerin gelişimsel ihtiyaçları temelinde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri il yürütme komisyonları tarafından il hedefi olarak belirlenen ve eğitim kurumlarının okul rehberlik ve psikolojik danışma programında yer vermekle yükümlü olduğu hedef.

CEVAP: A

2. **Okul Rehber Öğretmeninin (Psikolojik Danışmanın) Görevleri:**

- İl çerçeve programına dayanarak, kendi okulunun ve ilin özelliklerini dikkate alarak okul rehberlik ve psikolojik danışma servisinin yıllık programını düzenleme.
- Sınıf öğretmenlerinin yıllık sınıf rehberlik programlarını yürütmelerinde onlara rehberlik etme.
- Eğitsel ve mesleki rehberlik etkinliklerini planlama, uygulama ve bu konuda sınıf rehber öğretmenlerine rehberlik etme, öğrencilerin gidebileceği üst okullar, çalışabileceği iş ve meslekler hakkında bilgi toplama ve bu bilgileri öğrencilerle paylaşma.
- Formasyonu uygunsa bireysel rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini standartlara uyarak, gizlilik esasını göz ardı etmeden sunar. Danışmanlığını yaptığı öğrencilerin uyum ve gelişim durumlarını takip etme ve sorunlarını değerlendirme.
- Öğrencilerin genel ve özel yetenekleri ile ilgileri, kişilik özellikleri ve bilgi seviyeleri hakkında bilgi toplamak amacıyla test, envanter ve anket gibi psikolojik ölçme araçları uygular. Sonuçları toplu olarak dosyalara işler. Özel ve kişisel bilgileri gizli tutma (Gerektiğinde psikolojik ölçme araçları hazırlar).
- Okul içinde rehberlik hizmetleri için yararlanılacak araştırmalar yapma.

CEVAP: C

3. Okulda rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi için "Rehberlik Hizmetleri Okul Yürütme Komisyonu" oluşturulur.

Rehberlik hizmetleri okul yürütme kurulu, okul müdürünün başkanlığında aşağıdaki üyelerden meydana gelir:

1. Müdür yardımcıları
2. Rehber öğretmenler
3. Okul müdürünün her sınıf seviyesinde seçeceği iki sınıf rehber öğretmeni
4. Okul müdürünün seçeceği disiplin kurulu üyelerinden bir temsilci
5. Okul-Aile Birliği ve okul koruma derneğinden birer temsilci
6. Okul öğrenci temsilcisi

CEVAP: E

4. **Okul Müdürünün Görevleri**

- Okulda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin sağlıklı yürütmesi için yer, araç ve gereç sağlar.
- Rehberlik hizmetleri okul yürütme komisyonunu kurar ve bu komisyona başkanlık eder.
- Okulda rehberlik hizmetinin yürütülmesinde gerekli uzman eleman temin etmek için il ya da ilçe milli eğitim müdürlüğünün sorumluları ile temasa geçer. Eğer birden fazla rehberlik uzmanı varsa bunlar arasında işbölümü yapar ve içlerinden birini rehberlik hizmetinin yürütülmesi için koordinatör rehber öğretmen olarak görevlendirir.
- Okul rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi için yıllık programın hazırlanmasını ve uygulanmasını sağlar. (Yıllık programı, okul psikolojik danışmanı hazırlar).

CEVAP: A

5. Sınıf rehber öğretmenleri rehberlikle ilgili yürütecekleri hizmetlerde öncelikle okul rehber öğretmeniyle bağlantı kurmalıdır. Çünkü yeni görevlendirildiği için ortak bir anlayış geliştirmek için işbirliği yapmalıdır. İkinci olarak okul rehber öğretmeniyle görüştüğten sonra öğrencilerin okuldaki rehberlik servisini tanıması, onların rol ve sorumluluklarından haberdar olmaları için “rehber öğretmenin rol ve sorumluluklarından bahsetmek” gerekmektedir.

CEVAP: E

7. Sınıf rehber öğretmenin bazı görevleri şunlardır:

- Sınıf yıllık rehberlik çalışma planını hazırlama ve bir nüshasını rehberlik servisine verme
- Ders programlarında yer alan rehberlik saatinde sorumlu olduğu sınıfın dersine girme ve rehberlik servisinin önderliğinde sınıfına eğitsel ve mesleki rehberlik hizmeti sunma
- Rehber öğretmenle iş birliği yaparak, öğrencilere bölüm, alan, okul ve seçmeli ders ile meslek seçiminde yardımcı olma
- Rehberlik ve psikolojik danışma servisi ile iş birliği yaparak, sınıfındaki öğrencilerin öğrenci gelişim dosyalarının hazırlanmasına da yardımcı olma

Okulun öğretim programı, uygulanan sınıf geçme ve disiplin yönetmelikleri ve yetenek testlerini uygulayarak öğrencilere açıklayıcı bilgileri sunma, duyurular yapma psikolojik danışmanın görevidir.

CEVAP: D

6. Özel eğitim sürecinde öğrencilerin tanılmasında sınıf öğretmenin görevleri şunlardır:

- Öğrenciye ilişkin gözlemlerini aile ile paylaşır, öğrencinin sağlık problemi olup olmadığının belirlenmesi için aileyi sağlık kurumlarına yönlendirir.
- Öğrencinin güçlük çektiği alanları azaltmak ve sınıf içi etkinliklere uyumunu sağlamak için bilgi toplar.
- Okulun rehberlik ve psikolojik danışma servisini konu ile ilgili bilgilendirerek önerilerine başvurur.
- Öğrencinin kaydettiği gelişmeleri izler ve alınan tedbirleri gözden geçirir.
- Alınan tedbirlere rağmen öğrenci eğitim hizmetlerinden yararlanamadığı takdirde, özel eğitim ihtiyacının belirlenmesi amacıyla öğrenciyle ilgili olarak eğitsel değerlendirme isteği formunu doldurarak okul idaresine teslim eder.

Fakat öğrenciyle ilgili kayıtları tutan ve istenilen raporları hazırlayan ve düzenleyen okul rehber öğretmenidir.

CEVAP: D

8. Koordinatör psikolojik danışman aşağıdaki görevleri yapar:

- Rehberlik ve psikolojik danışma servisi ile okul yönetimi arasındaki koordinasyonu sağlar.
- Rehberlik ve psikolojik danışma servisinin hazırladığı okulun rehberlik programlarını ve çalışma raporlarını onaylamak ve birer örneğini rehberlik ve araştırma merkezine gönderilmek üzere okul müdürüne iletir.
- Uygulanan rehberlik programları gerçekleştirilen ve yapılacak olan rehberlik etkinliklerine ilişkin olarak öğretmenler kuruluna bilgi verir.
- Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri etkinliklerine servis elemanı olarak fiilen katılır.

CEVAP: D

9. Okul rehberlik yürütme komisyonuna başkanlık eden okul müdürüdür. Ayrıca bu komisyonda müdür yardımcıları, sınıf rehber öğretmenleri, okul rehber öğretmenleri ve okul öğrenci temsilcileri bulunmaktadır. ancak seçenekler incelendiğinde E seçeneğinde okulda bulunan öğrenci temsilcileri bulunamaz denmektedir. Bu bilgi verilenler incelendiğinde yanlıştır. Çünkü bu komisyonda öğrenci temsilcileri bulunmaktadır.

CEVAP: E

10. Sınıf rehber öğretmeninin görevleri aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Sınıf yıllık rehberlik çalışma planını hazırlama ve bir nüshasını rehberlik servisine verme
- Ders programlarında yer alan rehberlik saatinde sorumlu olduğu sınıfın dersine girme ve rehberlik servisinin önderliğinde sınıfına eğitsel ve mesleki rehberlik hizmeti sunma
- Rehber öğretmenle iş birliği yaparak, öğrencilere bölüm, alan, okul ve seçmeli ders ile meslek seçiminde yardımcı olma
- Rehberlik ve psikolojik danışma servisi ile iş birliği yaparak, sınıfındaki öğrencilerin öğrenci gelişim dosyalarının hazırlanmasına da yardımcı olma
- Sınıfa yeni yazılan öğrencinin dosyasını rehberlik servisinin iş birliği ile inceleme ve değerlendirme
- Çalışmalarda öğrenciyle ilgili elde ettiği özel bilgilerin gizliliğini koruma
- Sorumlu olduğu sınıftaki sorunlu öğrencilerle ön görüşmeler yapma ya da kişisel ve ailevi sorunlarının çözülmesi için gerektiğinde okul yönetimi, öğretmen ve ailelerle iş birliği içinde çalışma
- Öğrencileri yetenek ve ilgilerine göre eğitsel kollara yönleltmek suretiyle öğrencilerin eğitici kol çalışmalarına etkin bir şekilde katılmalarını sağlama
- Okul müdürünün rehberlikle ilgili vereceği diğer görevleri yerine getirme ve rehber öğretmenin çalışma konularına ilişkin yardımlar yapma
- Sınıfla ilgili çalışmaları, ihtiyaç ve önerileri yılsonunda bir raporla rehberlik servisine sunma

Yukarıda verilen ifadeler incelendiğinde sınıf rehber öğretmeni sınıf planını hazırlar ancak okul müdürüne değil rehberlik servisine vermesi gerektiği görülmektedir.

CEVAP: B

11. Okul psikolojik danışmanının bazı görevleri aşağıdaki gibidir:

- Okul içinde rehberlik hizmetleri için yararlanılacak araştırmalar yapma
- Sınıfa yeni gelen öğrencilerin uyum (oryantasyon) sağlaması için sınıf öğretmeni ile iş birliği yapma
- Okulun öğretim programı, uygulanan sınıf geçme ve disiplin yönetmelikleri ve bunlarda yapılan değişiklikler ve ihtiyaç duyulan diğer konularda öğrencilere açıklayıcı bilgileri sunma, duyurular yapma
- Sınıf rehber öğretmenleriyle görüşerek, problemleri ve rehberliğe muhtaç öğrencileri tespit etme ve öğrencilerin, kişisel ve ailevi problemlerinin çözümü için gerekli çalışmalar yapma
- Zekâ geriliği ya da üstün zekâyı sahip, özel ihtiyaçları olan öğrencileri tespit etme ve koordinatör rehber öğretmene bu bilgileri iletme
- Okul rehberlik programını hazırlama

CEVAP: C

12. Okul rehberlik programı yılsonunda okulun rehberlik hizmetleri komisyonu tarafından değerlendirilir.

CEVAP: D

13. Rehberlik Araştırma Merkezinin Görevleri

1. Eğitim-öğretim kurumlarındaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesine ilişkin gerekli her türlü çalışmalarını yürütür.
2. İlde özel eğitimi gerektiren bireyleri tanılar ve bu bireylere yönelik uygun hizmetleri verir.
3. İldeki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin koordinasyonunu sağlar.
4. Okulların Rehberlik ve Psikolojik Danışma servislerince kullanılacak olan ölçme araçlarını temin eder.

Rehberlik ve Araştırma Merkezi, merkez müdürlüğü, merkez müdür yardımcılığı, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri bölümü başkanlığı, özel eğitim hizmetleri bölümü başkanlığı birimlerinden oluşur. Müdürlük, ilde rehberlik hizmetlerinden sorumlu il millî eğitim müdür yardımcısına karşı sorumludur.

CEVAP: D

1. Sağlık hizmetleri bireyin sağlığını tehdit eden durumlara karşı onu koruyarak fizyolojik bir hizmetin daha ötesine geçer. Bireyi tehlikelere karşı korur. Bu nedenle; öğrenci kişilik hizmetlerinin kapsamında yer alan sağlık hizmetleri, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramına göre güvenlik basamağı ile ilgilidir.

CEVAP: B

2. **Araştırmacı tipin özellikleri şunlardır:** Entelektüel, analitik düşünce yapısına sahip, rasyonel, eleştirel, titiz, sabırlı, yöntemci, bağımsız, popüler olmaktan hoşlanmayan. Bu nedenle biyolog, genetikçi, matematikçi gibi meslekler Holland'ın mesleki rehberlik kuramına göre araştırmacı tipe uygundur.

CEVAP: B

3. Birey, değer kriteriyle hareket ettiğinde özellikle işin toplumdaki saygınlığını dikkate alır. Bireye bu ölçütle işle ilgili doyum sağlayan özellikler para, statü, prestij ve saygınlık gibi niteliklerdir.

Buna göre Bulut maddi gelir kriterine göre davranmıştır.

CEVAP: E

4. **Görüşme raporu yazılırken ortaya çıkabilecek bazı hatalar şunlardır:**

- **Tanıtma Hatası:** Görüşülen kişilerde ortak olan olayların veya işaretlerin tanınmaması, dikkat edilmemesi veya küçümsemesidir.
- **İhmal Hatası:** Bazı olayların, ifadelerin önemsenmeyerek ihmal edilmesi. Daha çok not alma sırasında yapılır.
- **Derleme Hatası:** Görüşülen kimsenin cevapları hatırlanırken bunların abartılması, büyütülmesidir. Bir bilginin yerine başkasını koyma görüşme özelliğinin tam yansıtılmasına engel olur.
- **Yerini Değiştirme Hatası:** Görüşmecinin olayların sırasını veya aralarındaki bağlantıyı doğru hatırlamamasından ileri gelir.

CEVAP: B

5. Rogers'a göre saydamlık bireyin doğal (spontan) davranması anlamına gelir. Bireyin düşündüğü ya da olduğu gibi davranmasıdır. Diğer bir ifadeyle bireyin içinin dışının bir olmasıdır. Soruda E seçeneğinde "Okula erken gelmeniz beni çok mutlu etti." öğretmenin gerçek duygularını ortaya koyduğu için saydamlık (şeffaflık) ilkesine uymaktadır.

CEVAP: E

6. Daha etkili bir öğretim ortamı için alınan önlemler rehberliğin, tamamlayıcı işlevini yerine getirir. Tamamlayıcı rehberlik hizmeti, doğrudan bireye sunulan bir etkinlik değil, eğitim ortamları ve anlayışlarındaki değişiklikler aracılığıyla dolaylı olarak bireye sunulan bir hizmet şeklidir. Metin Öğretmen'in sınıfında aldığı önlemler de tamamlayıcılığa örnektir.

CEVAP: C

7. Okullarda sınıf rehber öğretmenlerini atamak, okul müdürünün görevidir. Oysa; çalışmalar sırasında ortaya çıkabilecek sorunları incelemek, okulun yıllık rehberlik planını inceleyip karara bağlamak, rehberlik çalışmalarında iş birliğini sağlamak için önlemler almak, yönlendirme çalışmalarına ilişkin gerekli önlemleri belirlemek Okul Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonu'nun görevleri arasındadır.

CEVAP: B

8. Kapsamlı psikoloji danışma ve rehberlik programının önleyici bir işlevi vardır. Ama önleyici rehberlik modeline dayalı değildir. Kapsamlı psikoloji danışma ve rehberlik programı, gelişimsel rehberlik modeline dayanır. Hatta gelişimsel rehberlik modelinin uygulamaya dönük yüzüdür.

CEVAP: B

9. **Uyumsuz olan çocukların özellikleri:**

- Sinirli hareket ederler, huzursuz ve rahatsızdırlar.
- Adale seğirmeleri olur.
- Sınırlı okul çalışmalarına karşı ilgisizdirler.
- Okula devamsızlık etme eğilimleri vardır okuldan hoşlanmazlar.
- Hayvanlara ve çevreye zarar verirler.
- Yerine getirilmesi mümkün olmayan isteklerde bulunurlar.
- Kıskançlıklarını gizleyemezler, aşırı derecede yarışma isteği duyarlar. (Ancak başaramayacakları yarışmalardan kolayca çekilirler.)
- Kaşınmaları çok serttir, kanatıncaya kadar kaşırlar, tırnaklarını yer ve ısırırlar.
- Çok dikkatsizdirler, eleştiriye gelemesler.
- Konuşma gücü çekerler.
- Kendilerine iyi davranılmadığından şikâyetçi olurlar.
- Öfke nöbetleri geçirirler.
- Sık sık iç çekerler, saçlarıyla oynarlar, çok neşesiz ve yalnız olurlar

CEVAP: E

1. **Yetenek Basamağı:** Ginzberg ve arkadaşlarına göre (1951), yetenek aşaması 13 ve 14 yaşlarını kapsar (ortaokul). Danışmanlarla yaptıkları konuşmalarda, yetişkinler, kendi yeteneklerini iki yıl öncesine oranla genellikle daha iyi değerlendirmektedir. “Önceleri doktor olmak istiyordum fakat şimdi bunun için asla yeterli olamadığımı fark ettim.” şeklinde konuşabilir veya “Tıpkı babam gibi bir mühendis olabileceğimden emin değilim; matematiği çok iyi bilmek gerekiyor.” diyebilirler. 13-14 yaşlarında, meslek hazırlıklarını yapmaları açısından eğitimsel süreç daha önemli bir hâl alır. İki yıl öncesinde bu süreci çok fazla dikkate almamış olabilirler. Bu noktada zaman perspektifleri gelişir ve kendileri ve gelecekleri hakkında daha gerçekçi bir görüşe sahip olurlar.

CEVAP: B

2. **Yetenek testlerinin en çok kullanıldığı durumlar şunlardır:**

- Öğrencilerin herhangi bir mesleği ve öğrenim dalını seçmesi ve yönlendirilmesi durumunda genel yetenek, daha sınırlı olarak da özel yetenek testlerinden yararlanılır.
- Özel eğitim programları için yetenek düzeyi üstün ve geri olan öğrencilerin seçimi ve sınıflandırılmasında genel yetenek testlerinden yararlanılır.
- Öğrencilerin akademik ve pratik programlar ile seçmeli derslerden hangisini izlemelerinin uygun olacağını kararlaştırmada yetenek testleri kullanılır.
- Öğrencilerin yetenek seviyesine uygun bir başarı gösterip göstermediğini anlamak amacı ile yapılan yetenek başarı karşılaştırmalarında yararlanılır.
- Danışman ve öğretmenlerin öğrencileri tanımaları amacıyla yönelik olarak genel yetenek testlerinden yararlanılabilir.
- Öğrencilerin duygusal ve uyum problemlerinin incelenmesinde de kişilik ve genel uyumun bir boyutu olarak diğer testlerle birlikte genel yetenek testlerinden problemi teşhis amacı ile yararlanılır.
- Okullarda birey hakkında bilgi toplamaya yönelik test programlarında özel yetenek testleri, genel yetenek testi gibi herkese değil, gerekli görülen öğrencilere verilmelidir.

CEVAP: E

3. Grupla psikolojik danışma bireyin kişilerarası ilişkilerdeki yeterliklerini geliştirir. Ama bunu yaparken insanları olduğu gibi kabul edebilmeyi de amaçlar. Bu nedenle insanlardan mükemmelliği beklemek ilişkileri bozucu bir etkiye sahiptir. Hem grupla hem de bireyle psikolojik danışmada Yarışmacı anlayışı geliştirmek gibi bir amaç belirlenmez.

CEVAP: D

4. Kendini açma, bireyin kendi deneyimlerini paylaşmasıdır. Birey içtenliğine değer vererek güven ortamında ve özel duygular hakkında, uygun açıklamalar yapabilmektedir. Buna göre “Öğrencilik yıllarımda sınavlara girerken ben de sizin gibi hissederdim.” ifadesi öğretmenin kendi duygu ve deneyimi olduğundan kendini açmaya örnektir.

CEVAP: C

5. Soruda temel görüşleri verilen rehberlik modeli eğitimle kaynaştırılmış rehberlik modelidir. Paragrafta verilen bilgilerin yanı sıra eğitimle kaynaştırılmış rehberlik modelinde, rehberlik eğitim programlarının ayrılmaz bir parçası olup, bir okulda öğrenci ile etkileşimde bulunan tüm personel bu hizmetlerin yürütülmesinden sorumludur. Özellikle öğretmenler rehberlik hizmetlerinde birinci derecede rol alan kimselerdir. Bir okulda eğer danışman varsa rolü, öğretmen ve yöneticilere çalışmalarında yardımcı olmak, hizmetlerde eşgüdümü sağlamak ve toplum kaynaklarını rehberlik hizmetleri için seferber etmektir. Bu modelde her öğretmen aslında danışmandır, danışmanlar da öğretmenlerin çalışmalarını kolaylaştıran teknisyenlerdir. Rehberliği eğitimin bir parçası olarak gören bu anlayışa göre, okulda uzman danışmanın bulunmasında zorunluluk yoktur, olduğu zaman da hizmetleri birçok alana yayılmıştır. Rehberlik hizmetlerinde bilgi vermeye ve grup rehberliğine ağırlık verilir, psikolojik danışma hizmetleri rehberliğin vazgeçilmez bir ögesi sayılmaz. Rehberlik uzmanları (danışmanlar) bilgi ve ehliyetlerine göre, öğretmen ve yöneticilerin yardımcısı olarak çalışırlar; rehberlik politikasının saptanmasında, hizmetlerin planlanmasında ve yürütülmesinde öğretmen ve yöneticilere; çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda ise ana babalara danışmanlık yaparlar.

CEVAP: D

6. Empatik tepki, diğ erinin duygu ve düş üncelerini anlamaktır ve bunları bireye ileterek gerçekleştirilebilir. Empati bu nedenle, taraf olmadan, suçlamadan yargılamadan yapılan bir davranıştır. Seçenekler incelen-diğ inde “Anne ve babanın sana daha yakın davranmasını istiyorsun.” ifadesi bu nitelikleri taşımaktadır.

CEVAP: E

7. Super’a göre bireyin meslek seçiminin temelinde, onun benlik kavramı yatar. Bu durumda meslek seçiminde bireyin kendini nasıl algıladığı belirleyicidir. “Ben tekdüzelikten, kendini sürekli tekrar eden işlerden çok sıkılıyorum. Risk almayı ve yönetmeyi seviyorum. Pazarlama konusunda yetenekliyim. Bu nedenle iş adamı olabilirim.” ifadesi Super’ın kuramına en uygundur.

CEVAP: E

8. Hafif Düzeyde Zihinsel Yetersizliği Olan Öğrencilerin Eğitiminde Öğretmenlere Öneriler

- Bulunduğı sınıf ne olursa olsun, bildiğı ve başardığı şeyler, hareket noktası olarak alınmalıdır. Sabır, düzen, iş birliği gibi niteliklerin geliştirilmesi için özel bir önem verilmelidir.
- **Başarılı Yaşantılar Sağlama:** Çocuğa başarabileceğı görevler verilmeli, doğru yanıtlayabileceğı sorular sorulmalıdır.
- **Geri Bildirim (feed back) Sağlama:** Çocuk, verdiği yanıtın doğru olup olmadığını bilmelidir.
- **Doğru Yanıtları Pekiştirme:** Pekiştirme, zaman geçirmeden ve açık bir biçimde yapılmalıdır. Bu, çocuğa yiyecek verilmesi gibi somut ya da çocukla ilgilenilmesi gibi sosyal nitelikte olabilir.
- Çocuğun kişiliğine saygı gösterilmelidir.

CEVAP: A

1. Rehberlik hizmetlerinde, ilk amaç bireyin kendinin farkında olmasıdır. Bireyin kendinin farkında olması yani kendini tanıması da var olan özelliklerini kabul edebilmesine bağlıdır. Buna göre; bireyin yeterliklerinin, duygu ve düşüncelerinin, gizilgüçlerinin farkında olması kendini kabul edebilmesi için ön koşuldur. Kendini kabul eden birey; hatalarından dolayı suçluluk duymaz, kendinden utanmaz, hatalarını fark edip bunların kişiliğinin bir parçası olduğunu düşünür.

CEVAP: B

2. Nuri Bey'in "Emekli olduğunda alanına önemli katkılar yapmış biri olarak hatırlanmak istiyorum." ifadesi, Maslow'a göre saygı ihtiyacına öncelik verdiğini göstermektedir. Bu sözle Nuri Bey'in kendini diğer bireylerden ayırt ettiğini, alanına yaptığı katkılardan dolayı kendisine saygı duyulmasını istediğini belirtmektedir.

CEVAP: A

3. Bireysel planlama, öğrencilerin kişisel gelişimleri ve meslekî gelişimlerinin yanı sıra kendi öğrenmelerini de planlamalarını ve yönetmelerine yardımcı olacak etkinlikleri içerir. Bu etkinlikler yoluyla öğrenciler kendi eğitimsel, meslekî ve kişisel hedeflerini değerlerini değerlendirirler. Buna göre müşavirlik sistem desteği ve müdahale hizmetleri kapsamındadır.

CEVAP: C

4. Holland'ın belirlediği tiplerin genel özellikleri düşünülerek seçeneklerde verilen meslekler incelendiğinde,
- A seçeneğinde verilen ressam, sanatçı tipin bir mesleğidir.
  - B seçeneğinde verilen politikacı, girimci tipin mesleğidir.
  - C seçeneğinde verilen kütüphaneci geleneksel tipin mesleğidir.
  - D seçeneğinde verilen biyolog, araştırmacı tipin mesleğidir.
  - E seçeneğinde verilen psikolog, sosyal tipin mesleğidir.

Buna göre soruda açıklaması yapılan geleneksel tipin özelliklerine uygun olan mesleğin kütüphaneci olduğu görülmektedir.

CEVAP: C

5. Kriz merkezli psikolojik danışma acil bir problemle ilgilidir. Ancak bazı gruplar, ilişkilerine kritik bir olay veya durumun sonucu olarak başlar. Bireyleri kriz merkezli grupla psikolojik danışma yardımına yol açan durumlara öğrenci grupları arasında çatışma, okul otobüsünde meydana gelen çatışmalar, sınıflarında başarısız olan öğrenciler ve başarısızlıklarının giderilmesini isteyen öğrenciler, cinsel istismar, istenmeyen hamilelik, bir yakını kaybetme, vb. durumlar örnek olarak gösterilebilir.

Örneklerden de anlaşılacağı gibi, kriz durumları bireysel müdahalenin yanı sıra grupla müdahaleyi gerektirmektedir.

CEVAP: B

6. Öğrencilerde ders çalışma üzerindeki yanlış alışkanlıkları gidermek için öğretmenin başvurması gereken birey sayısına göre rehberlik türü grup rehberliğidir.

Çünkü grup rehberliği çalışmalarında bilgi verme ağırlıklı bir hizmet sunmak esastır. Öğrencilerin çoğunda var olan bu durumun giderilmesi için grup rehberliğinden yararlanılması gerekmektedir.

CEVAP: D

7. Problem tarama listeleri, o okulun özellikleri, öğrencilerin gereksinimleri, gelişim dönemleri dikkate alınarak hazırlanmalıdır. Örnek: İlk-ortaokul öğrencileri için hazırlanacak problem tarama listesi yatılı lise öğrencileri için hazırlanan problem tarama listesinden farklı olacaktır.

CEVAP: C

8. Toplumsal yapımızı inceleyerek, çocukların onur kırıcı davranışlarla ya da haksız muamele ile karşılaştığı durumlarda, herhangi bir nedenle yaşına uygun olmayan ağır işlerde çalıştırıldığında ve suça yöneltici davranışlara teşvik edildiğinde, psikolojik danışmanlar öncelikle ailelerle görüşerek çözüm yolları aramalıdır. Bunların yeterli olmadığı durumlarda okul idaresinden de destek alarak hukuki çözüm yollarına başvurulması gerekebilir. İdarenin desteğini sağlayamadıkları durumlarda da görevleri, çocuğu korumaktır.

CEVAP: B

9. Kaynaştırma Uygulamasının Temel İlkeleri

- Özel eğitim gerektiren öğrencilerin akranlarıyla aynı kurumda eğitim görme hakkı vardır.
- Bu eğitim, özel ve genel eğitimin ayrılmaz parçasıdır.
- Hizmetler yetersizliğe göre değil, eğitim gereksinimine göre planlanır.
- Erken başlamak esastır.
- Eğitimde bireysel farklılıklar esastır.
- Gönüllülük, sevgi, sabır, gayret gerekmektedir.
- Eğitim normal insanlarla ve doğal ortamlarda verilmelidir.
- Kaynaştırma eğitiminde, okul- aile ve çevre iş birliği esastır.

CEVAP: E

1. Müşavirlik, okuldaki öğretmenlerin, yöneticilerin ve ailelerin çocuklara daha etkili rehberlik hizmetleri sunmaları için yapılan rehberlik hizmetleridir. Öğretmenler, yöneticiler ve aileler “iş birliği” içerisinde rehberlik hizmetlerini sunarlar. Konferans, seminer ya da basılı materyaller kullanarak, öğretmen ile öğrenci, okul idaresi ile öğretmen, öğrenci ile ailesi arasında ya da bunlardan herhangi birinin diğerleri ile olan uyumsuzlukları, problemleri veya iletişim eksiklikleri gibi hususları dile getirme ve bilgilendirme hizmetidir. Soruda Deniz Hanım’ın öğrencilerin gelişim özellikleri ile ilgili okul rehber öğretmeninden bilgiler alması müşavirlik hizmeti ile açıklanabilir. Bu hizmetin temelinde yer alan rehberlik ilkesi ise iş birliğidir.

CEVAP: B

2. Kendini gerçekleştirme hümanist yaklaşımın bir kavramıdır. Bu kavramla kişide var olan gizli güçlerin, yeteneklerin ortaya konması, geliştirilmesi kastedilir. Kendini gerçekleştiren insanlar her ne kadar bulundukları toplumla özdeşleşmiş ve insanı benimsemiş kişilerse de, her türlü kültürel etkiyi hemen kabullenmezler.

CEVAP: D

3. Hümanist yaklaşımı benimseyen bir öğretmen öğrencilerini tüm özellikleriyle koşulsuz olarak kabul etmeli, onların yerine kendini koyup olaylara onların gözüyle bakmalı ve öğrencilerin davranışlarına ilişkin düşüncelerini saydam şekilde onlara ifade edebilmelidir. Hümanist yaklaşımı benimseyen bir öğretmen öğrencilerine yaklaşımında bireye saygı ilkesini dikkate almalıdır. Bu açıklamalara göre seçeneklerde verilen ifadeler incelendiğinde C seçeneğinde verilen ifadenin öğrencinin yaşadığı durumla ilgili onu suçlayıcı bir nitelik taşıdığı görülmektedir. Bu nedenle bu seçenekteki ifade insana saygı ilkesine aykırıdır.

CEVAP: C

4. Eğitsel rehberlik hizmetlerinin genel amaçlarını, öğrencinin okula ve okulun bulunduğu çevreye uyum sağlaması, etkin ders çalışma becerilerini kazanması, eğitsel kararlar vermesi ve seçimler yapması, başarıyı engelleyen etmenleri azaltma ya da ortadan kaldırma, öğrencilerin ilgi, yetenek ve eğitim özelliklerine uygun bir eğitsel ortam yaratma, okul yaşamı ile meslek yaşamı arasındaki ilişkiyi sağlama oluşturmaktadır. Öğrenmeyle ilgili olan tüm değişkenler eğitsel rehberlik içerisinde ele alınabilir. Dikkat eksikliği giderme ve motivasyon artırma çalışmaları da bu alanda yer alır.

CEVAP: B

5. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Olan Çocuklara Yapılacak Davranışlar:

- Her şeyden önce, öğrencinin yaşadığı sorunun dikkat eksikliği ve hiperaktivite olduğundan tıbbi açıdan emin olunmalıdır. Bu konuda anne baba psikiyatriste yönlendirilebilir.
- Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu olan çocukların okulda yaşadıkları akademik güçlükler ve sergiledikleri sorunlu davranışlarla baş edebilmesi için, özel eğitim ilke, yöntem ve tekniklerinin uygulanması gerekmektedir.
- Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu, nörobiyolojik bir bozukluktur. Bu nedenle öğrencinin elinde olmadan bu şekilde davranışlar sergilediği göz önünde bulundurularak davranışlarından ötürü azarlanmamalıdır, hareketleri baskılamaya çalışılmamalıdır, eleştirilmemelidir.
- Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu olan çocuklar dikkatlerini toparlayamadıkları için talimatları anlamayabilirler. Öğrenciye talimat verirken dikkati çekilmeli, gözlerinin içine bakılmalı, açık ve sakın bir şekilde kısa cümle ile tanımlanmalıdır.
- Sık sık geri bildirimlerde bulunulmalı ve davranışların sonuçları yansıtılmalıdır.
- Dürtüsel davranışları nedeniyle Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu olan çocukların kendisine ve çevresine zarar vermemesi için davranışlarının gözetimine önem verilmesi gerekmektedir.

- Sürekli göz teması ve sözel iletişim kurabileceği ön sıralara oturtulmalıdır. Yeri cam kenarı, pano yanı gibi uyarıcılardan uzak olmalıdır.
- Yanına daha sakin, davranışları ile örnek olabilecek, liderlik özelliği olan bir arkadaşı oturtulmalıdır.
- Ders süresi içinde zaman zaman hareket imkanı sağlayan uygun aktivitelere yönlendirilmelidir.
- Tüm sınıfın da katıldığı basit fiziksel egzersizler yaptırılabilir. (baş sallama, omuz silkme...)
- Sınıf dışı bir iş oluşturarak, bazen sınıftan çıkması sağlanmalıdır. (araç-gereç aldırma vb.)
- Görsel ve dokunsal uyaranlardan etkilenir ve öğrenirler. Ders anlatırken omzuna dokunun, saçını okşayın. Sürekli göz göze gelmeye çalışılmalıdır. Böylece dikkati çekilebilir.
- Uzun yazılı ödev verilmemelidir. Bu durum onu yıldırır ve çaresiz bırakır. Bu yüzden ödevleri ayrı verilmelidir.
- Olumlu davranışları ve küçük de olsa her türlü başarıları sınıf içinde onurlandırılmalıdır. Yüreklendirilmeli, onaylanmalı, takdir edilmelidir.(...yapışına hayran kaldım, sana güveniyorum, senin düşüncen benim için önemli...) O kadar fazla başarısızlık yaşarlar ki, verilecek her türlü olumlu tepkiye ihtiyaçları vardır.

CEVAP: E

6. Psikolojik danışmanın Zeynep ile yaptığı görüşmeler sayesinde onun etüt merkezinde çalışan bir görevli tarafından taciz edildiğini öğrenmesi üzerine Zeynep'e sunması gereken hizmet psikolojik danışma hizmeti olmalıdır. Psikolojik danışma hizmetinden kendini çeşitli yönleriyle tanımak isteyen, uyum sorunları olan, karar verme güçlüğü çeken, geleceğe dönük meslek seçme planları bulunan, kişisel ve sosyal problemleri olan, başarısızlık, gerginlik ya da zorlanmalar vb. sorunlar yaşayan bireyler psikolojik danışma hizmetlerinden yararlanabilir.

CEVAP: D

7. Sunulan hizmet ile birlikte ortaya çıkan işlev kriz yönelimli rehberliktir. Bu tür bir rehberlik yardımı daha çok beklenmedik bir biçimde, aniden ortaya çıkan (acil durumlarda) ve hemen müdahaleyi gerektiren problem durumlarında yapılır. Bu yaklaşımda, danışman problem oluşmadan önce bir müdahalede bulunmaz. Kriz durumları için öğrenciye psikolojik anlamda destek hizmetleri sunulur. Bireyin bazı travmatik durumlarla baş edebilmesinde acil müdahale şeklinde uygulanır. Örneğin, anne ya da babanın kaybı, boşanması, intihar girişimi, cinsel istismar gibi kriz durumlarında bireye yardımcı olunur.

CEVAP: C

8. Soruda öğretmen birinci sınıf öğrencilerinin okula başladığı ilk günlerde sosyometriyi uygulamıştır. Henüz sınıf birbirini yeterince tanımadan uygulama yapılmıştır.

Sosyometri tekniği ile ilgili bazı önemli noktaların göz önünde tutulması gerekmektedir.

Bunlar:

- Sosyometriyi uygulamadan önce hangi amaçla yapılacağı ya da ne tür bilgiler elde edilmek istendiğine karar verilmeli ve sorular bu yönde hazırlanmalıdır.
- Uygulama yapılmadan önce öğretmen ve sınıf arasında sağlıklı ilişkinin kurulmuş olması gerekir.
- Kalabalık gruplara uygulandığında sosyogramı oluşturulmak ve yorumlamak zorlaşır. Bu nedenle küçük gruplara uygulanmalıdır.
- Uygulama yapılacak ortam rahat ve güven verici olmalıdır.
- Sosyometri uygulanmadan önce gruptaki bireylerin birbirlerini yeterince tanımış olmalarına dikkat edilmelidir.
- Sosyometri uygulamalarından elde edilen bilgiler gizli tutulmalıdır.
- Sosyometri uygulamalarının belirli aralıklarda aynı sınıfa ya da gruba tekrarlanması gereklidir.
- Sosyometriden elde edilen bilgiler diğer bilgilerle birlikte değerlendirilmelidir.

CEVAP: A

9. Gerçekçi kişilik tipinin belirgin özellikleri şunlardır:

Sabırlı ve hoşgörülü, pratik, maddeci, erkeksi, anti-sosyal, uygucu, içten, doğal, sebatkar, içgörüler ve başarıma güdülerini fazla geliştirmemiştir. Yapabilecekleri etkinlikler ise; kas faaliyeti, motor koordinasyonu gerektiren işler, açık havadaki işler, mekanik, sistematik çalışmalar, nesneler, eşyalar, makinalar ve hayvanlarla ilgili etkinliklerdir. Buna göre Metin Bey'in kişilik tipi gerçekçidir.

CEVAP: D

10. Kişisel yanlılık hatası; gözlemcinin, gözlem yaptığı bireylerin tümünü aynı ya da benzer derecelere koymasıdır.

Üç çeşidi vardır:

Bonkörlük hatası: Gözlemcinin derecelendirme ölçeğine yaptığı değerlendirmelerde bireylerin sadece pozitif derecelerini kullanma eğilimidir.

Cimrilik hatası: Gözlemcinin derecelendirme ölçeğine yaptığı değerlendirmelerde bireylerin sadece negatif derecelerini kullanma eğilimidir.

Merkeze yığılma hatası: Gözlemcinin derecelendirme ölçeğine yaptığı değerlendirmelerde ölçeğinin negatif ve pozitif uçlarından kaçınması, bireyleri orta derecelere koyma eğilimidir.

Buna göre Selim Bey'in merkeze yığılma hatasını yaptığını söylemek mümkündür.

CEVAP: E

1. Rehberlik servisinin okul yönetimi ve öğretmenlerle yaptığı iş birliği konsültasyon hizmetinin kapsamındadır. Bu hizmet öğrenciye dolaylı yollarla yansımaktadır. Bilgi sunma hizmeti ise doğrudan öğrenciye verilen bilgilerle ilgilidir. Okul rehber öğretmenin okul yönetimine sunduğu rehberlik hizmetlerine dair bilgiler konsültasyona örnektir.

CEVAP: D

2. Rehberlik hizmetleri tanı ve tedavi değildir. Bu nedenle tanı ve tedavi gerektiren durumlarda okul rehber öğretmenin öğrenciyi ilgili kuruma sevk etmesi gerekir. Öğrenme güçlüğü şüphesi uyandıran bir durumda öğrenciyi rehberlik araştırma merkezine ya da sağlık kurumuna sevk etmek gerekir.

CEVAP: E

3. Önleyici rehberlik bir problem durumu ile karşılaşmadan önce ya da karşılaşılan problem durumu bütün öğrencileri etkilemesin diye alınan tedbirleri içerir. Rehber öğretmen tüm öğrencilerde aynı sorunlar oluşmasın diye önleyici rehberlik kapsamında bilgiler sunmuştur.

CEVAP: C

4. Yeteneklerinin üstünde başarılı olan öğrenciler:

Bu gruba giren öğrenciler, kendilerinden beklenenin fazlasını veren öğrencilerdir. Bu öğrenciler hem yeteneği hem de başarısı yüksek olan öğrencilerle karıştırılmamalıdır. Yeteneğinin üstünde başarılı olma, ilk bakışta, iyi bir sonuç olarak algılanabilir ise de bu durum Psikolojik Danışma ve Rehberlik anlayışı bakımından pek normal kabul edilmez. Yeteneğinin üstünde başarılı öğrenciler, genellikle, bir baskı ve zorlamanın sonucu bu düzeye erişmektedirler.

Genel olarak okullarda öğrencilerin yeteneklerinin üstünde başarı göstermeleri şu nedenlerden ileri gelebilir:

- Ana-babadan gelen aşırı baskı ve zorlamalar
- Aşırı başarısızlık korkusu
- Çalışma alışkanlıklarının çok iyi olması
- Diğer sosyal etkinliklere zaman ayırmaksızın fazla çalışma
- Aşırı ilgi ve yüksek düzeyde güdülenme
- Türlü eksikliklerini ödünleme isteği

CEVAP: E

5. Görüşmede dikkat ve özen gösterilmesi gereken nitelikler:

- Görüşmenin önceden planlanması gerekir. Görüşme zamanının, görüşme yapılacağı yerin danışman ve danışanın koşullarına uygun olması gerekir.
- Görüşmeci planlama evresinde amacını iyi saptamalı, soracağı soruları açık seçik belirtmelidir.
- Bir görüşme planında, görüşülecek kişi, görüşmenin yeri, tarihi, saati, süresi, amacı, sorulacak sorular, kayıt yöntemi ve değerlendirme yöntemi önceden belirlenmelidir.
- Görüşülenin kişilik özellikleri ve temel sorunları önceden biliniyorsa planlamanın bu süreçte uygun olarak hazırlanmasına özen gösterilmelidir.
- Görüşmeden elde edilen bilgiler rapor hâline getirilmelidir.

CEVAP: D

6. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre Hakan Bey'de saygı ihtiyacı ön plana çıkmıştır. Bu kapsamda yer alan ihtiyaçlar; statü ve başarı kazanma, takdir edilme ve saygı görme, tanınma gibi ihtiyaçlardır. Saygı ihtiyacının karşılanması kişinin kendisini değerli ve yeterli hissetmesini, kendisine güvenmesini sağlamaktadır. Bu ihtiyacın karşılanmaması ise değersizlik, zayıflık gibi duyguların ortaya çıkmasını sağlamaktadır.

CEVAP: D

7. Grupla psikolojik danışma oluşturulan grup içerisinde bireyler arası etkileşim sağlanarak bireyin kendisini daha iyi tanımasına, problemlerini daha iyi anlamasına ve problemlerine uygun çözüm yolu bulmasına yardımcı olmaktır. Ancak grupla psikolojik danışma sürecinin etkili olabilmesi için gruba alınacak bireylerin bazı özelliklere sahip olmaması gerekir. Bu özelliklere sahip olan bireylere grupla psikolojik danışma ile yardımcı olunamaz. Bu özelliklere sahip bireylere sunulması gereken bireysel psikolojik danışma olmasıdır.

Grupla psikolojik danışma süreci yerine bireysel psikolojik danışmaya alınması gereken birey özellikleri şunlardır:

- Çok karmaşık ve kökleri derinlere giden sorunları olanlar
- Ürkek ve içe kapanık kimseler
- Tepkilerini kontrol edemeyen, saldırgan kimseler
- Aşırı derecede kaygılı ve kuşkulu olanlar
- Kendini göstermeye ve dikkat çekmeye meraklı olanlar
- Çok gizli kalması gereken sorunları olanlar

CEVAP: E

8. Soruda "Suskunluğun beni endişelendiriyor." ifadesi ben diline örnektir. Ben dili iletişim engeli içermez. Diğer seçeneklerde verilen ifadeler ise iletişim engelleri içermektedir.

İletişim Engelleri:

- Emretme, hükmetme
- Yargılama, eleştirme, suçlama
- Ahlak dersi verme
- Tehdit etme, gözdağı verme
- Öğüt verme
- Teselli etme
- Ad takma, gülünç duruma düşürme
- Mantık yoluyla inandırma, tartışma
- Tahlil etme, teşhis koyma
- İnceleme, soruşturma
- Hesaplayıcı konuşma (hissetmeme)
- Dikkat dağıtıcı konuşma

CEVAP: E

9. **Özellik faktör kuramı (Parsonian Model):** Parsons, bir meslek bürosu açarak kendisine işe yerleşme isteğiyle başvuran adayların niteliklerini, yetenek ve ilgilerini saptayarak, sahip oldukları bu özelliklere uygun bir işe yerleştirilmelerini sağlamıştır.

Mesleki büroda yapılan çalışmalar:

- Bireylerin incelenmesi
- Çeşitli işlerin gerektirdiği niteliklerin ve sağladığı olanakların incelenmesi
- Bu iki kaynaktan elde edilen bilgilerin karşılaştırılıp eşleştirilmesi (danışana en uygun çalışma alanlarının belirlenmesi)

Parsonian model, rehberliği "mesleğe yöneltme" ile eş anlamlı kabul etmiştir. Amacı, bir işe girmeden önce bireyin o işe uygun olup olmadığını öngörmektir.

CEVAP: C

10. **Okuma güçlüğünde görülen temel özellikler:**

- Okurken satır atlar.
- Sözcüğü tahmin ederek okur ya da kısaltır.
- Okuma, hız ve nitelik açısından yaşlarıyla aynı seviyede değildir.
- Sesli okuma sırasında vurgulamayı inişli, çıkışlı bir ses tonuyla yaparlar ve noktalama işaretlerini göremezler.
- Sınıf düzeyinde bir parçayı okuduğunda anlamakta zorlanır, başkasının okuduğunu daha iyi anlarlar.

CEVAP: E

1. Bir psikolojik danışman bireylerin kendini tanınması ve kendini gerçekleştirmesine yardımcı olmalıdır. Fakat danışman bireye kendi ilkelerini empoze etmemelidir. Çünkü bu durum değer aktarımı olur ve etikliğe uygun değildir.

CEVAP: B

2. Gelişimsel model, rehberlik uygulamalarının öğretim programlarından ayrıştırıldığı anlamına gelmez. Aksi-ne bu iki süreç birbiri ile kaynaştırılabilir.

CEVAP: D

3. Genel lise birinci sınıf (14-17 yaş) dönemine ait mesleki tutum ve davranışlar şunlardır:

- Bir mesleki tercihi billurlaştırma gereğinin farkında olma
- Meslek seçiminde göz önüne alınacak faktörlerin farkında olma
- Meslek seçiminde hedefleri etkileyebilecek faktörlerin farkında olma
- Meslek seçiminde şimdi ve gelecek arasındaki ilişkinin farkında olma
- Tercih edilen meslekle ilgili bilgi edinme
- Tercih edilen mesleği planlama
- İlgi ve değerleri farklılaştırma
- Meslek seçiminde kaynakları kullanma

CEVAP: E

4. Araştırmacı tipler, bilimsel yöntemlere önem verirler, sosyal ve liderlik becerileri gelişmemiştir. Bilimsel ve matematiksel yeteneklerin ve zihinsel problem çözme becerilerinin kullanıldığı iş çevreleri bu kişilik tipine uygundur. Biyolojik ve fizik bilimleri ile ilgili etkinliklerden hoşlanırlar.

- Matematik ve fen bilimlerinde yeteneklidirler.
- Bilim ve tıp alanındaki işleri tercih ederler.
- Bilimsel, meraklı, çalışkan ve bağımsız olma eğilimindedirler.
- Gözlem yapmak, öğrenmek, araştırmak, analiz etmek, değerlendirmek ve ölçmekten hoşlanırlar.
- Problemlere kafa yorup çözmekten hoşlanırlar.

CEVAP: E

5. Sorunun seçenekleri incelendiğinde E seçeneğinde verilen ifadenin bilişsel yaklaşımın görüşleriyle ilgili olduğu görülmektedir. Bilişsel yaklaşım zihinsel süreçler, algılama, yorumlama, bellek gibi konular üzerinde durmaktadır. Bu nedenle cevap uyaranların zihinde bıraktığı etki olmalıdır.

CEVAP: E

6. Ergenlik döneminde, değerler özerklik anlayışı içinde bireye kazandırılmalıdır. Uygun değerleri benimsetmek değil, kimliğini keşfetmesine ve buna uygun değerleri seçmesine yardım kişisel rehberliktir.

CEVAP: D

7. Aşağıdaki ifadeler rehberlik anlayışına uygun değildir:

- Birey, ileride kolaylıkla iş bulabileceği alanlardaki meslekleri seçmelidir.
- Birey, ekonomik olanakları iyi mesleklere yönltilmelidir.
- Bireylerin en iyi yapabilecekleri tek bir meslek alanı bulunmaktadır.
- Birey, sosyal statüsü yüksek mesleklere yönltilmelidir.
- Birey, ailesinin ve öğretmenlerinin belirlediği mesleklere yönltilmelidir.

CEVAP: D

8. Bireysel ve grupla psikolojik danışma karşılaştırıldığında, her ikisinin de birbirine göre üstün ve zayıf yönleri vardır. Gruba ait olma ve başkalarınca kabul edilip benimsenme duygusunu yaşama, benzer sorunlara sahip diğer insanlarla benzer sorunlar üzerinde konuşabilme; iletişim, empati gibi sosyal becerilerin gelişmesi, başkalarının da sorunları olabildiğini görme grupla psikolojik danışmanın bireyle psikolojik danışmaya göre üstün yanlarıdır. Ancak bireyle psikolojik danışmada sorunlar daha derinlemesine ele alınır.

CEVAP: C

9. Psikolojik Testlerin Avantajlı Yönleri:

- Psikolojik testlerle diğer bireysel bilgi toplama araçlarına göre daha ekonomik yoldan belirli bilgiler toplanabilmektedir.
- Subjektif testlere nazaran daha objektif olan psikolojik testlerle güvenilir bilgiler toplanabilir.
- Özel yardıma ihtiyacı olan bireylerin ayırt edilmesi-ne, tanınmasına ve teşhisine olanak vermektedirler.
- Testlerden elde edilen sayısal bilgiler istatistiksel kavram ve anlamlı terimlerle bireyi betimleme olanığı verir.
- Testler öğrenme alanında olan gelişmeyi veya belirli değişkenlerin etkisi ile olan değişimleri araştırmaya olanak verir.

Psikolojik Testlerin Sınırlı Olan Yönleri:

- Psikolojik testler ölçtüğü nitelik hakkında sayısal bilgiler vermekle beraber ölçtükleri şeyin hatasız ve gerçek bir ölçüsü değildir.
- Testler ölçtükleri alan ve niteliği bütünü ile çok yönlü ölçemezler ancak niteliğin belirli ve sınırlı bir yönünü ölçerler.
- Psikolojik testler kişinin performansına ait sayısal bir değer vermekle birlikte, kişinin aldığı puanın seviyesine ilişkin açıklayıcı nedenleri göstermezler.
- Test puanları kişinin bir test durumunda ne yapabileceğini gösterir. Kişinin başka koşullarda ve gerçek durumlarda ne yapabileceğini göstermez.
- Psikolojik test puanları kişinin ne yapabileceğini, performansı hakkında ipuçları verirler fakat kesin bir sonuç ve karar anlamı taşımazlar.

CEVAP: E

- 10.** Başarı testleri bireylerin yetenek testi puanları ile karşılaştırmaya olanak verir. Fakat başarıya karşı ilgiyi belirlemede uygun değildir.

CEVAP: C

- 11.** “Uyumsuz çocukların eğitiminde akademik başarıyı geliştirmek öncelikli amaç olmalıdır.” uygun bir davranış biçimi değildir. Çünkü öncelikle bu çocukların uyum düzeyini geliştirmek amaçlanmalıdır.

CEVAP: D

1. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramına göre, başarılı olmayı istemek saygı basamağı ile ilgilidir.

CEVAP: D

2. Gelişimsel rehberliğin temel özellikleri:

- Gelişimsel rehberlik görüşüne göre; her birey hayatı boyunca bir dizi sosyal beklentiye karşılama, yani gelişim görevlerini başarı ile yerine getirme durumundadır. Birbirinden farklı gelişim aşamalarında bireylerin kendilerini ve çevrelerini doğru değerlendirmeleri hâlinde, beklentileri karşılayacak davranışları geliştirmeleri kolaylaşacaktır.
- Gelişim sürekli ve yığılmalı olduğu için, gelişim rehberliği de sürekli ve yığılmalı bir yardım olmalıdır. Yani rehberlik hizmetleri yaşamın bütün aşamalarında verilmelidir. Bu ilke bir insanın her an rehberliğe ihtiyacı olduğu anlamına gelmemektedir.
- Gelişimsel rehberlik çok yönlüdür; kişinin yalnız zihin ya da duygu gelişimine ya da belli bir konuda karar verme sorununa değil, bir bütün olarak gelişimine odaklanmıştır.
- Gelişimsel yaklaşımı benimseyen danışmanlar, problemlerin kişilerarası ilişkilerden kaynaklandığı görüşünü benimsedikleri için danışanı sosyo kültürel ilişkileri içinde incelerler.
- Gelişimsel rehberlik anlayışı bireyi bir gelişme süreci içinde gördüğü için, gözlenen davranışların kalıcı olmadığını, belli bir gelişim basamağına özgü olabileceğini ve değişebileceğini kabul eder.
- Gelişimsel rehberlik bireyi değerlendirmede normotetik yaklaşımdan çok idyografik yaklaşımı benimser. Bu anlayışa göre, her birey kendine özgü bir varlıktır ve her bireyin gelişimi kendi imkanları çerçevesinde değerlendirilmelidir.
- Gelişimsel modele göre, rehberliğin amacı bireyin kendini ve çevresini tanımasına yardımcı olmaktır. Kendini ve içinde bulunduğu durumu doğru bir biçimde algılayan, kişisel değerleri ile toplumsal beklentiler arasında bir denge kurabilen birey, kişisel yeterliliğe erişebilir.

CEVAP: B

3. Kriz yönelimli rehberlik yardımı, daha çok beklenmedik bir biçimde ortaya çıkan (acil durumlarda) ve hemen müdahaleyi gerektiren problem durumlarında sunulur. Saldırganlık, şiddet ve intihar gibi etkileri büyük olan ve acil müdahale gerektiren durumlarda sunulan rehberlik yardımı, krize müdahaledir.

CEVAP: B

4. Eğitimle kaynaştırılmış model rehberlik saatinde, sınıf düzeyinde bilgi sunmaya dayalıdır.

CEVAP: B

5. Program hazırlama mantığıyla önce öğrenci ihtiyaçları belirlenmeli, ardından bu ihtiyaçlara uygun amaçlar belirlenmelidir. Sonra da yöntemler belirlenip, yürütmeye ilişkin kararlar verilmeli ve ardından değerlendirme ölçütleri belirlenmelidir.

CEVAP: C

6. Bir problem; duygusal ve kişisel bir boyuta ulaşmış ise psikolojik danışma hizmeti sunulur. Psikolojik danışma hizmeti kapsamına ise düşük benlik saygısı, suçluluk duyguları uyum ve karar sorunları, iletişim eksikliği, stres, kaygı, öfke, kızgınlık, özsaygı eksikliği, öz güven eksikliği, yalnızlık, değersizlik, başarısızlık duyguları gibi sorunlar girer. Bu yüzden yalnızlık, değersizlik, başaramama korkusu olan öğrencilerle yürütülecek rehberlik çalışması, psikolojik danışmanlıktır.

CEVAP: A

7. Her birey kendine özgüdür ve uyaranlara kendine özgü tepkiler verir. Bu nedenle de bir uygulamanın etkileri her öğrencide farklı olabilir. Bu durum fenomenal alanla açıklanır.

CEVAP: E

8. Bilgi vermenin en ideal yolu grup rehberliğidir. Bu durum hem ekonomiktir hem de pratiktir. Grup rehberliğinin temel işleyişi de bilgi verme üzerine kuruludur.

CEVAP: A

9. Bireyi tanıma tekniklerinin amaçlarına göre her uygulamanın sonuçlarını öğrenci ile paylaşmak doğru değildir. Burada belirleyici olan öğrenci yararı ve yapılan çalışmanın amacıdır.

CEVAP: B

10. Bireyin konu hakkında kendi deneyimlerini paylaşması kendini açmadır. Soruda öğretmen, "Öğrenciyken ben de sizin gibi tatilin gelmesini ipe çekdim." diyerek kendini açmıştır.

CEVAP: D

11. Kaynaştırma eğitimi bireyi normalleştirmek veya eğitmek için verilmez. Bu eğitimin temel amacı bireyin yeteneklerini kullanma düzeyini geliştirmektir.

CEVAP: B

1. Okuldaki psikolojik danışman ile ilgili bir ya da daha fazla bireyin (öğretmen, yönetici, anne – baba) iş birliği yaparak, öğrencinin gelişmesine yönelik olarak kurdukları yardım ilişkisi müşavirlik kapsamındadır. Hüsamettin Bey'in de öğrencilere yaklaşımları konusunda öğretmenlerle görüşmesi müşavirlik hizmeti kapsamındadır. Bu uygulama rehberliğin işlevleri bakımından tamamlayıcı rehberliktir çünkü rehberlik anlayışı öğretim sürecine yansıtılmıştır.

CEVAP: D

2. Sosyometri çizelgesi incelendiğinde, en az puanı alan en az kabul edilendir; bu da K'dır. En çok kabul edilen en çok puanı alandır; bu da G'dir. Sosyometri tekniğinde öğrencilerin aralarındaki ilişki düzeyi bilinemez. Bu yüzden en iyi arkadaşlık, en iyi dostluktan bahsedemeyiz. J'nin birinci tercihi H olduğu için kendisine H'yi yakın hissetmektedir. D ve E'nin puanlarına bakıldığında ikisinin de puanları eşittir. G ve D de birbirlerini ikinci dereceden seçmişlerdir.

CEVAP: E

3. Grupla psikolojik danışmada, psikolojik danışmanın bir grubu organize ederken dikkate alması gereken hususlar şöyle sıralanmaktadır:

- Grubun amacı
- Öğrencilere ulaşılabilirlik
- Üye motivasyonu
- Akran ilişkileri
- Üyelerin yetenek ve ilgileri

Akademik başarı bu süreçte bir kriter değildir.

CEVAP: E

4. Öğrenmeye güdülenmiş olmak başarıyı düşüren değil artıran bir faktördür. Bu nedenle yeteneğin altındaki başarı düzeyini açıklayıcı değildir.

CEVAP: B

5. Rogers'ın görüşlerinin temelini benlik kavramı oluşturur. Benlik çevre ile etkileşim sonucunda kişinin geliştirdiği "ben" algılarıdır. Rogers benlik kavramını olumlu ve olumsuz benlik olarak ikiye ayırmıştır. Buna göre Talip'in başarısızlığını kendine atfetmesi gereklidir. C seçeneğinde verilen "Sorular bu sınav için uygun değildi." ifadesinin olumlu benliğe sahip olan Talip'in başarısızlığını en iyi açıkladığı görülmektedir.

CEVAP: C

6. Rehberlik hizmetleri bir sorunun çözümü için planlanıp uygulandığında, işlevi iyileştiriciliktir.

CEVAP: C

7. Williamson'un mesleki rehberlik anlayışında bireyi tanıma ve bireysel farklılıklar önemlidir. Bu durumun göstergesi ise testler aracılığıyla bireyi tanıma hizmetine geniş uygulama alanı ayırmasıdır.

CEVAP: B

8. Programın başarıyla uygulanabilmesi için okul rehber öğretmenlerinin programın içeriğini anlayarak sınıf rehber öğretmenlerine gerekli desteği sağlaması ve programın uygulanmasına ilişkin geri bildirimleri değerlendirerek önlemler alması gerekmektedir.

Bu amaçla rehber öğretmenler;

- Programın yürütülmesi sürecinde sınıf rehber öğretmenlerine müşavirlik etmesi, gerekli kaynak, materyal ve ölçme araçlarını sağlaması,
- Program içerisinde okul rehber öğretmenlerinin işlemesi gerektiği belirtilen kazanımlara yönelik etkinlikleri bizzat gerçekleştirmesi,
- Gerektiğinde sınıf rehber öğretmenleri ile program değerlendirmesini yaparak eksiklikleri belirlemesi ve gerekli görülen önlemleri sınıf rehber öğretmeni ve okul müdürünün iş birliği ile alması,
- Velileri program konusunda bilgilendirmesi ve programla eş güdümlü olarak veli eğitimine yönelik programlar hazırlaması,
- Programda okulun koşul ve ihtiyaçlarına göre gerekli düzenlemeleri yapması, koşullara göre etkinliklerde uygun değişiklikleri yapması,
- Okul PDR programını hazırlaması ve program geliştirmeye ilişkin diğer işleri, okuldaki diğer paydaşların da katkıları ile yerine getirmesi beklenir.

Fakat öğrencilerin kendilerini rahatça ifade edebilecekleri sınıf ortamını oluşturması sınıf öğretmenin görevidir.

CEVAP: C

9. **Görüşme raporu yazılırken ortaya çıkabilecek bazı hatalar şunlardır:**

- Tanıma Hatası:** Görüşülen kişilerde ortak olan olayların veya işaretlerin tanınmaması, dikkat edilmemesi veya küçümsenmesidir.
- İhmal Hatası:** Bazı olayların, ifadelerin önemszenmeyerek ihmal edilmesi. Daha çok not alma sırasında yapılır.
- Derleme Hatası:** Görüşülen kimsenin cevapları hatırlanırken bunların abartılması, büyütülmesidir. Bir bilginin yerine başkasını koyma görüşme özelliğinin tam yansıtılmasına engel olur.
- Yerini Değiştirme Hatası:** Görüşmecinin olayların sırasını veya aralarındaki bağlantıyı doğru hatırlamasından ileri gelir.

CEVAP: C

10. "Kime göre ben neyim?" tekniği ile bireyin çevresi tarafından nasıl algılandığı değil, kişinin bu konudaki algı ve düşünceleri öğrenilebilir.

CEVAP: A

11. Öğrenme güçlüğü bireyin zekâsı normal olduğu hâlde, belirli alan ya da alanlarda öğrenme yaşantılarında güçlüktür. Bu nedenle öğrenme güçlüğü zekâ geriliği ya da üstün zekâlı olmakla ilgili değildir.

CEVAP: B

1. Ölçme işlemlerinde yaşı önemli olduğu görülmektedir. Bu dönemde elde edilen ölçme sonuçları ilerideki dönemler için önemli bir gösterge olarak kabul edilebilir. Bu nedenle mesleki ilgilerin ölçülmesinde ergenlik dönemi –özellikle 12 yaşından sonrası– gelecek için yordayıcı bilgiler vermektedir.

CEVAP: D

2. **Mantık hatası:** Bireye dair iki farklı ancak ilişkilendirilebilir özellik arasında koşul ya da sebep sonuç ilişkisi kurmaktır. Öğretmen derecelendirme ölçeğini doldururken fen bilimleri alanında dergiler takip etmeyi çok seven bir öğrencinin fen bilgisi başarısının yüksek olacağını varsayarak bir neden sonuç ilişkisi kurduğu için mantık hatası yapmıştır.

CEVAP: A

3. Holland’a göre, geleneksel kişilik tipinin özelliklerine sahip bireyler; sistemli, kurallara bağlı aktiviteleri, nesnelerle ilgili sistematik çalışmaları, kayıt tutma, hesaplama, kontrol işlemleri, veri işleme makineleri kullanmayla ilgili etkinlikleri seçmektedirler.

CEVAP: A

4. Birey kendisine uygulanan testlerle ilgili bilgi edinmek isteyebilir ve bu konuda rehber öğretmen sınırlılıkları da bireye bildirebilmelidir. Bunu yaparken sınırlılıkları açık olabilecek şekilde bildirmelidir.

CEVAP: B

5. Sosyometri tekniğinin uygulanması sonucu elde edilen verilerden oluşturulan grafiğe sosyogram adı verilir. Sosyogram uygulandığı grubun dinamiği hakkında bilgi verir ancak dinamiğin oluşma nedenleriyle ilgili veya ilişkilere etkileri konusunda bilgi vermez. Oluşturulan bir sosyogramdan sınıfın lider öğrencileri, kliklerin olup olmadığı, cinsiyete bağlı gruplaşmalar ya da gruplaşmaların olup olmadığı, arkadaşları tarafından tercih edilmeyen öğrencilerle ilgili bilgiler elde edilebilir.

Ancak sosyogram ilişkilerin nedenleri hakkında bilgi vermediği için yalnız öğrencilerin durumunun sebepleriyle ilgili de bilgi vermez.

CEVAP: C

6. Rehberlik çalışmalarının belli bir plan ve program dahilinde yürütülmesi, aksayan yönlerinin düzeltilmesi ve özellikle psikoloji sahasındaki yeni gelişmelerden yararlanılması için sürekli bir araştırma desteğine ve değerlendirme hizmetine ihtiyaç duyulmaktadır. Araştırma hizmetleri hem rehberlik faaliyeti sunan birimlerin çalışmalarının değerlendirilmesi, yeni çalışmaların bilinmesi, hem de eksik kısımların tamamlanması için yapılan bir hizmettir. Soruda öğrencilerinin problemlerini belirleyen Mahmut Bey’in yürüttüğü hizmet, araştırma ve değerlendirmedir.

CEVAP: C

7. Kapsamlı psikoloji danışma ve rehberlik programının koruyucu ve önleyici bir işlevi vardır. Ama koruyucu rehberlik modeline dayalı değildir. Kapsamlı psikoloji danışma ve rehberlik programı, gelişimsel rehberlik modeline dayanır. Hatta gelişimsel rehberlik modelinin uygulamaya dönük yüzüdür.

CEVAP: B

8. **Bireysel rehberlik:** Bireyin sosyalleşmesine, duygusal sorunlarını çözmesine, kişiliğini geliştirmesine ve kendisini gerçekleştirmesine yardımcı olmak amacıyla tek tek kişilere sunulan bir rehberlik hizmetidir. Buna göre “Sınıfta ders dinlerken etkili not tutma konusunda öğrenciyle bilgi verici görüşme yapması” bireysel bilgi verme amaçlı olduğu için bireysel rehberlik kapsamındadır.

CEVAP: B

9. Bu yaklaşım, öğrencilerle ilgili problemlere odaklıdır. Ancak problem çok acil değildir ve kritik noktaya ulaşmamıştır. Duygular, kriz merkezli yaklaşımda olduğu gibi yoğun değildir. Bir lise psikolojik danışmanı, aşırı stres ve baskıyı günlük yaşamında yaşayan insanların bunun üstesinden gelmek isteyen bir grupta çalışması, bir ilkokul psikolojik danışmanının öğle yemeği sırasında iki çocuğun diğer arkadaşlarının isteklerine uymayıp onlarla tartışması ve dövüşmesi ve çok saldırgan davranış gösteren bu iki çocuğun psikolojik danışmaya alınması gibi durumlar bu yaklaşımın odaklandığı konulardır. Problem merkezli yaklaşımda grubun amacı öğrencide rahatsızlık veya mutsuzluğa neden olan ortak sorun veya durumlarla baş etmektir. Öğrencilerin problemleri onların okulda öğrenmelerini engeller. Grup üyeleri bir problem belirleyerek bu konuda neler yapabileceklerini belirlerler. Bu problemleri çözmek için bir araya gelen gruplar motive edilir. Problemler daha kritik hâle dönmeden ve bir krize neden olmadan bu problemleri çözmek için yöntemler bulunmaya çalışılır.

CEVAP: B

10. Danışman, danışma ilişkisini ve bu ilişki yoluyla danışan hakkında elde ettiği bilgiyi gizli tutmalıdır.

Öğrencinin anlattığı özel bilgiler onun izni olmadan bir başkasıyla paylaşılmamalıdır.

Aksi takdirde rehberlik hizmeti veren uzmana duyulan güven zedelenir. Ancak kimi durumlarda (danışanın kendisi ya da başkaları için tehlike oluşturabilecek bir bilgi edinildiğinde) danışanın izni alınmaksızın, fakat kendisi önceden haberdar edilerek gerekli kişiler bilgilendirilmeli ve durumun gerektirdiği acil önlemler alınmalıdır.

Buna göre C seçeneğinde verilen “Okulda yoğun kaygı yaşayan öğrencinin danışma kayıtlarını okul müdürüne vermiştir.” ifadesi gizliliğe aykırıdır.

Çünkü kriz durumu hariç bilgiler paylaşılmamalıdır.

CEVAP: C

11. Rehberlik hizmetleri yürütülürken hem ebeveynlerle hem de öğrencilerle gerektiğinde görüşme tekniği uygulanır. Bu teknik uygulanırken öğrencilerin güçlü yanları ön plana çıkarılmalıdır. Buna göre yetersizlikleri yerine yeterli oldukları alanlara dikkat çekmeli; kapalı uçlu sorular yerine açık uçlu sorular sorulmalıdır. Ayrıca görüşme bireylerin iletişim becerilerini geliştirir. Her görüşmede öğrencinin bulunma zorunluluğu da yoktur.

CEVAP: C

1. Gelişimsel rehberlik öğrenci merkezli bir anlayışla çalışmalarını sürdürür. Ancak çalışmaların yürütülmesinde uzman değil öğretmen odaklıdır. Bu nedenle cevap A'dır.

CEVAP: A

2. Bir okuldaki rehberlik hizmetleri planlanırken öğrencilerin gelişim özellikleri, okulun türü, okulun bulunduğu sosyokültürel çevre, okulun personel ve fiziki olanakları ile öğrencilerin ihtiyaçlarının dikkate alınması gerekmektedir. Sözü edilen faktörlere bağlı olarak değişik uygulamalar sunulabilir. Ancak ilkeler uygulamalara kaynaklık eden temel felsefeyi oluşturduğundan kesinlikle değiştirilemez. Behice Hanım da sözleriyle D seçeneğinde yer verilen ilkeye vurgu yapmıştır.

CEVAP: D

3. Hümanist yaklaşımın temsilcilerinden olan Maslow, insan güdülleri ile ilgilenmiş; güdülleri sırasıyla fizyolojik ihtiyaçlar, emniyet, sevgi-ait olma, saygı-statü, bilme, anlama, estetik ihtiyacı ve kendini gerçekleştirme olarak tanımlamıştır. Ayla için üniversitenin yeni dostluklar anlamına gelmesi, onun sevgi-ait olma basamağındaki ihtiyaçlarından kaynaklanmaktadır. Bora için ise üniversiteye girmek saygınlığının artması anlamına gelmektedir.

CEVAP: B

4. Bireyin davranışlarından bağımsız olarak sadece insan olduğu için değerli ve sevgiyi hak eden bir varlık olarak görülmesi hümanist psikolojideki "koşulsuz kabul" kavramıyla açıklanabilir.

CEVAP: B

5. Gelecekte istenmeyen durumları önlemek ya da gelecekte istenilen bir sonuca ulaşmak için gerçekleştirilen çalışmalar rehberliğin önleyici işlevini yerine getirirler. Öğrencileri madde kullanımının zararları hakkında bilgilendirmek ve onlara cinsel eğitim vermek, gelecekte bu konularda daha az problem yaşamalarını sağlayacaktır. Yine ailelere yönelik olarak düzenlenen seminerler ailelerin çocuklarını tanımalarını, onlarla sağlıklı iletişim kurmalarını sağlayan beceriler elde etmelerini sağlayacaktır.

CEVAP: E

6. (I) Bireyin kendisinin diğer insanlar tarafından nasıl algılandığına ilişkin düşünceleri "Kime göre ben neyim?" tekniği aracılığıyla değerlendirilir. Arzu'nun kendisinin diğer insanlar tarafından nasıl algılandığına ilişkin düşünceleri bu teknikten yararlanılarak saptanabilir. (II) Bireylerin hangi özellikleri ile grup içerisinde tanındıkları ise "Kimdir bu?" tekniği aracılığıyla ortaya konabilir. (III) Akılcı-duygusal yaklaşım bireylerin olumsuz düşünme biçimlerini değiştirerek, rasyonel düşünme becerisini kazandırmaya yönelik çalışmaları içermektedir.

CEVAP: C

7. Bireylerin meslek seçiminde kendi özellikleri ile mesleki tercihleri arasındaki ilişkiyi değerlendirmesi gerekmektedir. Bunu yaparken yetenekleri ile mesleğin gerektirdikleri arasında bağ kurması önemlidir. Bireyin, seçimlerinde yeteneklerini göz ardı ederek ilgi ve gereksinimlerini temel alması mesleki olgunluk düzeyinin değerlendirilmesine ilişkin olumsuz bir veridir.

CEVAP: E

8. İlköğretim döneminde sunulan rehberlik hizmetleri şunlardır:

- Öğrencinin özgüvenini ve benlik kavramını güçlendirmek
- Öğrenciye ilgi ve yeteneklerini, kişiliğini tanımasına olanak sağlamak
- Öğrencinin bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönlerden gelişimini sağlamak
- Öğrencinin içsel öğrenme güdüsünü geliştirmek
- Öğrencilerin öğrendikleri potansiyellerinin açığa çıkartılmasına yardımcı olmak
- Öğrencilerde içsel öğrenme güdüsünü geliştirmek
- Öğrencinin çok yönlü gelişimini sağlama (sorumluluk, iş birliği yapma, iletişim becerileri, sosyal beceriler, psikolojik sağlamlık, kapasitesini bilme vb.)
- Öğrencilerin ve öğretmenlerin birbirlerini daha iyi anlamalarını sağlamak
- Öğrencilerde iletişim becerileri ve sosyal becerileri geliştirmek
- Öğrencilerin okuldaki faaliyetlere aktif katılımını sağlamak

Soruda E seçeneğinde verilen "Akran gruplarının etkisinden bireyler açısından olumlu şekilde faydalanmak" ifadesi ortaöğretim döneminde sunulmaktadır.

CEVAP: E

- 9. Ben dili:** Kişinin bir başkasının davranışlarıyla ilgili duygu, düşünce ve beklentilerini onu tehdit etmeden, suçlamadan, eleştirmeden ifade etmesidir. Böylece karşımızdaki kişi kendi davranışının bizim üzerimizde bırakmış olduğu etkiyi öğrenebilme şansını yakalar.

CEVAP: E

- 10.** Eğitim kurumlarında oluşturulan rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonunu kurmak ve bu kurula başkanlık etmek, koordinatör psikolojik danışmanın değil okul müdürünün görevidir.

Okullarda rehberlik hizmetlerinin örgütlenmesinde koordinatör psikolojik danışmanın görevleri şunlardır:

- Psikolojik danışma ve rehberlik servisi ile okul yönetimi arasındaki koordinasyonu sağlamak.
- Psikolojik danışma ve rehberlik servisinin hazırladığı okulun rehberlik programını ve çalışma raporlarını onaylamak ve birer örneği rehberlik ve araştırma merkezine gönderilmek üzere okul müdürüne iletmek.
- Uygulanan rehberlik programları, gerçekleştirilen ve yapılacak olan rehberlik etkinliklerine ilişkin olarak öğretmenler kuruluna bilgi vermek.
- Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri etkinliklerine servis elemanı olarak fiilen katılmak.

CEVAP: D

- 11.** Sınıfında bir huzursuzluk, bir problem olduğunu sezen öğretmenin ilk yapacağı iş; problemin ne olduğunu ve nedenini anlamaktır. Kendini aşan bir sorunla karşılaştığında ise psikolojik danışmanla görüşmelidir.

CEVAP: D